చందాదారులకు గమనిక

- శ్రీ రామకృష్ణప్రభ (ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రిక) ప్రతి ఇంగ్లీషునెల మొదటివారములో వెలువడును.

సంవత్సరచందా:

- జీవితకాలపు చందా (25 ఏండ్లు) 150 రూపాయలు.

దాతలు (25 ఏండ్లు) కాగోరి, ఒక్కసారిగా 150 రూపాయలు చెల్లింపలేనివారు, వాయిదాలపై (ప్రతిసారి 50 రూపాయలకు తక్కువకాకుండ) ఒక సంవత్సరకాలములో మొత్తము పైకమును చెల్లించవచ్చును.

- మీరు కట్టిన చందా మధ్యలో మరొకరి పేరునకు మార్చబడదు.

- ఐదు సంవత్సరములకు చందా పైకము ఒక్కసారిగా చెల్లించువారికి 10% తగ్గింపు గలదు.

- చందాదారులు కాగోరువారు ఏనెలనుండియైనను చందాదారులు కావచ్చును.

- చందాపైకమును మనియార్డర్‌ద్వారాగాని, పోస్టల్ ఆర్డర్‌ద్వారాగాని, బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్‌ద్వారాగాని ముందుగానే పంపవలెను.

- క్రొత్తగా చందాదారులుగా చేరువారు "క్రొత్త చందాదారుడను" అని తెలియజేయవలసినదిగా మనవి.

- చందాదారులయినవారు, తమ చందానంబరును (R. P. ....) గుర్తుంచుకొని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములలో దానిని తెలుపవలెను.

(ప్రతినెల పోస్టుద్వారా మీ కందజేయబడు రామకృష్ణప్రభ కవరుపైనుండు మీ విలాసము మీద, మీ చందానంబరు గుర్తింపబడియుండును. గమనించగలరు.)

- మీరు వ్రాయు ఉత్తరములందు, M. O. కూపనులందు మీ విలాసమును, చందానంబరును స్పష్టముగా వ్రాయవలసినదిగా మనవి.

- మీ అడ్రసు మారినపుడు ఆ క్రొత్త విలాసమును మాకు తెలియజేయగలరు.

- ప్రత్యుత్తరమపేక్షించు ఉత్తరములు వ్రాయువారు, రిప్లయికార్డుగాని, తగినన్ని స్టాంపులుగాని పంపగలరు.

- రామకృష్ణమఠము, మద్రాసు-4 నుండి వెలువడు చాల పుస్తకములధరపై రామకృష్ణ ప్రభ చందాదారులకు 5 % తగ్గింపు కలదు.

మేనేజరు: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ,
P. B. No. 635, మద్రాసు-600 004.

విడిప్రతి 120 పైసలు

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

విషయ సూచిక

గమనిక:—స్థలాభావంచే ఈసంచికలో వి. వి. తరంగాలు, గీతాగేయాలు ప్రచురించలేము.

శ్రీ రామకృష్ణదేవుల జయంతిని పురస్కరించుకొని మద్రాసు రామకృష్ణమఠంలో ఫిబ్రవరి 26 వ తేదినుండి 28 వ తేదివరకు వార్షిక అంతర్యోగం (Annual Retreat) జరుగును. ఈ మూడురోజుల కార్యక్రమాలు ఇంగ్లీషు, తమిళంలో ఉండును. ఇందు పాల్గొనదలచినవారు వివరాలకు వ్రాయవచ్చును.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభకు

చందాదారుగా చేరండి - చందాదారులను చేర్పించండి

ధన్యవాదాలు : శ్రీ రామకృష్ణప్రభకు చాల ఏండ్లుగా చందాదారులను చేర్పించే విషయంలో సహాయం చేస్తున్న వారిలో విజయవాడకు చెందిన కొత్తా గోకర్ణశంకరరావు ఒకరు. ఈయనకు ఎప్పుడూ జీవితచందాల మీదనే కన్ను. ఈ విషయం ఎఱిగినవారం కాబట్టి ఈయనకు లేఖ కూడ వ్రాశాము: "జీవితచందా ఒక్కసారిగా చెల్లించేవారు చాల తక్కువగా ఉంటారు కాబట్టి మీరు సంవత్సర చందాల సేకరణ మీద కూడ మనస్సు ఉంచండి" అని. ఇంతవ్రాసినా ఆయన మా మాటను ఏమాత్రం లక్ష్యపెట్టలేదు। ఈ రెండునెలల్లో సంవత్సరచందా ఒక్కటి కూడా చేర్పలేదు। కాని ఈ రెండునెలల్లో ఆయన సేకరించినవి ౪౧ జీవిత చందాలు। ఈ కృషికి మా ధన్యవాదాలు.

చందాదారులకు మనవి

సంవత్సర చందాదారులు కొందరు తమ చందాకాలం ముగిసినప్పుడు దానిని కొనసాగింపు (Renewal) చేయక ఆపివేస్తున్నారు. ఇది ఎందుకో అర్థం కావడం లేదు. నిత్యావసర వస్తువులు ధరలు పెరిగిపోతే వెంటనే క్రొత్తది కొనుక్కోలేని ఆర్థిక పరిస్థితుల్లో ఉన్నవారుతప్ప తక్కినవారు తమ చందాలను నిలిపివేయక కొనసాగించవలసినదిగా మనవి. "మనియార్డర్ ఫారం తీసుకరావాలి, దాన్ని పూరించాలి, ఇప్పుడెక్కడ కుదురుతుంది? తరువాత చూసుకుందాంలే" అనుకొని తరువాత దాని విషయం పూర్తిగా మరచిపోయే వాళ్ళసౌకర్యం కోసమే మేమే పత్రికల్లో మనియార్డర్ ఫారాలు పెట్టి పంపుతున్నాము. "పత్రికను మేము చదవడం లేదు. చందా కట్టడం ఎందుకు?" అని నిలిపివేసేవాళ్ళకు ఒక చిన్న సూచన. పత్రికను మరోవిధంగా వినియోగించుకొనే ఉపాయం ఉంది। పత్రికను ఇంటిలో రేడియో మీదనో టేబిల్ మీదనో మరెక్కడనో పడవేస్తే. ఇంటికివచ్చే అతిథుల స్నేహితుల దృష్టిలో అది తప్పక పడుతుంది. (రంగుల ముఖచిత్రం ఉండనే ఉంది కదా!) "అబ్బో! ఇక్కడ రామకృష్ణప్రభ చదివేవాళ్ళున్నారే!" అని వాళ్ళు మనస్సులో చాల ఆశ్చర్య పడతారు. కాబట్టి చదవనివారుసైతం చందా ఆపివేయకూడదని మా మనవి.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి

రండి, తిరుమలకు రండి

మానవజాతిని ఉద్ధరించడానికి, భవబంధాలనుండి విముక్తులను చేయడానికి, శ్రీ మహా విష్ణువే భూమిపైన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిగా అవతరించిన పుణ్యస్థలమే పావనమైన తిరుమల కొండలు. ఋషులచేత, మహాయోగులచేత స్తుతింపబడిన స్వామివారి యీ పవిత్ర స్థలము సముద్రమట్టానికి మూడువేల అడుగుల ఎత్తున, ఆంధ్రప్రదేశానికి చెందిన చిత్తూరు జిల్లాలో వున్నది. సంవత్సరము పొడుగునా చక్కటి వాతావరణముతో ఈ ప్రాంతము ఆహ్లాదము గొల్పుచుండును.

తిరుమలను చేరుటకు దగ్గరనున్న రైలుస్టేషను తిరుపతి. భారతదేశము నాల్గువైపుల నుండి తిరుపతికి భక్తులు రైలుమీద రావచ్చును. మద్రాసు, బెంగుళూరు, హైదరాబాద్‌ల నుండి, తిరుపతికి బస్సులుకూడ కలవు.

తెల్లవారుఝామునుంచి, అర్ధరాత్రివరకు బస్సులు రెండు కొండ దారులమీదుగా మిమ్ములను తిరుపతినుండి తిరుమలకు తీసుకువెడతాయి. భక్తులు ఉదయము 6 గంటలనించి అర్ధరాత్రి 12 గంటలవరకు శ్రీ స్వామివారి దర్శనము చేసుకొనవచ్చును.

తిరుపతిలోనూ, తిరుమల కొండపైన అన్ని సౌకర్యములతో కూడివున్న దేవాలయపు ధర్మసత్రములు, అద్దె వసతిగృహములు యాత్రికుల వసతికోసం ఏర్పాటు చేయబడి వున్నాయి.

తిరుపతిలో వున్న శ్రీ గోవిందరాజస్వామి, శ్రీ కోదండరామస్వామి, శ్రీ కపిలేశ్వర స్వామివార్ల దేవాలయాలను, తిరుచానూరులోనున్న శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి దేవాలయమును యాత్రికులు దర్శించవచ్చును.

మంగాపురంలోని శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారి ఆలయము, నారాయణవనములోని శ్రీ కళ్యాణవేంకటేశ్వరస్వామివారి ఆలయము, నాగలాపురంలోని శ్రీ వేదనారాయణ స్వామివారి ఆలయములు చూడదగిన ముఖ్య పవిత్ర స్థలములు.

శ్రీ స్వామివారికి మీరు చెల్లించే కానుకలు దైవకార్యాలకు, విద్యాభివృద్ధికి, సాంఘిక సంక్షేమ కార్యాలకు ఉపయోగింపబడతాయి.

మీకు కావలసిన తక్కిన వివరాలకు మాకు వ్రాయండి.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ఆత్మనో మోక్షార్థం జగద్ధితాయ చ

సంపుటము 39 | 1982 - ఫిబ్రవరి | సంచిక 2

మల్లికార్జున పంచరత్నములు

శ్రీగిరి వెండికొండయట, శ్రీభ్రమరాంబ భవానియంట, యా
శ్రీగిరిలోయలన్ జెంగు శ్రీకరవాహిని గంగయంట, యా
శ్రీగిరినాథుడే ప్రమథసేవ్యుడు శంకరుడంట, భూమిపై
శ్రీగిరి యొక్కటే పరమశైవపదంబట, మల్లికార్జునా.... 1

చంద్రకళాధరా, త్రిపురసంహర, శాత్రవలోకభీకరా
ఇంద్రయమాదివందితమహేశ్వర, శూలధరా, హిమాఖ్యశై
లేంద్రసుతామనోహర, మునీశ్వరమానసమందిరా, దయా
సాంద్ర, శుభంకరా, శరణు శంకర శ్రీగిరిమల్లికార్జునా.... 2

హస్తిభుజంగలూతల ప్రియంబున బ్రోచిన సచ్చరిత్ర, యో
కౌస్తుభధారిమిత్ర, విషగాత్ర, త్రినేత్ర, యుమాకళత్ర, మా
నాస్తిక తత్త్వమున్ యణచి నన్ గృపజూడవె భక్తవత్సలా
మస్తకమంటి మ్రొక్కెడుదు మారవినాశన మల్లికార్జునా.... 3

ఏ కృప కుంతిమధ్యమున కేర్పడె పాశుపతాస్త్ర జ్ఞానమున్
ఏ కృప రామచంద్రుడల ఇంతిని బొంది తరించె కష్టముల్
ఏ కృప నాశివాజి భవదీప్సితమంది కృతార్థుడయ్యెనో
ఆ కృప నాపయిన్ బరపు ఆశ్రితవత్సల మల్లికార్జునా.... 4

పూలతొ స్త్రీల, తేటులతొ పూరుషులన్ దగ బోల్చ పాడి, శ్రీ
శైలమునందు భిన్నముగ, శాంభవియే భ్రమరమ్మ, శంభుడున్
లీలగ మల్లికాసుమములే తమ నామములందు దాల్చినా
రేలకొ, యెంచజాలము మహేశ్వరులీలలు మల్లికార్జునా.... 5

—రాయసం ప్రభావాం

సంపాదకీయం-5

మొన్న ప్రారంభించిన విషయాన్ని ఈ రోజు ముగిస్తాము. ఒక సన్యాసి చాల నిష్ఠతో జపతప సాధనలు చేస్తుండినాడట. అతని నియమ జీవితాన్ని చూసి అక్కడి ప్రజలు వేనోళ్ళ అతనిని పొగడుతూ తరచు అతని దర్శనానికి కూడ వస్తుండేవారట. కొన్నాళ్ళకు అతని కీర్తి దూరప్రాంతాలకు కూడ అల్లుకొని పోయింది. రోజురోజుకి దర్శనార్థం వచ్చే జనం ఎక్కువయింది. అప్పుడు ఆ సన్యాసి ఇలా ఆలోచించాడు: "ఇంటి దగ్గర ఐదారుమంది కుటుంబీకుల మధ్య సాధనలు సాధ్యం కాదని కొన్నాళ్ళ ముందు ఇల్లు వదలిపెట్టి వచ్చాను. ఇక్కడేదో ప్రశాంతంగా సాధనలు చేస్తామని కూర్చున్నాను. కాని ఇప్పుడేమో నిత్యం ఏబయిఅరవైమంది నా చుట్టూ ఉండని దినం లేదు. ఇప్పుడు చూడబోతే ఇల్లే నయం అనిపిస్తుంది. గుట్టుచప్పుడు లేకుండ అక్కడే సాధనలు సాగించి ఉండవచ్చు. ఇప్పుడిక తిరిగి వెళ్ళడం అగౌరవం. ఒకటే మార్గం ఉంది. ఈ జనం ఎగబడని చోటికి వెళ్ళిపోతాను." ఇలా ఆలోచించి అతడు ఒక దుర్గమమైన కొండ శిఖరం మీదికి పోయి ఒక చిన్న కుటీరం నిర్మించుకొని సాధనలకు కూర్చున్నాడట. అక్కడికి భక్తజనం రావడం లేదు. సాధనలు నిర్విఘ్నంగా సాగుతున్నాయి. ఒకరోజు ఒక యువతి ఒంటరిగా ఆ కొండ శిఖరాన్ని ఆరోహించింది. పర్వతారోహణం చేయాలనే ఉబలాటం ఒకవైపు, సాధుసందర్శనం చేయాలనే సత్సంకల్పం ఒక వైపు-ఈ రెండు ఉద్దేశాలు జతకూడినందున ఆ సాహసానికి పూనుకొని విజయం సాధించింది. తెల్లవారుఝామున బయలుదేరి సూర్యాస్తమయానికి ఆమె కొండ శిఖరం మీది సాధకుని కుటీరం చేరుకోగలిగింది. మఱునాడు ప్రొద్దున వారిద్దరక్కడ లేరు. ఎక్కడో దూరప్రాంతానికి పారిపోయి కాపురం పెట్టారు. ఇక్కడ తప్పేదైనా ఒక వేళ ఉంటే అది అంతా పూర్తిగా సాధకుడిదే. పర్వతారోహకురాలి తప్పేమీ లేదు. పదిమంది దృష్టిలో ఉన్నంతవఱకు అతను ఒక దంభాచారంగా సాధనలు ముక్కుబట్టి సాగించాడు. బలీయమైన కామవాంఛలను అణచిపెట్టాడు. "వాళ్ళేమనుకుంటారో వీళ్ళేమనుకుంటారో ఏదైనా జరిగితే అది బైటకు పొక్కి గౌరవం మంటగలసిపోతుందే" అనే ఊహాపోహాలతో అతను ఎవరినీ కన్నెత్తియైనా చూడకుండ పరమయోగ్యుడని పదిమందిలో అనిపించుకున్నాడు. కాని ఏకాంతంలో అతని దంభాచారం అంతా కుప్పగా కూలిపోయి నిజమైన మనిషి బైటపడ్డాడు. ఇదీ కథ. లైంగిక వాంఛ సర్వప్రాణిసాధారణం. అది తప్పొ ఒప్పొ అనే తీర్మానాలకు దిగకుండ దాని సంగతి మరో కోణంనుంచి గమనించుదాం. లైంగికవాంఛ సర్వప్రాణిసాధారణం అన్నాము. కాని "అది" మనుష్యులకు మాత్రమే ఒక ప్రధాన సమస్యగా ఎందుకయ్యిందో చర్చిస్తాము. మానవుడు తన దైనందిన జీవితాన్ని చాల యాంత్రికంగా నడుపుతూ ఆనందానికి దూరం కావడమే ప్రధానకారణం. ఎవ్వరూ తమ పనులను ఆనందంతో చేయడం లేదు. ఏదో బరువుగా చేస్తున్నట్లే కనబడుతున్నారు. విద్యార్థులు ఆనందంతో చదవడం లేదు. ఉపాధ్యాయులు ఆనందంతో పాఠాలు చెప్పడం లేదు. రైతులు కార్మికులు ఉద్యోగస్తులు ఎవరూ పనులను ఆనందంతో చేయడం లేదు. గృహిణులు ఇంటిపనులను ఆనందంతో చేయడం లేదు. ప్రతి ఒక్కరూ తమ దైనందిన జీవితంలో చేయవలసిన పనులను ఆముదం త్రాగిన ముఖాలతో చేస్తున్నారు. ఒకవైపు రోజులిలా

నిరానందంగా గడుపుతూ మరోవైపు ఆనందాన్ని వివిధోపాయాల ద్వారా పొందాలని ప్రజలు ప్రయత్నిస్తున్నారు. కబుర్లు, కాలక్షేపాలు, క్రీడలు, క్లబ్బులు, పుస్తకాలు, పత్రికలు, రేడియోలు, టి. వి. లు, సినిమాలు, విలాసయాత్రలు, ఆధ్యాత్మికసాధనలు - ఇలా ఎన్నో వాటినుండి ఆనందం పొందాలని చూస్తుంటారు. కాని వీటిలో దేనియందూ తనను తాను మఱచిపోయేంత ఆనందం మానవులకు లభ్యం కాదు. ఇక స్త్రీపురుషులకు మిగిలింది ఒక్కటే. జీవితంలో ఏకదేశంగా, ఒక అంశంగా ఉండవలసిన "దానికి" ఎక్కడలేని ప్రాధాన్యత రావడానికిదే కారణం. ప్రజలు తమ దైనందిన జీవితాలను యాంత్రికంగా నిస్సారంగా నిరానందంగా నెట్టడమే ప్రధాన కారణం. ఈ యాంత్రికజీవనమే కాకుండ అహంకారజీవనం కూడ ఒక ప్రధానకారణం. స్పర్ధలు, వైషమ్యాలు, ఆశలు, విభేదాలు, పట్టుదలలు, ఈర్ష్యాసూయలు ఇత్యాదులతో దైనందిన జీవితాన్ని అనుక్షణం అహంకారపూరితం చేసుకొంటూ మనిషి ఆనందానికి దూరమవుతున్నాడు. ఇక అతనికి మిగిలిన ఆనందం ఒకటే. "నేను" అనే భావం తాత్కాలికంగా అణగిపోయే "ఆ" ఆనందం ఒకటే అతనికి మిగిలి ఉన్నది. అందుకే "అది" ఒక ప్రధానసమస్యగా తయారయింది. కాని ఏ సుఖమూ తగిన మూల్యం చెల్లించనిదే ఈ లోకంలో దొరకదు. మేధస్సు యొక్క వికాసానికి దోహదం చేసే చరమధాతువును త్యాగం చేయనిదే "ఆ" సుఖం దొరకదు. ఇంకా లోతుగా ఆలోచిస్తే లైంగికవాంఛ కానుక "పుత్రైషణ" దాగి ఉంది. కాని దీనిని ఎవరూ ఒప్పుకోరు. ఒప్పుకోకపోయినంత మాత్రాన అది అసత్యం కాబోదు. "పుత్రైషణ" మానవునిలో ఎందుకున్నది అనేది ప్రశ్న. మానవునికి తాను "ఈ దేహం" మాత్రమే అనే పరిమిత భావం గాఢంగా ఉంది. మతగ్రంథాల మాటలన్నీ కూడ అతని ఈ గాఢ భావాన్ని పోగొట్టలేవు. "నేను దేహం కాను" అని పైకి వట్టి మాటలు చెప్పటకు మాత్రమే అన్ని మతగ్రంథాలు పనికివస్తాయి. దేహంలో మాత్రమే గాఢమైన అస్తిత్వభావం మానవునికి ఉంది కనుక ఆ దేహం ఒకప్పుడు నశించి పోతుందని తెలుసు కనుక దాని నాశనం తరువాత తన అస్తిత్వాన్ని సంతానంలో నిలబెట్టుకోవడానికి లేదా సంక్రమింపజేయడానికి దేహి వాంఛిస్తాడు. ఆ అంతర్గత వాంఛయే పైకి లైంగిక వాంఛగా అభివ్యక్తమౌతుంది. నాస్తికత అంటే ఇదే. దేహానికి మించిన అస్తిత్వాన్ని అనుభూతం చేసుకోలేని స్థితియే నాస్తికత్వం. ఇన్నికోట్లు క్రైస్తవులు, ఇన్నికోట్లు మహమ్మదీయులు, ఇన్నికోట్లు హిందువులు, ఇన్నికోట్లు బౌద్ధులు అనే లెక్క ఉంది. అదంతా ఉత్తి లెక్క. అందరూ నాస్తికులే. లక్షలలో ఒకడు ఆస్తికుడుంటే ఉండవచ్చు. ఈ నాస్తిక భావానికి అంటే దేహభావానికి అజ్ఞానమే కారణం. ఆ అజ్ఞానాన్ని, ఆ అంధకారాన్ని పటాపంచలు చేసే వెలుగు బ్రహ్మచర్యం వల్ల కలుగుతుంది. బ్రహ్మచర్యం ఎందుకనే రహస్యం ఇది. ఈ బ్రహ్మచర్యం పదిమంది మెప్పు కోసం కాదు, లోకాపవాద భీతి వల్ల కాదు, బ్రతుకు తెఱవుకోసం కాదు, బాదరబందీ లేని తేలిక జీవనం కోసం కాదు. అజ్ఞానాన్ని పారద్రోలడం కోసం మాత్రమే. అజ్ఞానం పోతే నాస్తికభావం పోతుంది; నాస్తికభావం పోతే దేహభావం పోతుంది; దేహభావం పోతే పుత్రైషణ పోతుంది; పుత్రైషణ పోతే లైంగికవాంఛ పోతుంది. ఇప్పుడు తేలిం

వాంఛకు అతీతుడు లెక్కనవారు కారు అని.

తక్కినవాళ్లు చేయవలసిందేమిటంటే: ''దానికి'' కూడ జీవితంలో ఒక సముచిత స్థానం ఇవ్వడమే. ''దానిని'' ఒక జీవిత సమస్యగా చేసుకోవడంగాని, జీవితమంతా ''దానిని'' ఆక్రమించనివ్వడం కాని కూడదు. ఆత్మసాక్షాత్కార తహతహ హృదయంలో లేకుండ వట్టి బ్రహ్మచర్యం ఆశ్రమ నియమాలకు, మతాల నియమాలకు, సాంఘిక నియమాలకు లొంగి పాటించేవాళ్ళలో కొన్ని వక్రతలు పొడసూపుతాయి. వాటిని కూడ తెలుసుకుంటే మంచిది. (1) క్రమేణ అతడు ఒక పరమ స్వార్థజీవిగా మారే అపాయం ఉంది. తాను, తనతిండి, తన పౌకర్యాలు, తన ఆరోగ్యం, తన అధికారం గురించి మాత్రమే మితిలేని శ్రద్ధ జూపుతూ తక్కిన ఏ విషయాన్నీ అంతగా పట్టించుకోని స్థితికి దిగజారే అపాయం ఉంది. (2) ఒకవైపు అరికట్టిన చపలత మరోవైపు పొడుచుకొని వచ్చే అపాయం కూడ ఉంది. సాధారణంగా జిహ్వ అలా పొడుచుకొని వచ్చే ద్వారంగా ఉంటుంది. అన్ని హంగులు లేనిదే భోజనం సహించలేని స్థితికి దిగజారే అపాయం ఉంది. (3) దైనందిన జీవితంలో సాధారణ జనులు పడే యాతనలు అతనికి లేనందువల్ల సుఖంగా దీర్ఘంగా నిదరపోగలిగి క్రమేణ పగటి నిద్రా కాలం కూడ పెంచుతూ చివరకు పట్టి సోమరిగా తయారయే అపాయం ఉంది. (4) అల్ప విషయాలకు సైతం సణిగే గొణిగే స్వభావం, చిరచిరలాడే స్వభావం, మండిపడే స్వభావం, నచ్చుబెట్టే స్వభావం, సాగదీసి సాగదీసి చీవాట్లు పెట్టేస్వభావం-ఇలాంటి మనోప్రవృత్తి విజృంభించే అపాయం ఉంది. (5) లైంగిక వాంఛలను అసహజ రీతుల్లో తీర్చుకొనే అపాయంకూడ ఉంది. ఈ అపాయాలగురించి చెప్పడంలో నా ఉద్దేశం ఏమంటే అలాంటివి తనీయకుండ ఎప్పటికప్పుడే జాగ్రత్తపడమని చెప్పడానికోసమే. బ్రహ్మచర్యం ఉత్తమ జీవితవిధానం కాబట్టి దాని లోతుపాతులు నాకు తెలిసినంతమట్టుకు చెబుతున్నాను. ఉత్తమమైనది కష్టసాధ్యం అనే మాట సత్యం. ఒకోసారి దేహం, ఇంద్రియాలు, హృదయం ''ఆ'' అనుభవం కోసం ఆక్రోశించవచ్చు. కామ సంబంధాలైన తలంపులు ఉద్ధృతంగా లేచి హృదయాన్ని అల్లకల్లోలం చేయవచ్చు. అలా జరగనీయకుండ చేయడానికి ఉపాయం చెబుతాను విను. ''నేను'' ''నా తలంపు'' అనే విభాగం వల్లనే అన్ని అనర్థాలు కలుగుతాయి. వాస్తవానికి ''నేను'' ''నా తలంపు'' ఒకటే. రెండూ మనోవికారాలే. ''నేను'' కూడ ఒక మనోవికారమే, మనస్సులో ఏర్పడిన ఒక కేంద్రమే, ఒక అంశయే. మనస్సులో కలిగే అన్ని ఘర్షణలకు కారణం నేను, నా తలంపు అనే విభేదాన్ని కల్పించుకొనడమే. ఈ విభేదం వల్ల మనస్సులోని ఒక భాగమైన ''నేను'' మరో భాగమైన ''తలంపును'' అరికట్టే ప్రయత్నం, అదిమే ప్రయత్నం, మరోవైపుకు త్రిప్పే ప్రయత్నం, తప్పించుకొనే ప్రయత్నం, దూషించే ప్రయత్నం—ఇలాంటి ప్రయత్నాలు చేయడం జరుగుతుంది. ఇది సమస్యాపరిష్కారం కాకపోవడమేగాక మరిన్ని చిక్కులు తెచ్చి పెట్టుకోవడం అవుతుంది. మనస్సును అనవసరమైన ఘర్షణకు ఆయాసానికి పాల్పడజేసి మనోశక్తిని పాడు చేయడం అవుతుంది. కాబట్టి అటువంటి అనర్థకరమైన ప్రయత్నాలేమీ చేయకుండ ఊరక ఆ తలంపుల యొక్క ప్రతికదలికను అత్యంత తూష్ణీంభావంతో ఎప్పటికప్పుడు గమనిస్తూ వాటిని అవగతం చేసుకొంటుంటే చాలు. పైన చెప్పిన మూర్ఖమైన ప్రయత్నాలేవీ చేయకుండ సాక్షిమాత్రంగా ఉండి మనోవృత్తులను అవలోకిస్తూ ఉంటే ''నేను'' ''నా తలంపు'' అనే విభేదం

అంతరించిపోతుంది. ఆ అద్వయస్థితిలో సమస్య కూడ మాయమైపోతుంది. తలంపుల విషయంలో నిగ్రహరూపమైన ఏ విధమైన ప్రయత్నాలు చేయకుండ, తప్పొప్పుల తీర్మానాలు చేయకుండ, తప్పించుకొనే ప్రయత్నాలేవీ చేయకుండ, వాటిని సంతృప్తిపఱచాలనే సంకల్పం కూడ తలెత్తనీయకుండ ఊరక వాటిని గమనిస్తుంటే చాలు. తరువాత సమస్యఉండదు. మనస్సు ప్రశాంతి పొందుతుంది. ఇది చేసి చూడు. నీకే తెలుస్తుంది. మౌనం అంటే ఇదే. ఇలా బ్రహ్మచర్యంలో కొన్నేండ్లు ఉండడం మంచిది. అలా ఉంటే కొన్నేండ్ల తరువాత విధినిషేధ శాస్త్రాలన్నీ నీకు అనవసరం అవుతాయి. స్వతహాగానే నీ ప్రవర్తన ఋజువయిపోతుంది. బ్రహ్మచర్యంలోని క్లేశం అనుభవానికి వస్తే హృదయంలో ఒకరకమైన అనుకంప కూడ కలుగుతుంది. దానివల్ల శీలవిషయమైన పరచర్చ(gossip)నుండి పూర్తిగా విముక్తి పొందుతావు. లోకంలో ఈ పరచర్చ (scandal mongering) లేని తావు లేదు. ఇది ఒక అనాగరిక లక్షణం, సంస్కారహీన లక్షణం. చదివిన వాళ్ళు చదువుకోనివాళ్ళు అందరిలోనూ ఇది కనబడుతుంది. సాంఘిక కట్టుబాటులకు బాహ్యం అనిపించే స్త్రీపురుషుల గోప్యవర్తనలను వెలికి తీసి ప్రకటించి చర్చించి ప్రజలు ఎందుకు ఆనందపడతారో అర్థం కాదు. ఈ "ధర్మప్రసంగాల" వెనుక ఈర్ష్య దాగి ఉంది. ఫలానా ఫలానా వ్యక్తి "ఆ విధంగా" పొందుతున్న సుఖం తనకు లేదే అనే అంతర్గత ఈర్ష్యాభావమే పైకి ధర్మకంచుకం తొడుక్కొని శీలాశీలవిచారానికి దిగి నిందితులను వేలెత్తి చూపి వాళ్ళగురించి చెడ్డగా మాట్లాడి ఆనందం పొందుతుంది. ఇది పిరికితనంతో కూడిన ఒక క్రూరమనోప్రవృత్తి. కొన్నేండ్ల బ్రహ్మచర్యపాలన వల్ల ఈ దుర్గుణం సమూలంగా నశిస్తుంది. శీలవిషయమై ఎటువంటి తీర్మానాలు చేయడంగాని ఆ విషయాలు వినాలనే కుతూహలం గాని లేని ఒక ఉదార హృదయం కలుగుతుంది. ఈ ఒక సంస్కారం ఎంత మేలో చూడు! బ్రహ్మచర్యం వల్ల ఇంకా ఎన్నో మేళ్ళున్నాయి. వాటిని వివరిస్తూ కూచుంటే కాలం మించిపోతుంది. సరే ఒక మాట విను. నీ గ్రహచారం చాలక ...ద్దల వ... వల్లనో మరేకారణం వల్లనో వివాహం చేసుకున్నావనుకో! "అయ్యో! నా బ్రహ్మచర్యం పోయిందే!" అని అప్పుడు ఏడవద్దు. బ్రహ్మచర్యం ఎక్కడికీ పోదు. వివాహం చేసుకుంటే బ్రహ్మచర్యానికి సున్న చుట్టడమే అని ఎందుకనుకోవాలి? అలా అనుకోవడం మూర్ఖత్వం. "బిందుపతనమే" బ్రహ్మచర్య లోపం అయేటట్టుంటే లోకంలో ఎవడూ బ్రహ్మచారి కాడు. స్వప్నంలో అయినా అది తఱచు జరిగే తీరుతుంది. కాబట్టి మూర్ఖమైన అభిప్రాయాలు అవతలపెట్టి దాంపత్యజీవితంలో కూడ బ్రహ్మచర్యజీవితాన్ని పాటించవచ్చునన్నది గ్రహించాలి. వివాహం అంటే "లైసెన్స్" అనుకొనేవాళ్ళు మనుషులు కారు. జీవితంలో "దానికి" కూడ సముచితస్థానం ఇచ్చి నియమబద్ధమైన జీవితం గడుపుతూ ఉంటే అది కూడ బ్రహ్మచర్యమే అవుతుంది. వివాహితులు సాధారణంగా ఇలా అంటారు: "మేము సంసారంలో చిక్కుకున్నందువల్ల ఆధ్యాత్మికంగా పురోగమించలేకున్నాము" అని. ఇలా అనడం వాళ్ళ సోమరితనాన్ని కప్పిపుచ్చుకొనే సాకు మాత్రమే. ఉపనిషత్ ద్రష్టలందరూ సంసారం చేసినవాళ్ళే! యాజ్ఞవల్క్యుడికి ఇద్దరు భార్యలు. సరే అతనికి ఎందరు భార్యలైతే మనకెందుకు? ఈ ప్రసంగం ఇంతటితో ఆపుదాము. రేపటినుండి వేరే విషయం తీసుకుందాము.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

భగవదవతారమూర్తి, భారత ఆధ్యాత్మిక పునరుజ్జీవన ప్రదాత, అఖిల ప్రపంచమునకు ఆధ్యాత్మిక భిక్ష పెట్టిన మహనీయ తపస్వి, యోగేశ్వరేశ్వరుడు....శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసను గురించి అలౌకికమైన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన ప్రతిభాసంపత్తి, ప్రగాఢమైన దేశభక్తిగల మహనీయుడు, విప్లవకారుడు, పూర్ణయోగమూల మహా పురుషుడు, దివ్య నవజీవన ప్రవక్త, పురాణగాధ భవిష్యత్సంకేతమైన సావిత్రీ మహాకావ్య సృష్టికర్త, మహర్షి, మహాయోగి, భారత ఆధ్యాత్మిక పరిణామంలోనే విప్లవాన్ని సంకల్పించి, సాధించిన దివ్య చైతన్య విజ్ఞానమయ భగవన్మూర్తి, యుగపురుషుడైన శ్రీ అరవిందుల ప్రవచనములు....

శ్రీరామకృష్ణుడెవరు?

మానవునియందావిర్భవించిన భగవంతుడే; కాని ఆయన వెనుకగా అనంతమైన నిర్గుణ నిరాకార పరబ్రహ్మతత్త్వ సహితుడై, విశ్వవిరాట్ స్వరూపుడై, ఆ భగవంతుడున్నాడు. వివేకానందుడెవరు? శివుని త్రినేత్రమునుండి వెల్వడిన అరుణారుణోజ్జ్వల ప్రకాశ దివ్యకరుణా కటాక్షము; కాని ఆయన వెనుకగా ఒక దివ్యాలోకమున్నది, అందుండియే వివేకానందుడవతరించినాడు, అందుండి ఆ శివుడే ఆవిర్భవించినాడు; బ్రహ్మయు, విష్ణువు అందుండియే అభివ్యక్తమైనారు; సర్వాతీతమైన ఓంకారమందుండియే జనించినది.

అవతారమూర్తులను, మహా పురుషులను భక్తిభావంతో ఆరాధించటం మానవులకు సహజమై యున్నది. మనము హిందువులము, సహజంగా మన జాతిస్వభావం ఆధ్యాత్మికమైంది. మానవాళికై భారత దేశం నిర్వహిస్తున్న మహనీయ కర్తవ్యం మరి ఏ ఇతర దేశం ఊహించనైన ఊహించలేదు. మానవ జాతినే 'ఆధ్యాత్మికం' చేయటం! మనం ఆరాధిస్తున్న ఈ మహనీయులందరూ ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి తోడ్పడినవారే. అయితే ఇట్టి ఆరాధన ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధిలో మొదటిదశ. ఆత్మ సాక్షాత్కారం, దివ్యానుభూతిలేని ప్రజా హృదయం సందేహపూరితం అవుతుంది. ఆ సందేహ నివృత్తియే జ్ఞానప్రాప్తి. చరిత్ర కందని కాలంలోని ఋషులు, నేటి విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తలు, హేతువాదులకంటె అధికంగా సందేహాలు వెలిబుచ్చినవారే! మత సాంప్రదాయ సిద్ధాంతాలను తృణీకరించి అంతులేని ఆత్మ సంశయంలో మునిగిపోయి సత్య సాక్షాత్కారానికై తపస్సు చేశారు. వారు ప్రతిదానిని సందేహించారు. ఇంద్రియాల సాక్ష్యాన్ని, జీవిత సత్యాన్ని, సందేహాస్పదమైన ఈ బ్రహ్మాండాన్ని, తుదకు భగవంతుని అస్తిత్వాన్నే శంకించారు. ఇట్టి సంశయం చివరకు బుద్ధుని ఉపదేశాల్లో పరాకాష్ఠనందుకొన్నది! దేనిని అంగీకరించడు, దేనిని ముందుగా ఊహించడు. దేనిని గూర్చి మూఢంగా సిద్ధాంతీకరించడు! ఆత్మశిక్షణ, ఆత్మసాధన, ఆత్మ సాక్షాత్కారం మాత్రమే ఇంద్రియాలనుండి, బుద్ధి బంధిఖానా నుండి విముక్తినివ్వగలవు. ఈ స్థితిలో నిజమైన ఆధ్యాత్మికత అంటే ఏమిటో తెలియచెప్పవలసిన అవసరం కలిగింది. అది అభివ్యక్తమై, స్థిరమై, ఈ జగత్తు సత్యమేనని, ఆత్మస్వరూపమేనని నిర్ధారించవలసి వచ్చింది; మానవుని జీవనికిత్వం, భగవత్ ఆనందపారవశ్యం లోకాన్ని చూపింపవలసి వచ్చింది; అందుకే శ్రీరామ

కృష్ణ పరమహంస అవతరించారు. రెండువేల సంవత్సరాల పూర్వం నుండి జరిగిన ప్రగతి, బుద్ధుని అనంతర ప్రగతి-అంతా కూడ దక్షిణేశ్వరంలో అవతరించిన భగవానుని దివ్య ఆధ్యాత్మికానుభూతి, ప్రబోధాల సామరస్యానికి ప్రారంభం మాత్రమే...

ఒక మహనీయ దివ్యజ్యోతి ప్రాగ్దిశలో ఉదయిస్తోంది; దిగంతాలకు ఆ వెలుగు ప్రసరిస్తోంది; ఒక నవయుగారంభానికై నాందీ ప్రస్తావన జరుగుతోంది. సనాతనమైన హిందూ ఆధ్యాత్మిక సంపూర్ణాభివ్యక్తియే భారత పునరుత్థానమునకు సంకేతము. ఆ వెలుగు కిరణం ప్రసరించిన ప్రతిసారీ లోకంలో ఒక మతం పుడుతుంది! అన్ని మతాలు, అన్ని మార్గాలు ఆ వెలుగులోంచి పుట్టినవే, ఆ వెలుగులోకి అంతరించిపోయేవే! ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారత దేశంలో ఉన్నది. ప్రపంచానికి ఆధ్యాత్మికజ్ఞాన భిక్ష పెట్టేది భారతమాతయే. బౌద్ధమతం, క్రైస్తవ మహమ్మదీయ మతాలు ఇవన్నీ అసంఖ్యాక మార్గాలు. కాని భారత దేశమే అద్భుతమైన ఆధ్యాత్మిక పరిశోధనాగారమైంది. పుణ్యభూమి, తపోభూమి, ధర్మభూమి, కర్మభూమి, ఆర్యభూమియైన ఈ భారతభూమిపైననే భగవంతుడవతరించాడు ప్రతియుగంలోను అనేక వేలమంది మహాత్ములవతరించి ఆధ్యాత్మిక సాధనలు చేశారు, తమ జ్ఞానాన్ని శిష్యులకు ధారపోశారు, పేరుప్రఖ్యాతుల నాశింపక కరిగి ఆత్మలో లయమైపోయారు. అట్టివారి ఉగ్రతపోచర్యల ఫలితంగా లభించిన మహత్తర ఆధ్యాత్మికశక్తి మూలాలుగానే అవతారపురుషులు, దివ్యమూర్తులుద్భవించారు. కేవలాత్మ సాక్షాత్కారంలో తృప్తిచెందక వారి తపోఫలితాన్ని, ఆనందపారవశ్యాన్ని ప్రపంచానికి ధా పోశారు. ఈ మహాత్ములందరిలోను చివ వాడు, అందరికంటె మహోత్తమ దివ్యమూ శ్రీరామకృష్ణపరమహంస, ఎందుకంటే ఇత రులు (అవతారపురుషులు, ప్రవక్తలు...) భగ వంతుని, పరిమితమైన ఏకపక్షమైన స్వరూ పంలో దర్శించగా, పరమహంస భగవంతుని అనంతమైన ఏకత్వమును, అపరిమితమైన భిన్న త్వమును దర్శించారు. గతకాల శతసహస్ర మహర్షుల ఆధ్యాత్మికానుభూతులన్నీ పరమ హంసలో మూర్తీభవించి. వినూత్నమై ఏక మైనవి! ప్రపంచానికి హిందూమత చరమ సందేశాన్ని శ్రీరామకృష్ణ భారత దేశాని ప్రసాదించారు. వారి దివ్యజన్మతో ఒక నవ యుగం ఆరంభమైంది; భూమిపైన గల మానవులంతా పరమహంస కృపచే భగవంతుని తెలియగల నూతనశకం మొదలైంది; మానవ జీవనంలో ఆధ్యాత్మిక సాధన ఆరంభమైనది. శ్రీరామకృష్ణపరమహంస మహనీయ జీవితంలో సమన్వయమైన సత్యాన్ని హిందూ మతం ప్రపంచానికి ప్రసాదించవలసియున్నది. ప్రపంచపరిణామంలో, ఈ విషయంలో, క్రైస్తవ మతం విఫలమైంది; మహమ్మదీయమతం కొన్ని కాలాల్లో ప్రయత్నించినా పూర్తిగా ఫలించలేదు; బౌద్ధమతం అల్పకాలం పరిమిత సంఖ్యగల అనుయాయులలో సగము మాత్రమే నెరవేర్చగలిగింది. ప్రపంచ ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనకే భారత దేశం పునరుజ్జీవనమైంది; భగవంతుడే పరమహంసరూపంలో అవతరించి నవ్య జీవనాన్ని ప్రసాదించాడు; మహాత్ములనేకులు జన్మించారు; భారతమాత బిడ్డలహృదయంలో హఠాత్పరిణామం సంభవించింది. ఈ ఉద్యమం మొదట్లో రాజకీయమైనదైనా ఆధ్యాత్మిక లక్ష్యసిద్ధితో సంపూర్ణమవుతుంది.*

భారతాత్మప్రబోధం :

స్వాతంత్ర్య సమరకాలంలో బెంగాల్, పంజాబ్ లలో మతసంబంధమైన ఉద్యమాలారంభమైనవి, మహారాష్ట్రములో రాజకీయ చైతన్యం కలిగింది; బెంగాల్లో సాహిత్యకృషి తీవ్రమైంది. ...భారతఆత్మ ప్రబుద్ధమైంది వీనిలో కాదు, హిందూమతములో, హిందూ మత సనాతన సత్యసాధనలో, విజయాన్ని సాధించింది. చరిత్రలో ఎల్లప్పుడూ అనేక నిదర్శనలున్నాయి, మహత్తర సంఘటనలున్నాయి. కాని కలకత్తాలో విద్యార్థులైన యువకులు పూజారి సుమూలై చదువు లేని హిందుతపస్వి ఆత్మసాక్షాత్కార జ్యోతిర్మయానంద పారవశ్యమున మునిగిన మహాయోగీశ్వరుడు, పాశ్చాత్యవిద్యాసాంప్రదాయ స్పర్శలవలేశమైనా లేని పరమ పవిత్రమూర్తి దివ్య పదసన్నిధిలో ప్రణమిల్లినప్పుడు స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఆధ్యాత్మిక విజయం లభించింది. వివేకానందుడు ఈశ్వర విభూతి; ఈ ప్రపంచాన్నే తన రెండు చేతులలోనికి తీసికొని మలచి యిష్టానుసారం మార్చివేయగల మహత్తర ఆధ్యాత్మికశక్తి సంపన్నుడు. దీనిని, వివేకానంద ప్రపంచ దిగ్విజయాన్ని. దైవనిర్ణయంగా జగద్గురుడైన, అవతారవరిష్ఠుడైన పరమహంస పరిగణించారు. భారతాత్మ ప్రబుద్ధమై జాగృతమై జీవించియుండుటగాక ఆధ్యాత్మికంగా అఖిలప్రపంచాన్ని జయించ వీలున్నదనుటకు వివేకానందవిజయమే ప్రథమ ప్రత్యక్ష చిహ్నము.[3]

యౌగిక దివ్యశరీరాన్ని గురించి వ్రాస్తూ శ్రీ అరవిందులు వైష్ణవ భక్తి యోగసాధనా సాంప్రదాయంలో చిన్మయశరీరమని, వేదములో జ్యోతిర్మయ దేహమని పేర్కొంటూ, "ఆధ్యాత్మికంగా పరిణమించిన మహాత్ముల శరీరాలు దివ్యతేజస్సుతో ప్రకాశిస్తుంటాయి, ఒకజ్యోతి కనిపిస్తుంది, ఒక తేజోవలయం వారినావరించి ఉంటుంది. ఈ విధమైన అద్భుతం చరిత్రలో ఆరంభంగా మహావియాధ్యాత్మిక దివ్యావతారమూర్తియైన శ్రీ రామకృష్ణుని జీవితంలో లిఖితమైంది."[4]

ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన శ్రీ అరవిందుల అనేక గ్రంథాల్లో ప్రముఖమైన 'యోగసమన్వయము'లో శ్రీ రామకృష్ణపరమహంసను మహోన్నతంగా సంభావించారు శ్రీ అరవిందులు, "...ఇటీవలి కాలంలో సంభవించిన అపూర్వఆధ్యాత్మిక సంఘటన, మహత్తర ఆదర్శం అయిన శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస అద్భుత జీవితంలో మహోన్నతమైన ఆధ్యాత్మిక శక్తి మహత్త్వం మనకు దర్శనమిస్తుంది. ప్రథమంగా దివ్యసాక్షాత్కారమును నేరుగా ఎదుర్కొని, భక్తిబలంతో బలవంతంగా భగవత్ సామ్రాజ్యసర్వాన్ని వశపరచుకొన్నట్లు, పొందిన అనంతరం, ప్రపంచంలో గల అన్ని యోగసాధనలను, ఒకదాని తరువాత ఒకదానిని, నమ్మశక్యం కాని విధంగా, మహావేగంతో సాధిస్తూ, వాని లోని సారాన్ని గ్రహించి వేస్తూ, ఎల్లప్పుడూ అందరి హృదయ సత్యాన్నే స్వీకరిస్తూ, ప్రేమశక్తితో భగవంతుని సాక్షాత్కారం పొంది, భగవంతుడినే వశపరచుకొంటూ, సహజసిద్ధమైన ఆధ్యాత్మిక శక్తి స్వభావాన్ని విభిన్నదివ్యానుభూతుల్లోనికి విస్తరింపజేస్తూ, అంతర్జ్ఞాన లీలావిలాసంచే జీవితాన్నే దివ్యం చేస్తూ..."[5] సాగిన పరమహంస జీవితం సర్వయోగ సమన్వయంగా భాసిస్తుంది.

పృథ్వీచరిత్రలోనే, శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస అవతారం అపూర్వమైనది, అద్భుతమైనది, సామాన్యమైనది కాదు.

నభూతో నభవిష్యత్ :

ఆ దివ్యావతార ప్రయోజనం కూడ ప్రత్యేకమైనది, ఆ కాలానికి సంబంధించినది. దీర్ఘ కాలం పరస్పరవిరుద్ధాలైన మతాలతో, సాంప్రదాయాలతో, సాధనలతో విచ్ఛిన్నమై పోయిన ప్రపంచం మహాకష్టంతో ఈ మతాలు, ఇవన్నీ, సమగ్రమైన ఒకే సత్య స్వరూపఖండాలనీ, ఆ సాధనలన్నీ ఒకే మహోన్నత ఆధ్యాత్మికానుభూతి వైపుగా సాగుతున్నాయనే సత్యం దిశగా శ్రమిస్తున్న—ఆ సత్యం, సమస్తమానవాళికి ప్రస్తుతం అత్యంతావశ్యకమైన, ఆ సత్యం యుగాంతరపురుషుడైన, జగద్గురూత్తముడైన శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస మహనీయమైన నిశ్చయాత్మకమైన దివ్యానుభూతితో ఆదర్శప్రాయమై చిరస్థాయిగా నిలుస్తుంది. భగవంతుని తెలుసుకోవాలి, భగవంతునితో ఏకత్వభావం పొందాలి. భగవంతుని భక్తితో వశపరచుకోవాలి; ఇదే ముఖ్యం...[6]

1913 ప్రాంతంలో ఒక లేఖలో శ్రీఅరవిందులు ఇలా వ్రాశారు:... "శ్రీరామకృష్ణుని నుంచి మనం దేనిని గ్రహిస్తున్నామో, ఏ ప్రయోజనాన్ని పొందుతున్నామో (ఆ వర ప్రసాదాన్ని) దానిని కూడ మనం సదా జ్ఞప్తియందుంచుకోవాలి...నా విషయంలో, నన్ను ఈ యోగసాధనకు మళ్ళించినది వ్యక్తిగతంగా శ్రీరామకృష్ణపరమహంసయే. ఆలీపూర్ జైలులో వివేకానందుడు సాక్షాత్కరించి నా యోగసాధనకు ఆధారభూతమైన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన ఆధారములను నాకు ప్రసాదించాడు."[7]

పరమేశ్వరుడు సంకల్పించి, కాళీమాత అనుగ్రహించిన శ్రీరామకృష్ణపరహంస ఆవిర్భావమహిమచే, వివేకానందుని మహనీయ కార్యసాధనచే దక్షిణేశ్వరంలో ఆరంభమై పుదుచ్చేరిలో కొనసాగుతూన్న ఈ ఆధ్యాత్మిక దివ్యపరివర్తనాయోగము ఇంకనూ ఫలించవలసివుంది. కాలమే సాధింపగలదు,—"అహమేవ అక్షయః కాలః."

—సేకరణ, అనువాదం: కె. యస్. భాస్కరరావు

అధో జ్ఞాపికలు :

1. The Hour of God, Sri Aurobindo Birth Cent. Vol. 17, Page 98.
2. Bandemataram, Sri. Aurobindo Birth Cent. Vol. 17, 99.
3. Sri Aurobindo Birth Cent. Vol. 27 page 3 7; 4. Vol. 16 page 23.
5. Sri Aurobindo Birth Cent. Vol. 17 page 98. 6. Vol. 20 page 36.
7. Sri Aurobindo Birth Cent. Vol. 27, page 435.

శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4, ఫిబ్రవరి నెల విశేషకార్యక్రమము

8 వ తేది	సోమవారము	స్వామి అద్భుతానంద జయంతి
22 వ తేది	సోమవారము	మహా శివరాత్రి
25 వ తేది	గురువారము	భగవాన్ శ్రీ రామకృష్ణ జయంతి
4 వ తేది	గురువారము	ఏకాదశి దినములు
18 వ తేది	శుక్రవారము	ఏకాదశి దినములు

విజ్ఞానానికై మానవాన్వేషణ: దాని రెండు పరిమాణాలు

హైదరాబాదు, రామకృష్ణమఠంలో 28-9-1981 నాడు ఏర్పాటు చేసిన సాధనా సమావేశములో, హైదరాబాదు ప్రభుత్వ ట్రెయినింగు కాలేజీ ఉపాధ్యాయుల నుద్దేశించి, స్వామి రంగనాథానందజీ గావించిన ఉపన్యాసమునకు స్వేచ్ఛానువాదము

-వి. యస్. ఆర్. ఆంజనేయులు

మీరందరు ఉపాధ్యాయులు. విద్యాసముపార్జన, విద్యా ప్రదానము మీ కర్తవ్యము. అధ్యయనము బోధ అనేవి ఉత్తమ కార్యాలు. భారతీయ సాంప్రదాయంలో అధ్యయనము, బోధ ఎప్పుడూ కలిసే నడుస్తుంటాయి. అందువల్లనే ఉపనిషత్తులలో మీరిలా చదువుతారు. "స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యం" (తైత్తిరీయ 1-11-1) ఇది ఒక చక్కని భావం. దాన్ని మనం మరచిపోయాము. విద్యాసముపార్జనలో మనము ఒక కాలంలో చాలా దిట్టలము. ఈ ప్రపంచనాన్ని విన్నవారంతా ఎల్లప్పుడు విద్యయందలి ఆసక్తి చేతనే విన్నారు. విద్యను ప్రచారం చేశారు.

పురాతన గ్రీకునాగరికత కాలంలో ఎంత మహత్తరమైన బుద్ధి వికాసముండేది? మధ్యయుగంలో 400 సంవత్సరాలక్రితం అరబ్బీ నాగరికతలో ఎట్టి మహత్తరవిద్యా పరిమళం గుబాళించేది? విజ్ఞానశాస్త్రము, మానవసంస్కృతి అధ్యయనము, ప్రతి ఒక్క శాస్త్రము ఆ కాలంలో అభివృద్ధి చెందింది. హిందూదేశ చరిత్రలోకి పోండి, 4000 సంవత్సరాలక్రితం ఎన్ని విశ్వవిద్యాలయాలు? రావల్పిండి వద్దనున్న తక్షశిల, పాట్నావద్దనున్న నలందా, అనేక యితర ప్రాంతాలలో ఎన్నో విశ్వవిద్యాలయాలు ఉండేవి. విద్యయందలి ప్రేమ, విద్యాసముపార్జనమందలి జిజ్ఞాస, యితరులకు నేర్పాలనే ఆకాంక్ష, గ్రంథరచన, ప్రచారము, బోధలవల్ల సర్వత్రా ప్రభావితం చేసినది. ఆ విధంగా ఈ జాతి పూర్వకాలంలో ఒక మహత్తర నాగరికతను నిర్మించినది.

తర్వాత యిటీవలి శతాబ్దాలలో మనము స్తబ్ధులమైపోయాము. జ్ఞానమంతా అదృశ్యమైంది. అజ్ఞానము, మూఢవిశ్వాసము, బలహీనత నిలిచిపోయినాయి. తర్వాత ఆధునికయుగం వచ్చింది. పాశ్చాత్యసంపర్కారం ఏర్పడింది. వాళ్ళొక కుదుపు కుదిపారు. మనం నిద్ర లేచాము. ఆ మెళుకువ వస్తున్న స్థితిలో ఈ జాతిని పునర్నిర్మాణము చేస్తున్నాము. దీనికి విద్య మూలం. వైజ్ఞానిక విద్య, అధ్యయనము. యితర అన్నిరకాలైన విద్య అవసరము. మన బుద్ధులు విప్పారాలి. రాబోవు తరానికి, దూరదూరాలనుండీ వచ్చే చిన్నపిల్లలకు వీటిని అందించాలి. అదే బోధనా విధానము.

మనది ప్రజాప్రభుత్వం. "ప్రజాప్రభుత్వం" అనే మాటను గుర్తుపెట్టుకోండి. ఉండటానికి, అభివృద్ధి చెందటానికి, ఆత్మసంతృప్తి చెందటానికి ప్రతివానికి హక్కు ఉంది. చిన్నబిడ్డ అభివృద్ధిచెంది, సంపూర్ణత నొందటానికి మనం సాయం చేస్తాము. అదీ విద్య. మీరు నేర్పే విద్య దానిమీదనే ఆధారపడింది. కాని నేటి మన విద్యాసముపార్జనలో ఒక పరిమితి వుంది. అది విద్యలోయుండే ఒకానొక పరిమాణము మాత్రమే. మీరు బోధిస్తున్న విజ్ఞాన శాస్త్రాలు, మానవసంస్కృతి అధ్యయనము, యితర శాస్త్రాలు అన్నీ మనం ఈ ప్రపంచంలో ఎలా మెలగాలో, ఉద్యోగం ఎలా సంపాదించాలో, డబ్బు ఎట్లా సంపాదించాలో, జీవిత భోగాలెలా అనుభవించాలో అనేది మాత్రమే తెలుపుతున్నాయి. అదీ మనమీనాడు నేర్చుకుంటున్న విద్య. అంతకంటే యెక్కువేమీ లేదు. అదే నేటి మన విద్యలోయున్న పరిమితి. అందువల్లనే దానివల్ల శీల నిర్మాణం కావటం లేదు. ధార్మికబుద్ధి అలవడటము లేదు. దయార్ద్రహృదయము కలగటం లేదు. మీరు చూడటం లేదా? నేరము (Crime) పెచ్చుటిల్లుతున్నది, అవినీతి పెరుగుతున్నది, లంచగొండితనం, అన్నిరకాలైన దురభ్యాసాలు. - అన్నిసమయాలలో విద్యార్థులు కాపీ కొట్టడం, మొదలైన అన్నిరకాల అవలక్షణాలు నేటి సంఘములో చోటు చేసుకుంటున్నాయి. మనము పుస్తకాలు చదువుతున్నాము. కాని వాటిల్లో విద్యలోయుండే మరో పరిమాణం లోపిస్తున్నది. ఆ దృక్పథాన్నిగూర్చి మనకేమీ తెలియదు. నేడు దాన్ని మనం అనుమానిస్తున్నామంటే అది మతం అనే మాటలో ముడివడి వున్నందువల్ల మతమంటే కావలసినంత మూఢాచారము, కావలసినంత నేరము, కావలసినంత బహిష్కరణలు, కావలసినంత యుద్ధము? అందువల్ల మనం మతాన్నుండీ దూరంగా ఉండటానికి చూస్తున్నాము. మత కారణంగానే మనదేశం

రెండు ముక్కలయింది. దానివల్లనే మతమంటే మీకు అంత తిరస్కారముంది. ముమ్మాటికీ సత్యమే. మతం పేరుతో మనం అంటరానితనాన్ని అభ్యసించాము. మతం పేరుతో యితరులను అణగదొక్కాము. మతం పేరుతో మనం అనేక మూఢవిశ్వాసాలను కౌగలించుకున్నాము. భౌతికశాస్త్రాల ఆవిర్భావానికి అడ్డు తగిలాము. పాశ్చాత్య దేశాలలో అనేక మతయుద్ధాలు చెలరేగినాయి. అదంతా ముమ్మాటికీ సత్యమే. దీనికి భిన్నంగా 'మత విజ్ఞాన శాస్త్రము' ఒకటి ఉంది. అది మానవుని ఉత్కృష్ట జీవిత విజ్ఞానశాస్త్రము. దాన్ని మనం నేడు వృద్ధిలోకి తేవాలి. "నేను ఎలా నీతినియమాలు కలిగి నైతిక వర్తనుడనవుతాను? పొరుగువాడి బాగోగులు పట్టించుకునేవాడినెలా అవుతాను? నేను నీతిపరుడనెలా అవుతాను?" అనే యివన్నీ మానవుని ఆంతరాంతర వ్యక్తిత్వ స్థితినుండి వస్తాయి. కేవలం బుద్ధివికాసం వల్ల మీరు మంచి నడవడిని పెంపొందించుకోలేరు. గొప్ప గొప్ప మేధావులను, ఏమాత్రం శీలం లేనివారుగా మీరు తరుచు చూస్తుంటారు. మేధావి ఖుంత కూడా కావచ్చు. భారతదేశంలో నేడు అనేక అనర్థాలు మేధావులవల్లనే జరుగుతున్నాయి. నేరస్తులు కూడా మేధావులే. వారికి ఎంతో జ్ఞానముంది. కాబట్టీ బుద్ధి పెరిగినంతమాత్రాన నడవడిక పెరగదు.

భావోద్వేగ వికాసమనేది ఒకటి వుంది. భావోద్వేగ పారిశుద్ధ్యము అవసరం. అందువల్ల 4000 సంవత్సరాల క్రితమే ఉపనిషత్తులలో విద్య రెండు వర్గాలుగా విభజింపబడింది. నేటికి గూడా అదియెంత చక్కగా సరిపోతుందో చూడండి. ముండకోపనిషత్తులో విద్యార్థి గురువు దగ్గరకు పోతాడు. పోయి యిలా మనవి చేస్తాడు. "అయ్యా! నేను ఒక మహత్తర సత్యాన్ని తెలుసుకోటానికి వచ్చాను. ఏ సత్యాన్నుంచి యీ సర్వజగత్తు ఉద్భవమైంది? ఈ వైవిధ్యానికి వెనుక ఏదో ఒక ఏకత్వముండాలి. ఆ సత్యాన్ని నేను తెలుసుకో గోరుతున్నాను."

"కస్మిన్ను భగవో విజ్ఞాతే సర్వమిదం విజ్ఞాతం భవతీతి."

"హే ప్రభో ఏ జ్ఞానసముపార్జన వల్ల యీ ప్రపంచం లోని సర్వము మీకు తెలియబడింది?" అనేదే ఆ ప్రశ్న

ఒక మట్టిముద్దను తీసుకోండి. మట్టి స్వభావాన్ని అధ్యయనం చేయండి మీరు మట్టి స్వభావాన్ని తెలుసుకున్నారు గాన, మట్టితో చేసిన వివిధరకాల మట్టి ఆకారాలు, మట్టి బొమ్మలు అన్నీ మీకప్పుడు పూర్తిగా అవగతమౌతాయి. అదేవిధంగా యీ విశ్వమంతా కూడా ఒక మూలతత్త్వం మీద ఆధారపడివుంది. దాన్ని మనం తెలుసుకోగోరుతున్నాము. అందువల్లనే విద్యార్థి ఎంతో దూరంనుండీ గురువు దగ్గరకు పోయి ప్రశ్నిస్తున్నాడు. "కస్మిన్ను భగవో" అని. చూడండి ఎంత విధేయత చూపుతున్నాడో! "హే భగవాన్ ఏది తెలుసుకుంటే ఈ విశ్వంలో సమస్తము తెలియబడుతుందో అది ఏమిటండీ?" ఈ ప్రశ్నకు గురువు అత్యద్భుతమైన సమాధానము చెప్తున్నాడు. ఈ విషయాన్ని గూర్చి నేను అమెరికా విశ్వవిద్యాలయాల్లోనూ, యితర విశ్వవిద్యాలయాల్లోనూ మాట్లాడినప్పుడు వారు ఎంతగా ప్రభావితులైనారో! ఏమి అద్భుతము! ఇది ఒక విజ్ఞానశాస్త్రము - భౌతికవిజ్ఞానానికన్నా వున్నతమైన విజ్ఞానము ఆ సమాధానమే గురువుగారు యిలా చెపుతున్నారు "ద్వే విద్యే వేదితవ్యే ఇతి హస్మ యద్బ్రహ్మవిదో వదన్తి పరాచైవాపరా చ" [ముండక 1-1-4]. మానవుడు రెండురకాలైన విద్యలను ఆర్జించాలి. 'ద్వే విద్యే వేదితవ్యే పరా అపరా చ' ఒకటి పరావిద్య మరొకటి అపరావిద్య. ఒకటి ఉత్తమ విద్య రెండవది సామాన్య విద్య. పరా - అపరా అనే సంస్కృతపదము అసాధారణ సాధారణ విద్యలను సూచిస్తున్నది. అపరా అంటే యేమిటి? భౌతిక విజ్ఞానశాస్త్రాలన్నీ, ఆర్థిక రాజనీతి మొదలైన శాస్త్రాలన్నీ అపరా విద్యలే. పవిత్ర మతగ్రంథాలైన కొరాన్, బైబిల్, వేదాలు మొదలైనవన్నీ అపరా విద్యలే అని గురువు చెపుతున్నాడు. ఆయన శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని గమనించండి. ఆయన అప్రతిహత ధైర్యాన్ని గుర్తించండి. ఎంతో గౌరవప్రపత్తులతో చూడబడే వేదాలు కూడా తక్కువ స్థాయివేనట! భౌతిక, రసాయనిక, శాస్త్రాలవలే పవిత్ర మతగ్రంథాలన్నీ సామాన్యవిద్య - అపరా విద్యకు చెందినవే. యిది మొదటి సమాధానము.

ఇక పరావిద్యకు సంబంధించినవేవి? వేదాలు, కొరాన్ మొదలైనవన్నీ అపరా విద్యకే చెందితే పరావిద్య అనేదేమిటి? నీవు భౌతిక విజ్ఞానశాస్త్రంలోను, రసాయన శాస్త్రంలోను, ఖగోళశాస్త్రంలోను, ఆర్థికశాస్త్రంలోను, రాజనీతి శాస్త్రంలోను, లేక క్రైస్తవతత్త్వశాస్త్రంలోనూ, హిందూతత్త్వశాస్త్రంలోను, మహమ్మదీయ తత్త్వశాస్త్రములోనూ పండితుడవు గావచ్చు. కానీ నీవు వాటివల్ల సర్వోత్కృష్టమైన దాన్ని సాధించినవాడివి గాదు. నీవు సాధించవలసినది యింకా కొంత మిగిలే వుంది.

వేదాల్లో వున్నదేమిటి? బైబిల్, కొరాన్‌లలో వున్నదేమిటి? రామకృష్ణుడు దీనికి చక్కని సమాధానము చెప్పాడు. "వాటిల్లో దేవునిగూర్చిన సమాచారము మాత్రమే

వుంటుంది. కానీ దేవుడు వుండడు. ఈ రెండింటిలో తేడా ఎలా వున్నదో గమనించండి. పంచాంగం ఎంత వాన కురుస్తుందో తెలుపుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో 50 అంగుళాల వానపడుతుందని పంచాంగంలో వున్నదనుకోండి'' అని నవ్వుతూ రామకృష్ణుడు యిలా అంటాడు. ''మీరు పంచాంగాన్ని పిండితే అందులోనుండీ ఒక్క వానచుక్కైనా రాలదు. వాన యింత కురుస్తుందని మాత్రమే దానిలో వుంటుంది.'' అదేవిధంగా వేదాలు, కొరాన్, బైబిల్ గ్రంథాల్లో సర్వోత్కృష్ట విషయముండదు. దాన్ని గూర్చిన సమాచారమే మీకు వాటిల్లో దొరుకుతుంది. మీ స్వానుభవం వల్ల మీ అంతట మీరే దాన్ని పొందాలి. పుస్తకాలు పట్టుకుంటే అది రాదు. ఇలా చెప్పటంలో ఉపనిషత్తులు సాహసము చూపిస్తున్నయి. అపరావిద్యలో లేని ఉత్తమజ్ఞానమే పరావిద్య.

పరావిద్య అంటే ఏమిటో సమాధానము చెపుతున్నారు. 'యయాతదక్షరమధిగమ్యతే' (1-1-5 ముండక). దేని వల్ల అక్షరజ్ఞానము సాక్షాత్కరిస్తుందో అది పరావిద్య. మిగిలినవన్నీ నశించిపోయేవే. వస్తుంటయి, పోతుంటయి. భౌతికశాస్త్రం ప్రకృతిలో నశించే విషయాలను గూర్చి తెలుపుతుంది. రసాయనశాస్త్రం, మిగతా విజ్ఞానశాస్త్రాలన్నీ అలాంటివే. నశ్వరమైనవాటికి సంబంధించిన తత్త్వశాస్త్రము అటువంటిదే. వాటివల్ల యథార్థ సత్యం మనకు గోచరం కాదు. కాని దివ్యత్వం అనుభూతమైనప్పుడే మీరు సత్యాన్ని తెలుసుకుంటారు. ''నాకిప్పుడు పరావిద్య లభించింది; అనేకత్వంలో ఏకత్వం, అనిత్యత్వం వెనుక నిత్యత్వం, మృత్యువు వెనుక అమృతత్వం నేను దర్శించాను'' అనేదే అసలు మతం. అదే మతాన్ని గూర్చిన విజ్ఞానశాస్త్రం. అదే ఆధ్యాత్మికత. హిందూ ఆధ్యాత్మక తత్త్వమైనా, ముస్లిం ఆధ్యాత్మికత్వమైనా, బైబిల్ యూదుల ఆధ్యాత్మికత్వమైనా ఒకటే. దాన్ని మీరు ప్రయత్నించవచ్చు. సత్యాన్ని తెలుసుకున్నపుడు సమస్తం వేరుగా ఉంటుంది.

కాబట్టి సమస్య యేమంటే: రెండూ జ్ఞానాన్వేషణ చేసే విద్యలైనపుడు ఒకదాన్నించి రెండవది తెలుసుకోవచ్చునా? పసిబిడ్డ పుట్టినపుడు జ్ఞానం కోసం దేవులాడుతుంది. మనం నివసిస్తున్న ప్రపంచం ఏమిటి? ఇదే పసిబిడ్డ వెతుకుతున్న జ్ఞానం. ఆ బిడ్డ, తర్వాత శాస్త్రవేత్త అవుతాడు. అనేక శాస్త్రాలు చదువుతాడు. విజ్ఞానశాస్త్రంలో నిష్ణాతుడౌతాడు. రాజనీతిలోనూ, ఆర్థికశాస్త్రంలోనూ దిట్ట అవుతాడు. అది విద్యలోగల ఒక పరిమాణం.

రెండవ పరిమాణాన్ని గూర్చిన ప్రశ్న చివరకు వస్తుంది. ''నేనెవరు? నా సంగతి నాకు తెలియటము లేదు. 'చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచాన్ని గూర్చి నాకు తెలుసు కానీ, నాలో దాగియున్న రహస్యమేమిటి? అవగతం కావటము లేదు.' దీనికి సమాధానం పాక్షికంగా మనం భౌతికశాస్త్రాల్లో చదవవచ్చు. జంతు దేహశాస్త్రంవల్ల, శారీరశాస్త్రంవల్ల, నాడీశాస్త్రంవల్ల శరీరమంటే ఏమిటో తెలుసుకుంటాము మానసికశాస్త్రం వల్ల మనం ప్రవర్తన ఎలా ఉంటుందో కొంత వరకు తెలుసుకోవచ్చు కాని యిన్ని చదివినా తెలియబడనిదేదో యింకా మిగిలే ఉంటున్నది. మనుష్యునిలో దాగియున్న ఆ అద్భుత రహస్యమేమిటి? దీన్ని తెలిపేది ఒక అద్భుత విజ్ఞానశాస్త్రం. అది మానవుని అంతర్యాన్ని తెలుసుకొనే విజ్ఞానశాస్త్రము. ఆ శాస్త్రంలోనుంచే జీవితంలో శ్రేయోదాయకమైనదంతా ఆవిర్భవించింది. ఆ ఉన్నతమైన పరిమాణంనుండే ప్రేమించే శక్తి, గొప్ప ఆశయానికి అంకితమయ్యే శక్తి, మనశ్శాంతి మొదలైనవన్నీ వస్తాయి.

నేడు ప్రపంచంలో ఎంతో విజ్ఞానం మీరు చూడటం లేదా? ప్రపంచాన్నిగూర్చిన విజ్ఞానమెంతో వుంది. మనం చంద్రమండలానికి పోగలం. ఎన్నో మహత్కార్యాలు మనం సాధించగలం. అయినా ఎంతో బాధ, ఎంతో నేరం, ఎంతో అపరాధం కనిపిస్తున్నాయి. వందలమంది ఆత్మహత్యలకు గూడా పాల్పడుతున్నారు. విజ్ఞానశాస్త్రం యివ్వగల్గినన్ని మంచి విషయాలు - సుఖజీవనము, సౌఖ్యమైన యిండ్లు, అనేకమైన అధునాతన వస్తుసముదాయాలు - యిస్తున్నా మనశ్శాంతి లేదు. విసుగెత్తుతున్నది. విరాళి కల్గుతున్నది. ''నాకిలా ఉంది, నాకిలా ఉంది'' అంటున్నారు. నేటి స్థితి యిది. ప్రపంచమంతా ఆ ఉత్తమజ్ఞానానికై అర్రులు చాస్తున్నది. ''నాకు మనశ్శాంతి కల్గించేది, నాచుట్టూఉన్న ప్రజలను నేను ప్రేమించగల్గేట్టు చేసేది పుత్తమ జ్ఞానమేమైనా ఉందా?'' భర్తలను ఎలా ప్రేమించాలో తెలియని భార్యలున్నారు. వారు కలిసి మాత్రమే జీవిస్తారు. ఒకొరికొకరి మధ్య సామరస్యమే లేదు. లక్షలమంది ప్రజలు వైజ్ఞానికంగా ఎంతో పరిణితి చెందినవారు అలా ఉన్నారు.

అందుచేతనే ఉపనిషత్తులలో గురువుచెప్పిన సమాధానము నేటికి కూడా సరిపోతున్నది.

''కస్మిన్ను భగవో విజ్ఞాతే సర్వమిదం విజ్ఞాతం భవతీతి.'' అనే ప్రశ్నకు యిలా సమాధానము చెప్పారు. ''అథ పరా.'' అది పరావిద్య. విద్య అంటే విజ్ఞాన

శాస్త్రం. పరావిద్య అంటే నాశముగాని, అమృతత్వమైన దివ్యత్వాన్ని సాక్షాత్కరింపచేసేది. 'ఈ శరీర మనస్సనే సముదాయం వెనుక ఆ పరావిద్య దాగి ఉంది. మనకా జ్ఞానము రావాలి. దాన్నే సర్వప్రపంచము అన్వేషిస్తున్నది. మీరు రష్యా పొండి, జర్మనీకి పొండి, అమెరికా పొండి, హాలెండ్‌కు పొండి. ఎక్కడికి పోయినా సరే యిదే ప్రశ్న. నేను ఏడాది కొకసారి ఆయా దేశాలకు పోయి విశ్వవిద్యాలయాల్లో వందలాది ప్రజల నుద్దేశించి ప్రసంగిస్తాను. ఎక్కడ చూచిన "మేము సత్యాన్ని తెలుసుకో గోరుతున్నాము. మాలో వున్న ఏ అద్భుత పరిమాణంలో మేము ప్రశాంతంగా ఉండటము, ప్రజలను ప్రేమించటము తెలుసుకోగలమో మాకు అర్థం కావటం లేదు" అంటున్నారు.

పాశ్చాత్యదేశాల్లో నేడు ప్రజాహృదయంలో ఈ అప్రతిహతమైన ఆకాంక్ష ఉంది. సామూహిక రేడియో ద్వారా నేను అమెరికాలో ప్రసంగిస్తున్నపుడు "స్వామీజీ మాట్లాడండి" అంటారు. నేను మాట్లాడతాను. కొంత సేపైన తర్వాత ప్రశ్న వినపడుతుంది. కాని ప్రేక్షకులు నా ఎదుట ఉండరు. వారు ఎక్కడో గ్రామాల్లో, గృహాల్లో ఉంటారు. అమెరికా రేడియో విధానము ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది. రేడియో స్టేషనులో మాట్లాడుతున్న నాతో యిండ్లలోనున్న టెలిఫోన్‌లనుంచీ మాట్లాడవచ్చు. అలా అనేక ప్రశ్నలు వేస్తారు. నేను సమాధానము చెపుతాను. చివరకు ఈ ప్రశ్న వేస్తారు "స్వామీజీ మీరు ధ్యానం నేర్పుతారా మేము ధ్యానం చేయాలనుకుంటున్నాము. మేము మా హృదయాంతరాలలోకి పోయి సత్యమేమిటో కనుగొనాలని ఉంది." వెంటనే కొద్ది నిమిషాలు సర్వత్రా ప్రశాంతి నెలకొంటుంది. "ఇలాచెయ్యండి, అలా చెయ్యండి" అని నేను చెపుతాను. అందరు నిశ్శబ్దముగా కూర్చొని ఉంటారు. తర్వాత వాళ్ళు ఎంతో కృతజ్ఞత తెలుపుతారు. ఆ విధంగా పరావిద్య వారి హృదయాలనూ, మనస్సును ఆకర్షిస్తున్నది.

మనదేశానికి యిది ఎంతో అవసరంగా ఉంది. నైతిక విలువలు, నీతి నియమాలు లోపించటము వల్లనే నేడు దేశంలో దురాచారాలన్నీ ఏర్పడుతున్నయి. నేటి విద్య నీతినియమాలను నేర్పటం లేదు. శ్రద్ధ అంతా డబ్బు సంపాదించటంలోను, భోగలాలసతలోను, సుఖాలలోను కనుపిస్తున్నది. డబ్బు సంపాదించటానికి ఉన్న ఏకైకమార్గం మోసం చెయ్యటం, దొంగతనం చెయ్యటం, అవినీతి. శక్తి అంతా ఒకే మార్గాన్నిబట్టి పోతున్నది ఉత్తమ మార్గంలోకి తిరిగిపోవటం వల్లనే నేడు దేశమంతా ఎలా బాధపడుతున్నదో గమనించండి.

విజ్ఞానానికి రెండు పరిమాణాలున్నయి. ఒకటి భౌతికం, రెండవది దానికి అతీతమైనది. ఒకటి సామాన్యం; రెండవది అసామాన్యం. దీన్ని మనం గమనించాలి. తార్కిక దృష్ట్యా తలంపును బుద్ధిని సూక్ష్మతరం చేసి, ప్రపంచ విషయాలను అర్థం చేసుకోగలం. కాని నాలోను, మీలోను దాగియున్న సత్యాన్ని దైవాన్ని సాక్షాత్కరించుకోవాలంటే, యీ తర్కము, యీ బుద్ధి చాలవు. ఇంద్రియస్థాయిని అధిగమిస్తేనే అంతఃపరిమాణాన్నుండి, ఆ జ్ఞానం లభిస్తుంది.

దానికి ముఖ్యసాధనం ధ్యానం. ధ్యానము వల్ల మనము భౌతికస్థితిని దాటి పైకి పోగలుగుతాము. యింద్రియాలు యెప్పుడూ బైటకి లాగుతాయి. ఇంద్రియం ఏం చేస్తుంది? ప్రపంచాన్నిగూర్చిన సమాచారం అందిస్తుంది. అంతకంటే ఇంకేం చేయలేదు. మన తత్త్వమేమిటో అది తెలియ చేయలేదు. ఇంద్రియం ఒక వస్తువు. అది మనస్సుతో ముడిపడి ఉంది. మీరు చెప్పే లౌకికజ్ఞానం ఇంద్రియాలద్వారా లభిస్తుందన్నమాట నిజమే. దాన్ని పొందండి. కానీ అక్కడితో ఆగిపోగూడదు. మన గురువులు "బాహ్య జ్ఞానాన్ని సంపాదించండి. అక్కడ ఆగవద్దు, బాహ్యాన్ని అతిక్రమించండి. ఇంద్రియాలను దాటండి" అని చెప్తున్నారు.

ధ్యానంలో మీరేం జేస్తారు? ఇంద్రియాలను నిశ్శబ్దం చేస్తారు. చూడండి. ఈ కండ్లు చురుకుగా ఉన్నాయి. చెవులు చురుకుగా ఉన్నాయి. స్పర్శ చురుకుగా ఉంది. ప్రతిది చురుకుగా ఉంది. కాని ధ్యానంలో కూర్చున్నపుడు అన్నీ శాంతిస్తాయి. ఈ స్థితిలో భౌతికంగాను, శారీరకంగానూ శాంతి కోరుతాము. శాంతి సాధిస్తాము. అప్పుడే ధ్యానం సాధ్య పడుతుంది.

అందువల్లనే కఠోపనిషత్తులో మొట్టమొదటిగా యీ విషయం వివరించబడింది. మానవుడు పరిపూర్ణంగా శాంతించినపుడే, పరిపూర్ణ నిశ్చలత పొందినపుడే, అంతర్ముఖుడౌతాడు. ఉపనిషత్తు యిలా ప్రవచిస్తున్నది.

యదా పంచావతిష్ఠంతే జ్ఞానాని మనసా సహ,
బుద్ధిశ్చ న విచేష్టతి తామాహుః పరమాం గతిం;
తాం యోగమితి మన్యంతే స్థిరామింద్రియధారణామ్.

మీ నిజస్వభావాన్ని దేనివల్ల తెలుసుకోగలుగుతున్నారో దాన్నే యోగమంటారు. ఎప్పుడు యోగాన్ని సాధిస్తారో, ఎప్పుడు యింద్రియాలన్నీ మనస్సు, బుద్ధితోసహా శాంతి

స్తామ్యో, అప్పుడు మహత్తరమైన అనుభూతి లభిస్తుంది. మీ నిజతత్త్వం వ్యక్తమవుతుంది.

సాధారణంగా మనస్సు యింద్రియాలద్వారా నఖ శిఖాలపట్టి వేలాది విషయాలవైపు పోతుంది. చిన్న బిడ్డను చూడండి! క్రొత్తగా పట్టిన బిడ్డ యింద్రియాలలోనే చిక్కుయుండి తొట్రుపాటుతో అటు ఇటు చూస్తూ వుంటుంది. ఆ మనస్సులో స్థిరత్వమేమీ వుండదు. నెమ్మది నెమ్మదిగా కొంచెము మనస్సు స్థిరత్వం చెందే స్థితికి ఎదిగి విషయాలను అర్థం చేసుకొనే విద్యార్థిగా పెరుగుతుంది.

జ్ఞానమంటే. యింద్రియ సముదాయాన్ని, ఉద్రేకాన్ని నిగ్రహించి ప్రపంచవిషయాలను గూర్చి పరిశీలించుట యన్నమాట. ఉద్రేకంలో ప్రశ్న వేయలేము; ఆ స్థితిలో జ్ఞానం కానీ, అనుభూతికాని రానేరాదు. పశువులన్నీ యింద్రియస్థాయిలోనూ, ఉద్రేకస్థితిలోనూ ఉంటాయి. కోతికి ఒక అనుభవము వస్తే అది ఉద్రేకం చెందుతుందే కాని, జ్ఞానం కలగదు. కాబట్టి ఉద్రేకాన్ని నిగ్రహించి ప్రశ్నించినప్పుడే జ్ఞానం వస్తుంది. యింద్రియస్వభావాన్ని యింద్రియానుభవాన్ని నిగ్రహించుకొన్నప్పుడే ప్రశ్నించ గలిగే మనస్సు ఏర్పడుతుంది.

మానవుడు ఆ విధంగా పశుత్వమును అధిగమించి మానవుడై జ్ఞానాన్వేషకుడౌతాడు. కాని జంతువులు జ్ఞానాన్ని ఆర్జించలేవు. ప్రకృతి సిద్ధమయిన జ్ఞానం వాటి స్వభావంలో సహజంగా వుంటుంది. జీవరాశులన్నింటిలో ఒక్క మానవునికే ప్రశ్నించే శక్తి, జ్ఞానాన్ని ఆర్జించే శక్తి వున్నది.

అందువల్లనే మానవుడికి శైశవం చాలాకాలముంటుంది. జంతువుల శైశవం అత్యల్పం. దూడ పుట్టిన మొదటిగంటలో పెనుగులాడి రెండవగంటలో గంతులు వేస్తుంది. దాన్ని గూర్చి ఆదుర్దా పడము. కాని మానవ శిశువు 16, 17 సం॥లు శైశవంలోయుండి యితరులపై ఆధారపడతాడు. దీనికి కారణం ఏమిటి? అంతకాలం అతనిలో మనస్సు పెరుగుతూ రావటము వల్ల. బిడ్డకు జ్ఞానం అభివృద్ధి చెంది ప్రశ్నించే స్థితి ఏర్పడి రెండవపరిమాణంలో అడుగు పెడుతుంది. శైశవస్థితి దాటినప్పుడే విద్యార్థి అవుతాడనే మాట గుర్తు పెట్టుకోండి.

క్రొత్తగా పుట్టినబిడ్డ సుఖాన్ని, సుస్థిరతను తప్ప ఇంకేమీ కోరదు. మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలు దాటేటప్పటికి దానిలో క్రొత్త ఆకాంక్ష రేకెత్తి 'అమ్మా యిదేమిటి? అదేమిటి?' అని ప్రశ్నించి తెలుసుకోగోరుతుంది. ఆ స్థితి వచ్చే వరకు బిడ్డకు కావలసింది అమ్మ వొడిలో ఉండటము మాత్రమే. తర్వాత బిడ్డ విద్య నార్జించే విద్యార్థి అవుతాడు. బిడ్డకు యిది రెండవ జన్మ.

మొదటి జన్మ భౌతిక అవయవనిర్మాణము; రెండవ జన్మ మానసికము, ఆధ్యాత్మికము. హిందూదేశవిధానంలో జ్ఞానార్జనమంతా ఆధ్యాత్మికమే. ప్రతి విద్య ఆధ్యాత్మికమే. చెప్పులెలా కుట్టాలో కూడా ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమే. మీరు శరీర స్థితిని దాటితే ఉన్నతస్థితిలో ఉన్నవారవుతారు. రెండవ జన్మకు సరైన పదం 'ద్విజత్వం'. బిడ్డ యింటినుంచి పాఠశాలకు పోయినప్పుడు ద్విజుడౌతాడు. జ్ఞానసముపార్జనలో ఆగటమనేది ఉండదు, మీరు అలసినపుడు ఆగి మళ్ళీ బయలుదేరుతారు. అలాగే జ్ఞానాన్వేషణ కూడా సాగుతూనే వుండాలి. అది మొదట మిమ్మ విషయప్రపంచంలో ఉన్నతస్థితికి కొనిపోయి, తర్వాత రెండవ పరిమాణము లోనికి దారి తీస్తుంది.

''నేను ప్రపంచజ్ఞానం సంపాదించాను. కానీ నాకు సుఖం కలగటము లేదు. సంతృప్తి లేదు. సందేహాల పుట్టగానే ఉన్నాను. నేనేం చెయ్యాలి'' అనే జిజ్ఞాస రెండవ మెట్టు. అక్కడ మౌలికమైన ప్రశ్నలు ఉత్పన్నమౌతాయి. 'నా నిజస్వభావం ఏమిటి? నేను అనేది ఎవరు? అద్భుతమైన ఆత్మ ఎవరు? నాకేమీ గోచరం కావటం లేదు. ప్రపంచాన్నిగూర్చి అంతా తెలుసుకున్నాను గాని, నాగూర్చి నాకేమీ తెలియదు. ఇక్కడేదో తికమక ఉంది. నిస్పృహ యుడ నౌతున్నాను' అనిపిస్తుంది.

నేడు అనేకమందిని మీరు చూడటం లేదా? వాళ్ల మనస్సులో ఏదో పొరపాటు జరిగితే నిస్పృహాయులై పోతున్నారు. మానసిక వైద్యుని దగ్గరకు పోవాలి. అద్భుతమైన ఈ యంత్రాన్ని బాగుచెయ్యటానికి ఎక్కడెక్కడికో పోవాలి.

విద్యలో వున్న రెండవ పరిమాణం అద్భుతమైన పరిమాణం. ఆ పరిమాణమునుండే జీవితంలోయుండే మాధుర్యం, వడవడికలోయుండే సౌందర్యము వస్తుంది గాని, ప్రాపంచికస్థితినుండి రాదు. గొప్పపండితుడు అల్ప మనస్కుడుగానే యుండవచ్చును. చిన్న విద్యార్థిని అణగ ద్రొక్కే స్వభావం కలవాడై యుండవచ్చును. హిందూదేశంలో యిలాంటివి కోకొల్లలు. సంకుచితస్వభావమే దీనికి కారణము. పాండిత్యము ఒక్కటే మిమ్మ గొప్పవాళ్ళను చెయ్యదు. కాబట్టి జ్ఞానసముపార్జనకై అద్భుతమైన ఈ రెండవపరిమాణంలో ప్రతిబిడ్డను ఉపాధ్యాయులైన మీరు

వడిపించాలి. మీదగ్గర చదువు ముగించుకొని వెళ్ళేటప్పుడు మీరిలా చెప్పాలి. 'అబ్బాయిలూ, మిమ్మల్ని జ్ఞానమార్గంలో పెట్టాను. మీరు నివసిస్తున్న ప్రపంచాన్ని గూర్చి కొంత నేర్పి, కొంతదూరం తీసుకువచ్చాను. యీ అన్వేషణ యింకా కొనసాగించండి. యింద్రియసుఖాల స్థితిని దాటి మానవునకు సాధ్యమైన ఉత్కృష్టమైన జ్ఞానాన్ని పొంద టానికి యత్నించండి.' ఉత్తమజ్ఞానాన్ని అన్వేషించే ప్రతి ఉపాధ్యాయుడుగాని, ఉపాధ్యాయినిగాని విద్యార్థిని ఆ విధంగా మార్గంలో పెట్టి, 'నాకు దాన్నిగూర్చి ఎక్కువ తెలియదు. ఉత్తమ ఆచార్యుల వద్దకు పోయి మీ అంతట మీరు నేర్చుకోండి' అని చెప్పాలి.

ఇటువంటి ఉత్తమజ్ఞానం- భగవంతుని గూర్చిన జ్ఞానం ఆత్మను గూర్చిన జ్ఞానం-ఒకటి వుంది. అది మహోత్కృష్ట మైనది. అదే పరావిద్య.

మీకు చెప్పటానికి సంతోషిస్తున్నాను. కొంతమంది గొప్ప భౌతికశాస్త్రవేత్తలు యీ విధమైన రెండవ పరిమాణానికి చెందిన ఉత్తమ జ్ఞానాన్ని పొందటానికి యెంతో ఆరాటపడుతున్నారు. ఒకే ఒక ఖగోళ-భౌతికశాస్త్రజ్ఞుని (Astro physcist) R. A. మల్లికన్‌ను ఉదహరించు చున్నాను. తన ఆత్మకథ చివరిభాగంలో యిలా వ్రాశాడు. ఆయన మాటలనే ఉదహరిస్తున్నాను.

"మానవుని సుఖమైన మనుగడకు రెండు స్తంభాలు న్నాయి. విజ్ఞానశాస్త్రము, మతము. రెండవదాని సహాయము లేకుండా వీనిలో ఏ ఒక్కటీ తన పూర్తి ఫలితాన్ని యివ్వలేను." విజ్ఞానశాస్త్రంగాని, మతంగాని తనంతట తానేమీ చేయలేదు. ఆయన చెప్పినట్లు మనకు రెండూ కావాలి. ఆయన యింకా యిలా చెప్పాడు. విజ్ఞానశాస్త్రానికి సంబంధించినంతవరకు విశ్వవిద్యాలయాలు, పరిశోధనాలయాలు ఉన్నాయి. కాని ఎవ్వరినీ మినహాయించకుండా ప్రతివారికి మతంలో ఒక మహోత్కృష్టమైన అవకాశం వుంది. మీ నిజతత్త్వమేమో మీరు తెలుసుకున్నారా? అది తెలుసుకుంటే జీవితము సుఖమయమౌతుంది. పరిపూర్ణత లభిస్తుంది. వేదాంతము దీన్ని 'ఆత్మ' అంటుంది. ఆ ఆత్మ ప్రతిమానవునిలోనూ వుంది. దాన్నిగూర్చి తెలుసుకోండి. ఏ కొంచెం తెలుసుకున్నా బలం కలుగుతుంది. స్థిరత్వ మేర్పడుతుంది. యితరులను ప్రేమించి సేవించే శక్తి లభిస్తుంది. మానవజీవితానికి సుగుణాత్మకమైన సంపద సిద్ధిస్తుంది.

నేడు భౌతికశాస్త్రవేత్తలు, అనేక యితర విజ్ఞానశాస్త్ర వేత్తలు మతంవైపుకు మరలుతున్నారని మీకు చెప్పాలను కుంటున్నాను. ప్రాణానికి సంబంధించిన జీవశాస్త్రం తీసుకోండి. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో జీవశాస్త్రంలోవుండే ఒక అద్భుతమైన భావమేమంటే, పరిణామం చెందుతున్న జీవరాసులలో మానవునిలో గుణం ప్రధానంగా వుంటుంది. మిగిలిన జీవరాసులలో పరిమాణం ప్రధానంగా వుంటుంది. మానవునిలో గుణం ముందు పరిమాణం తలవంచుతుంది. 'జీవిత లక్ష్యమేమిటి?' అనేది మానవుని ముందున్న ముఖ్య విషయంగాని, పరిమాణం గాదు. మీరు ఎంత ఆహారము తిన్నారు. ఎన్నిసంవత్సరాలు బ్రతుకుతున్నారు అనేది సమస్యగాదు. జీవితకాలం 50 సంవత్సరాలా? 80 సంవత్సరాలా అని గాక, జీవితంలో సాధించిన అర్హతలేమిటి అనేది ప్రధానం. ఎటువంటి మార్పును జీవశాస్త్రం నొక్కి చెపుతున్నదో చూడండి. మానవుడు గుణముగాని పరిమాణం గాదు.

మానవునకు సాధ్యమైన దానిని తెలిపే క్రొత్త విజ్ఞానశాస్త్రం ఆవిర్భవిస్తున్నది. జూలియన్ హక్స్‌లే యిలా చెప్పాడు "మానవునిలో దాగివుండి, అతడు సాధించగల విషయాలన్నీ అర్థం చేసుకొనే విజ్ఞానశాస్త్రమేదైనా వుందా? దిగజారిపోయిన నేను, నన్ను నేను మరల ఉద్ధరించుకోగలనా? అది సాధ్యమేనా? నేరం చెయ్యాలని, ఆత్మహత్య చేసుకోవాలనే తలంపును నిగ్రహించుకోగలనా? నాలో అలాంటి శక్తి ఉన్నదా?" కావున మానవునకు సాధ్యమైన వాటినన్నిటినీ తెలిపే నూతన విజ్ఞానశాస్త్రం మనకు కావాలి.

ఒకరు మిమ్మల్ని ద్వేషిస్తే మీరు దాన్ని స్వీకరించి, ప్రేమగా మార్చి తిరిగి అతనివైపు ప్రేమగా పంపగలరా? అలా చేసే విధానమేదైనా ఉన్నదా? ఇది ఎంత ఉదాత్తమైన భావమో చూడండి. మిమ్మల్ని ప్రపంచం ద్వేషిస్తే దాన్ని పవిత్రప్రేమగా, దయాదాక్షిణ్యాలుగా మార్చి తిరిగి పంపుతారు! భూమిలోనుండి రాతిసిబొగ్గు తీసి, దాన్ని క్రమపద్ధతిలో మార్పు చేస్తే దానిలోనుండి బంగారు కడ్డీ వస్తుంది. క్రమపద్ధతిలో మార్పుచెయ్యటమంటే అదే. అలాగే శీలమనేది. ప్రతి అనుభవాన్ని క్రమపద్ధతిలో మార్పు చేసి ప్రేమగా దయగా యివ్వండి. క్రీస్తుమహాశయుడు ఇతర గురువులు అలా చేసి చూపారు. అది ఒక విజ్ఞానశాస్త్రం-విద్యలో ముఖ్యంగా అభివృద్ధి, సంతృప్తి చేరిన విజ్ఞానశాస్త్రం.

దీనిని మీరు కొంతవరకే ఆచరిస్తున్నారు. ఉద్యోగం కొరకు, పనికొరకు, సుఖజీవనం కొరకు విద్య అవసరమే గాని, అదే పరిపూర్ణమైన విద్య కాదు. అది విద్యలో ఉండే అల్పభాగం మాత్రమే. ఈ విషయాన్ని అంతర్జాతీయసంస్థ గుర్తించింది. యునెస్కో (Unesco) ప్రపంచంలో నడుస్తున్న విద్యను పరిశీలించమని ఒక కమీషనును ఏర్పాటు చేసింది. ఎడ్గర్ ఫార్ దాని అధ్యక్షులు. ఫ్రాన్సు దేశ ప్రధానమంత్రి. అప్పుడాయన విద్యాశాఖామాత్యుడుగా వున్నారు. ఆ కమీషన్ ప్రపంచమంతా పర్యటించి ఒక రిపోర్టు తయారు చేసింది. దానికి ఒక చక్కటి పేరు పెట్టారు. 'ఆచరణ నేర్చుకొనుట' (Learning to be) అని దాని పేరు. విద్య అనేది ప్రధానంగా ఆచరించటంగాని, ఏమి చెయ్యాలో అనే దాన్నిగూర్చి తెలుసుకోటం గాదు. 'ఇది చెయ్యి' 'అది చెయ్యి' అని చెప్పేది బాగానే వుంటుంది. కాని 'నీ వెవరు? నీ జీవిత తత్త్వమేమిటి?' అనే విషయం విద్యలో ఉండాలనే సంగతి అంతర్జాతీయ ఆలోచనా పథంలో ముందుకు వస్తున్నది. ఆచరించటానికి ఉద్యుక్తులైనపుడు మీరు స్వచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మికత, శాంతి, నిశ్చలత, ధ్యానము, ఆలోచనానిమగ్నత అనే నియమాలు పాటించటం దగ్గరకు వస్తున్నవారగుచున్నారు. యిదంతా ఆచరణ నేర్చుకోవటమే. ఆచరించి మాట్లాడినపుడు చాలా చక్కగా ఉంటుంది. అవి మొదట నీ హృదయాన్ని నింపి, దీవనలే నీ నోటినుండి వెలువడేట్లు చేస్తాయి. ఈ విధమైన మార్పు నేటి విద్యావిధానవిషయంలో దిఙ్మండలమంతటిలో కనిపిస్తున్నది. ఈవిధంగా విద్యాన్వేషణలో రెండు పరిమాణాలు కనిపిస్తున్నయి. దీనిలో ఒకటి సామాన్యమైన విద్య. అది మంచి గృహవసతిని, సుఖజీవనాన్ని, అన్నింటితోను సౌఖ్యాన్ని సమకూర్చే విద్య. అది మనకవసరమే. అందువల్ల దాన్ని మనం ఉంచుకుందాం. కాని ఆ విద్య ఒక్కటే చాలదు. ఆ సామాన్యవిద్యను అతిక్రమించి, మనం పరావిద్యను సాధించాలి. పరావిద్య ఆధ్యాత్మికసారము. అది ఆధ్యాత్మికశక్తి అవటం చేత మీకు శరీరపుష్టి, మానసికశక్తి, ఆధ్యాత్మికశక్తి అనే మూడు విధాలయిన శక్తులను కలిగిస్తుంది. ఆ ఉన్నతస్థితికి వచ్చినపుడే మీకు ఆధ్యాత్మికశక్తి లభిస్తుంది.

ఇతరదేశాలలోవలెగాక హిందూదేశంలో ఈ రెండు విద్యలకు - అనగా ప్రాపంచికజ్ఞానానికి (అపరావిద్యకు) ఆధ్యాత్మికజ్ఞానానికి (పరావిద్యకు) వైవిధ్యం లేదు. కాని యితరదేశాలలో వీటిమధ్య పరస్పరపోరాటం జాగావుంది. ఈ పాశ్చాత్యవిధానాన్ని నేడు మన పాఠశాలల్లోను, కళాశాలల్లోను నేర్చుకుంటున్నారు. ఒకమతంతో యింకోమతానికి తగాదా ఏర్పడింది. విశ్వాసానికి, తర్కానికి, మతానికి, విజ్ఞానశాస్త్రానికి తగాదా ఏర్పడింది. అలా ప్రతివాటిలోను వైరుధ్యమే. ఇవన్నీ పాశ్చాత్యానుభవాలు. అటువంటివి మనకిక్కడలేవు. జ్ఞానమనేది ఒకటే. దానికై అన్వేషణ సాగించి ఉత్కృష్టస్థితిని సాధించండి. 'అన్వేషణ సాగించు' అనే మాట వాడబడింది. ప్రాపంచిక, ఆధ్యాత్మికవిద్యలకు సరస్వతి లేక వాణి అనే దేవత ప్రతీకగా నిలచింది. మనదేశంలో సరస్వతీపూజ చేసినప్పుడు ఏం చేస్తాము? వేదాలు, ఉపనిషత్తులు మాత్రమే సరస్వతి విగ్రహము దగ్గర పెట్టం. డాక్టర్లు వారి స్టెతస్కోపులు, వడ్రంగులు వారి పనిముట్లు అక్కడ పెడతారు. దేనికంటె - ప్రతిది పవిత్రమైనదవటం వల్ల. సరస్వతీదేవి విద్యలన్నింటికీ అధ్యక్షపీఠం వహిస్తున్నది. కావున విద్యలోగల పరావిద్య, అపరావిద్య అనే రెండు పరిమాణాలను ఐక్యం చేసే ఒక అద్భుత సమ్మేళనం మనకు కావాలి. నేడు భారతదేశంలో భౌతిక, ఆధ్యాత్మికవిజ్ఞానముల సంగమం అవసరం. ఈ రెండవ పరిమాణాన్నుండి సేవాసక్తి, త్యాగం, అంకితమొనర్చుకోవటం లభిస్తాయి. మొదటిదాన్నుండి సంపద, సంక్షేమం, సుఖం, సుస్థిరత మొదలైనవన్నీ వస్తాయి. ఈ రెంటి మధ్య సంఘర్షణ లేదు గావున. మీరు యీ రెంటినీ జోడించవలసి వుంది. ప్రపంచమంతటా, నిర్మలమైన ఆధ్యాత్మికతను, నిజమైన భౌతికవిజ్ఞానాన్ని ఒక్కచోట చేర్చాలనే ఆకాంక్ష కన్పిస్తున్నది.

ఈ రెండూ ఒకే సత్యానికి చెందినవే; కన్నులు మూసుకున్నప్పుడు ఒకే సత్యాన్ని చూస్తాము. తెరచినప్పుడు ఒకే సత్యాన్ని చూస్తాము. కండ్లు తెరచి అదే సత్యాన్ని అనంతరూపాల్లో ఈ ప్రపంచములో చూస్తాము. వేదాంతము "ఉన్నది ఒకే సత్యం" అని చెపుతున్నదిగాని సత్యం రెండుగా వున్నదని చెప్పటం లేదు.

మీరీ అద్భుతవిధానాన్ని అనుసరించాలని కోరుతున్నాను.

రాధా - కృష్ణులు

కుమారి పి. రాజ్యలక్ష్మి

సూరదాసు చేసిన రాధా - కృష్ణుల శృంగార వర్ణన క్షణికమైన ఘటనకాదు అని అనటంలో అతిశయోక్తి లేదు. కారణం ప్రేమ, సంగీతమయమైన జీవనములో ప్రవహించే ఒక ధార వంటిది. అందులో లీనమైనవారికి, దివ్య మాధుర్యము తప్ప యింక ఏదీ కనబడదు. రాధా-కృష్ణుల ప్రేమోల్లాస లీలలను చదువుతూవుంటే, సూరదాసు హృదయం, ప్రేమతో నిండిన అక్షయ బండారమా అనే అనుమానం కలుగక మానదు. అంతేకాదు, ప్రేమోదయ కాలంలో వుత్పన్నమయ్యే హృదయ ప్రేరిత భావాలు, హాస పరిహాసాల కాంతి నలువైపులా విరజిమ్మబడ్డాయా అని అనిపిస్తుంది సూరదాసు చేసిన రాధాకృష్ణుల లీలలను చదువుతుంటే.

ఒక రోజున కృష్ణుడు, బొంగరాన్ని త్రిప్పుతూ బృందావన వీధుల వెంట నడవ సాగాడు. పచ్చ పీతాంబరము ధరించిన కృష్ణుని శిరస్సున నెమలిపింఛము, చెవులకు మకర కుండలాలు తేజోమయంగా వెలిగిపోతున్నాయి. మిత్రుల కోసమని శ్యామసుందరుడు, యమునా నదీ తీరానికి వచ్చాడు. కానీ అంతలోనే అతనికి, తామర రేకులవంటి పెద్ద-పెద్ద కన్నులు, చంద్రబింబము వంటి ముఖము కలిగిన రాధ కనిపించింది. అందమంతా తన స్వంతం చేసుకొని వున్న రాధను చూడగానే కృష్ణుడు మంత్రముగ్ధుడిలా నిలబడిపోయాడు. ఆమె బృందావనవాసి కాదని తెలుసుకున్న మాధవుడు, ఆమె వద్దకు వెళ్ళి యిలా ప్రశ్నించాడు-

- భూజత శ్యాము కౌన తూ గోరీ ।
కహ రహత, కాకీ హై బేటీ, దేఖీ నహీ కహీ
ప్రజ ఖోరీ ॥

"'ఓ సుందరీ! ఎవరు నీవు? ఎక్కడ నివసిస్తావు? ఎవరి కుమార్తెవు? నిన్ను యింతవరకు బృందావనములో, ఎక్కడా చూసినట్లుగా గుర్తులేదే' [కృష్ణుని మాటలకు రాధ సమాధానం యిస్తూ] 'బృందావనం రావలసిన అవసరం నాకేంటి? నేను మా వూరిలో, మా యింటివద్దనే ఆడుకుంటాను. బృందావనంలో వెన్న దొంగతనం చేస్తూ తిరిగే నందకుమారుని కథలు చాలా విన్నాను.' గడుసుగా సమాధానం చెప్పే రాధ మాటలకు, కృష్ణుడు నవ్వి, 'నేను వెన్న దొంగతనం చేసాను కానీ, నీ వద్ద ఏమీ దొంగతనం చేయలేదుగా? యిక నాతో ఆడుకోవటానికి నీకు అభ్యంతరం ఏవిటి? చక్కగా యిద్దరం కలసి ఆడుకుందాము రా!'"

ఈ విధంగా కృష్ణుడు తన మాటలతో రాధ మనస్సును హరించివేసాడు. మోహనుడు తన యింటికి వెళుతు-వెళుతు, రాధతో, "రాధా! నీవు మా యింటికి ఆడుకోవటానికి తప్పక రావాలి. మా యింటి వద్దకు వచ్చి, 'కృష్ణా!' అని పిలుస్తే చాలు నేను వస్తాను. నీవు మటుకు రోజుకు ఒక్కసారి అయినా మా యింటికి రాకపోతే నేను వూరుకోను" అని వెళ్ళిపోయాడు.

రాధ, తన యింటికి వెళుతూ, తన వెంట నున్న చెలులతో, "శ్రీకృష్ణుడు తన ఇంటికి రమ్మని చెప్పాడు. కానీ వాళ్ళ యింటికి ఎవరెళతారు? అయినా వాళ్ల యింటివద్దనే ఆడుకునే అవసరం నాకేంటి?" అంది. రాధ, తన చెలులతో కృష్ణుని యింటికి వెళ్ళనని అన్నది కానీ తన మనస్సును హరించిన

మురళీధరుని చూడకుండా వుండటం రాధకు సాధ్య మేనా!

ఖేలన కై మిస కువరీ రాధికా, నంద మహరీ కై ఆయీ।
సకుచ సహిత మధురే కరి బోలీ, ఘర హో కువర కన్హాయీ॥

"రాధ, కృష్ణునితో ఆడుకునే వంకతో, అతనిని చూడటానికి నందుని యింటికి వచ్చింది. కానీ, సంకోచముతో బయటే నిల్చుని నెమ్మదిగా, 'కృష్ణా! యింటిలో వున్నావా?' అని పిలిచింది. కోకిల స్వరంలా వున్న రాధ గొంతు వినగానే, మోహనుడు అత్యంత ఆనందంగా బయటకు వచ్చాడు. అతడు, రాధను తన తల్లి వద్దకు తీసుకొని వచ్చి- 'అమ్మా! నీవు ఈమెను గుర్తించావా? నిన్న నీ మీద కోపం వచ్చి, యమునా నదీ తీరానికి పారిపోతే, నన్ను తీసుకొని వచ్చింది! నిన్ను చూసి ఎలా సిగ్గుపడుతున్నదో చూడు. అసలు మన యింటికి రానని అంటే, నేనే ఒట్టువేసి రమ్మని చెప్పాను.' కృష్ణుని మాటలు విని రాధ సిగ్గుతో తలదించుకొన్నది."

ముద్దులు మూటకడుతున్న రాధను చూడగానే యశోదకు చాలా ఆనందం వేసింది. ఆమె రాధను దగ్గరకు తీసుకొని యిలా ప్రశ్నించింది——

నామ కహా తేరోరీ ప్యారీ।
బేటీ కౌన మహర్ కీ హై తూ, కో తేరీ మహతారీ॥

"'ముద్దుగుమ్మా! నీ పేరు ఏమిటి? నీవు ఎవరి కుమార్తెవు? నీ తల్లి-తండ్రుల పేరేమిటి? ఇంతటి సౌందర్యరాశిని కన్న, నీ తల్లితండ్రుల వంటి అదృష్టవంతులు ఎక్కడా లేరేమో.' యిలా పలుకుతూ యశోద, అందమైన రాధ ముఖాన్ని, తన చేతులలోకి తీసుకొని ముచ్చటగా చూడసాగింది. [యశోద, మాటలకు రాధ సమాధానం యిస్తూ] 'నేను వృజభానుని కుమార్తెను. నా పేరు రాధ. నా తల్లి పేరు సునయనాదేవి. మీరు, మా అమ్మకు బాగా తెలుసు. మీరు, మా అమ్మను, యమునానదీ తీరాన చూసే వుంటారు'. రాధ మాటలకు యశోద, అడ్డం వస్తూ, 'అదా అలా చెప్పు. మీ అమ్మ నాకు తెలియకపోవటం ఏమిటి? ఆవిడ చాలా చెడ్డది. నీ తండ్రి వృజభాను దంతటి దుష్టుడు ఎక్కడా లేడు!' యశోద ఇలా, ఆటలు పట్టిస్తూ మాట్లాడే సరికి, రాధ ముఖం కోపంతో ఎఱ్ఱపడింది. (రోషంతో, ఆమె యశోదతో) 'మా తల్లితండ్రులు మీ పట్ల, ఏం చెడుగా ప్రవర్తించారని, మీరు యిలా మాట్లాడుతున్నారు? మా తల్లి-తండ్రులు మీకు యింత అయిష్టులు అని తెలిస్తే, అసలు మీ యింటికి వచ్చేదాన్ని కానేకాదు.' రాధ మాటలకు యశోద నవ్వి, ఆమెను హృదయానికి హత్తుకొన్నది."

జసుమతి రాధా కువరి సంవారతి।
బడే బార సీమంత సీస కే, ప్రేమ సహతి నిరువారతి॥

"యశోద, రాధను అలంకరించసాగింది. ఆమె, రాధకు పాపిడి తీసి, అందమైన శిగ అల్లింది. విశాల నేత్రాలకు కాటుకను, నుదటను తిలకాన్ని తీర్చిదిద్దింది. తెల్లటి నుదుటి మీది తిలకాన్ని చూస్తూ వుంటే, ప్రాతఃకాల సూర్యకాంతి, చంద్రుడు ఒకేసారి శోభిస్తున్నట్లుగా గోచరించసాగింది యశోదకు. తన వద్దనున్న చీరను రాధకు, పావడాగా ధరింపచేసింది. ఆమె ధరింపచేసిన నీలపు వస్త్రాలలో రాధ, మబ్బులమధ్య మెరుపు తీగలా మెరిసిపోసాగింది. మిఠాయిలు, పళ్ళు మొదలైన వాటితో, రాధ ఒడి నింపి, వారిని ఆడుకోవటానికి పంపింది యశోద. రాధా-కృష్ణులు ఒకరి

చేయి ఒకరు పట్టుకొని వెళుతూ వుంటే, యశోద ఆనందంతో తనను తాను మరచిపోయింది.''

బూఝతి జననీ కహా హుతీ ప్యారీ ।
కినతేరే భాల తిలక రచి కీనౌ, కిహి కచు గూంది మాంగసిర పారీ ॥

''రాధ, కృష్ణునితో కలిసి ఆడుకొని, ఇంటికి రాగానే, తల్లి, రాధను చూసి – 'రాధా! యింతసేపు ఎక్కడ ఆడుకుంటున్నావు తల్లీ! నీ నుదుట యింత చక్కగా తిలకాన్ని తీర్చి దిద్దినదెవరు! ఎవరు నీ నిడుపాటి కురులను దువ్వి యింత అందంగా శిగ అల్లారు?' [రాధ, తల్లిమాటలకు] 'అమ్మా! నేను నందుని ఇంటికి ఆడుకునేందుకు వెళ్ళానా, యశోద నన్ను తన వద్దకు పిలచి, మన గురించి అన్నీ అడిగింది. నీ పేరు అడిగి తెలుసుకొని, నీవు మంచిదానివి కాదని, చాలా దుష్టురాలవని అని నన్ను ఆటలు పట్టించింది. ఇదిగో ఈ నీలపు వస్త్రాలను నాకు కట్టి పళ్లు, మిఠాయిలతో నా ఒడి నింపి నన్ను, కృష్ణుని ఆడుకోవటానికి పంపింది. వెళుతున్న మా వైపు ఆనందంగా చూసి, అస్తమిస్తున్న సూర్యునికి నమస్కారం చేసింది'. రాధ చెప్పిన ఈ మాటలు వినగానే, వృజ భానుడు – సునయనాదేవుల హృదయాలు ఆనందంతో నిండిపోయాయి.''

రాధా – కృష్ణుల స్నేహం రోజు – రోజుకు పెంపొందసాగింది. గోవులను మేపటానికి కృష్ణుడు వనానికి వెళితే, అతని వెంట రాధ కూడ వుండేది. రాధను విడిచి మాధవుడు, మాధవునికి దూరంగా రాధ ఒక్క క్షణమైనా వుండేవారు కాదు. ఒక్కొక్కసారి యశోద, వీరి అల్లరిని భరించలేక పోయేది. ఒక రోజున కృష్ణుడు లేకుండా చూసి యశోద, రాధతో యిలా అన్నది—

బార – బార తూ హ్యా జని ఆవై ।
మై కహా కరౌ సుతహి నహి బరజతి,
ఘరతే మోహి బొలావై ॥

'''రాధా! మీరు చేసే అల్లరిని భరించ లేక పోతున్నాను. ప్రతిరోజు మా యింటికి వచ్చి అల్లరి చేస్తేకానీ, నీకు తోచదా?' యశోద మాటలు విన్న రాధకు కోపం వచ్చి, 'నాకు యిష్టం అయి నేనేమి మీ యింటికి రావటం లేదు. నీ కొడుకే మా యింటికి వచ్చి, నన్ను యిక్కడికి పిలుచుకొస్తాడు. నేను రానని మొండికేస్తే, ''రాధా! నిన్ను చూడకుండా ఒక్క క్షణమైనా నిలువలేను,'' అని అమాయకంగా ముఖం పెడుతాడు. ఆ మాటలు వినగానే నా హృదయం క్షోభతో విలవిల్లాడుతుంది. మరి, ఆ సమయంలో కృష్ణుని మాటలు వినకుండా నేను ఎలా వుండగలనని అనుకున్నావు?'''

రాధ చెప్పిన ఈ జవాబులో గడుసుదనాన్ని, అమాయకత్వాన్ని మూర్తీభవించినట్లుగా చిత్రించారు సూరదాసు.

ఒక రోజు రాధను ఆమె చెలులంతా కలసి యింటికి తీసుకొని వచ్చి, సునయనాదేవితో, 'అమ్మా! నీ బిడ్డను, పాము కాటువేసింది. మేమంతా ముందుగ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ వస్తున్నాం. వెనుకగా వస్తున్న రాధ కోసమని ఆగి, తిరిగి చూసే సరికి ఆమె కిందపడి వుంది. నెత్తిన వున్న పాలకుండ కాస్తా ముక్కలై, పాలు నలువైపులా విరజిమ్మబడి వున్నాయి. ఈమెను ''కృష్ణ సర్పం'' కాటువేసిందని మా అనుమానం. త్వరగా కృష్ణుని పిలిపించు. అతనిని మించిన మంత్రకాడు మన బృందావనంలో లేడు.' వారు చెప్పిన మాటలు నిజమనుకొని, భయపడిపోయి, సునయనాదేవి, రాధను తన హృ

వెళ్ళి కృష్ణుని వెంటపెట్టుకొని రమ్మని మొర పెట్టుకో సాగింది.

నంద - సువన గారుడీ భులావహు।
కహ్యే హమారో సువతన కోవూ,
తురత జాహు, లే ఆవహు॥

"'ఓ అయ్యలారా! త్వరగా వెళ్ళి నంద నందుని పిలుచుకొని రండి. నా మాటను ఎవరూ ఆలకించ రెందుకు? అయ్యో! ఆలస్యం అయితే నా బిడ్డ ఏమయిపోతుందో ఏమో.' సునయనా దేవి ఈ విధంగా విలపించటం చూసి ఒక గోప వృద్ధుడు, ఆమె వద్దకు వచ్చి 'తల్లీ! అనవసరంగా భయపడవద్దు. కృష్ణుడు తప్పక నీ కుమార్తెను రక్షిస్తాడు. కృష్ణునివంటి మంత్రగాడు ముల్లో కాలలో ఎక్కడా లేడు. అతను వచ్చి ఒక్కసారి తన చేతితో స్పర్శిస్తే చాలు, ఎంతటి విషమైనా దిగిపోతుంది. త్వరగా కృష్ణుని ఇక్కడకు పిలిపించు' అని ఆమెకు ధైర్యం చెప్పాడు."

గోపవృద్ధుని ఆదేశానుసారం ఒక గోపాలుడు యశోద వద్దకు వచ్చి, "అమ్మా! నీవు త్వరగా కృష్ణుని, నాతో వృజభానుని యింటికి పంపు. రాధను, కృష్ణసర్పం కాటువేసిందట. ఆ విషాన్ని దింపగలవాడు కృష్ణుడు ఒక్కడేనని అంతా అంటున్నారు." గోపబాలుడి మాటలు వినగానే, యశోద తనలో తాను నవ్వుకొని, రాధ మూర్ఛకు కారణం తెలుసుకొని, కృష్ణుని పిలిచింది.

తబ హరి కౌ టేరతి నందరానీ।
ఖలీ భయీ సుత భయౌ గారుడీ,
ఆజు సునీ యహ బానీ॥

"'చాలా ఆశ్చర్యంగా వున్నది! కన్నయ్య మంత్రగాడు అని ఈ రోజే వింటున్నాను,' అనుకొంటు యశోద, వీధిలో తన మిత్రులతో కలసి ఆడుకొంటున్న కృష్ణుని పిలిచింది. తల్లి పిలుపుకు కృష్ణుడు వచ్చి, తనని పిలవటానికి కారణం అడిగాడు. 'కృష్ణా! త్వరగా వృజభానుని యింటికి వెళ్ళు. నీ స్నేహితురాలు రాధను సర్పం కాటువేసిందట, వెళ్ళి ఆమెను రక్షించు. లేకపోతే ఆ అమాయకురాలు ఏమయిపోతుందో ఏమిటో', అని కృష్ణుని కళ్ళలోకి చూసి నవ్వింది."

హరి గారుడీ తహా తబ ఆయె
యహ బానీ వృషభాను సుతా సుని,
మన - మన హరష బఢాయె॥

"కృష్ణుడు, రాధను రక్షించటానికై వృజభానుని యింటికి వెళ్ళాడు. 'కృష్ణుడు వచ్చాడు' అనే మాట రాధ చెవులకు సోకగానే, ఆమె హృదయం ఆనందంతో పరవళ్ళు తొక్కింది. శరీరం రోమాంచితమయింది. కన్నుల వెంట ఆనందబాష్పాలు కురవసాగాయి. రాధ యొక్క ఈ అవస్థ చూస్తూ వుంటే, సునయనా దేవికి భయం అధికం కాసాగింది-శరీరమంతా విషమయమై పోయిందేమోనని. కానీ కృష్ణుడికి మాత్రం, తల్లి ఒడిలో అమాయకంగా పడుకొని మూర్ఛను నటిస్తున్న రాధను చూడగానే నవ్వు ఆగింది కాదు."

దొంగను పట్టుకోగల తెలివి, దొంగకు తప్ప ఎవరికి వుంటుంది? వృజభానుని కుమార్తె రాధ, చతురురాలు. కృష్ణుని కలవటం కోసమనియింత నాటకాన్ని ఆడింది. ఆమె ఆడింది నాటకమని తెలుసుకున్న వ్యక్తులు యిద్దరే యిద్దరు. వారు - యశోద-కృష్ణులు

రోవతి మహరీ ఫిరతి బిత కానీ।
బార - బార లౌ కంఠ లగావతి, అతి హి సిథిల
భయీ పానీ॥

"అచేతనంగా తన ఒడిలో పడివున్న రాధను,

తన హృదయానికి హత్తుకొని విలపిస్తూ, తన కుమార్తెను రక్షింపమని కృష్ణుని వేడుకో సాగింది సునయనా దేవి. 'కృష్ణా! నా ప్రియ పుత్రికను రక్షించి పుణ్యం కట్టుకో. నీవు చేయ బోయే సహాయానికి, నీకు జన్మంతా ఋణపడి వుంటాను.' కన్నయ్య, తనను పట్టుకొని విల పిస్తున్న సునయనా దేవికి ధైర్యం చెప్పి, రాధ వద్దకు వచ్చి, మంత్రం వేస్తున్నట్లుగా పెదవులు కదుపుతూ, ఆమె శరీరాన్ని స్పర్శిస్తూ, ఆమెను విషరహితను చేసాడు.''

రాధ నెమ్మదిగా కన్నులు తెరచి అమా యకంగా ముఖం పెట్టి, 'అమ్మా! నాకే మయింది? ఇలా నా చుట్టూ అందరు ఎందుకు మూగారు?' అని తల్లిని ప్రశ్నించింది. సున యనా దేవి, రాధను దగ్గరకు తీసుకొని, 'కృష్ణ సర్పం నిన్ను కాటువేస్తే, కన్నయ్య నిన్ను రక్షించాడు. అతని దయవల్లనే ఈ రోజు నీవు మృత్యుముఖం నుండి బయట పడగలిగావు,' అని కృష్ణుని పిలచి, తన కుమార్తెను రక్షించి నందుకు కృతజ్ఞతలను తెలుపుకొంది.

రాధా-కృష్ణుల ప్రేమ దిన-దిన ప్రవర్ధ మానం కాసాగింది. బృందావనంలో ఎక్కడ చూసినా రాధా-కృష్ణుల ప్రేమగాథలే చర్చనీ యాంశాలు కాసాగాయి. సునయనా దేవి, రాధను యింటిలోనే వుండమని, కృష్ణుని వెంట తిరగవద్దని నిర్బంధించ సాగింది. తల్లి-తండ్రులు తనను ఈ విధంగా నిర్బంధించటంతో రాధకు చాలా బాధ కలగసాగింది. రాధ ఒక రోజు కృష్ణుని వద్దకు వచ్చి తన బాధను విన్నవించు కొంది.

శ్యామ మహా తుమసె క్యోం న క హూ
జహా - తహా ఘర ఘర కౌ ఫైరా, కౌపీ భాంతి
సహా ॥

''శ్యామసుందరా! నా బాధను నీకు ఎలా విన్నవించుకోను? బృందావనవాసులే కాక, యింటిలో కూడ మన గురించిన చర్చలే కొన సాగుతున్నాయి. నేను నీ వెంట తిరుగుతున్నా నని నా తండ్రి నా మీద కత్తి కట్టాడు. తల్లి, నేను వంశానికి చెడ్డపేరు తెస్తున్నానని, నాలాంటి కూతురు ఎవరికి కలగకూడదని ప్రతి రోజు ఏడుస్తుంది. మోహనా! ఈ బాధనుండి నేను బయటపడేది ఎలా? మన మీద కోపంతో నా తండ్రి-అన్నలు నిన్ను ఏదైనా చేస్తే నేను బ్రతికి వుండగలనా? వారి మాటలు విని సహించలేను. అలాగని, నిన్ను చూడకుండా ఒక్క క్షణమైన వుండలేను. నా ఈ బాధ గవారికి కూడ కలగకూడదని దైవాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను.''

వ్రజహి బసై ఆపుహి బిసరాయో,
ప్రకృతి - పురుష ఏక హి కరి జానహు,
బాతని భేదకరాయో ॥

రాధ మాటలకు కృష్ణుడు నవ్వి, ''రాధా! తల్లి-తండ్రులు, ఏదో అన్నారని నీవు ఎందుకు బాధ పడతావు? మనం ప్రకృతి-పురుషులమని తెలుసుకోలేని మూర్ఖుల మాటలను నీవు ట్టించుకోవద్దు. బృందావనవాసులు మనలను మామూలు మనుషులు అనుకుంటున్నారే కానీ, మన నిజస్వరూపాలను తెలుసుకోలేక పోతున్నారు. మనం ప్రకృతి - పురుషులమనే సత్యాన్ని నీవు కూడ విస్మరించావా? శారీరి కంగా మనలో భేదం వుండి వుండవచ్చు, అంత మాత్రాన నీవు వేరు, నేను వేరు, అనే భావన నీ మనసులోనికి రానీయకు. సృష్టిలోని ప్రతి అణువులోను మనం యిద్దరం మూర్తీభవించి వున్నాము. వేదాలు, ఉపనిషత్తులు కూడ నా ఈ మాటను సత్యమని ఘోషిస్తున్నాయి. అందువలన నీవు లోకలజ్జను వదలి నాతోటి

ఆనందాన్ని అనుభవించు. మన శరీరాలు వేరైనా, ఆత్మలు ఒకటే అన్న సత్యాన్ని ఎప్పుడు విస్మరించకు.''

కృష్ణుడు ఈ విధంగా పలికేసరికి, రాధ హృదయం ఆనందంతో ఉప్పొంగింది. అంతే కాదు ఆతని మాటలద్వార, జన్మ-జన్మల నుండి, యుగ యుగాలనుండి వస్తున్న మాధవుని తోటి తన అనుబంధాన్ని రాధ తెలుసుకో గలిగింది.

ఘరహి జాతి మన హరష బఢాయో।
దుఃఖ డార్యో, సుఖ అంగ భార భరి, చలీ లూట
సౌ పాయో॥

''మోహానుడు చెప్పిన మాటలతో రాధ, తన దుఃఖాన్ని మరచి, తేలికపడ్డ మనసుతో యింటికి మరలింది. కనుబొమలను వక్రంగా పెట్టి, తనలో తాను నవ్వుకుంటూ, నెమ్మదిగా నడుస్తున్న రాధను, ఒక గోపిక దారిలో పట్టు కొని, 'రాధికా! గోపాలుడు ఈ రోజు నీ కోరికను తీర్చినట్లున్నాడే? అందుకొరకే నీ ముఖము యింతటి ఆనందముతో వెలిగి పోతున్నది. కుంజకుటీరములో మాధవుడు, నీకు తీయటి అనుభవాన్ని అందించాడు కదూ! ఈ రహస్యాన్ని నీవు ఎంతగా దాచాలని అను కున్నా నీ కన్నులు నాకు నిజం చెప్పేస్తు న్నాయి' అన్నది.

గోపిక మాటలకు, రాధ ఎలాటి సమాధా నం యివ్వక మౌనం వహించింది. రాధ ప్రవర్తనకు మనసులో నవ్వుకొని, రాధ ముఖాన్ని తన చేతులలోకి తీసుకొని, 'సఖీ! స్నేహితుల వద్ద ఎవరైనా తమ రహస్యాలను దాచి పెడుతారా? కృష్ణుని నీవు ఎక్కడ కలుసుకున్నావు? అతడు యిప్పుడు ఎక్కడ వున్నాడో నాకు చెప్పవా? అతని స్పర్శకోసం నా అణువణువు తపించి పోతున్నది' అంటూ గోపిక, రాధను బ్రతిమిలాడ సాగింది- కృష్ణుని జాడ చెప్పమంటూ. గోపిక మాటలకు రాధ నవ్వి అమాయకంగా ముఖం పెట్టి యిలా అన్నది.

శ్యామ కౌన కారే కీ గోరే।
కహా రహత కాకే పై ఢోటా, వృద్ధ తరున
కీ దోం హై భోరే॥

''సఖీ! కృష్ణుడు ఎక్కడ వున్నాడని అడుగు తున్నావు, అసలు అతను ఎవరు? తెల్లగా వుంటాడా లేక నల్లగానా? బాలుడా, యువ కుడా లేక వృద్ధుడా? ఈ రోజు మొదటిసారిగా నీ నోటినుండి అతని పేరు వింటున్నాను. అనవ సరంగా నీవు అతనితో నాకు లేనిపోని సంబం ధాన్ని అంటకడుతున్నావు. అసలు అతను ఎక్కడ వుంటాడో కూడా నాకు తెలియదే! అమాయకురాలిని చేసి, ఆడిద్దామని అను కుంటున్నావేమో, అలాటివి నా వద్ద చెల్లవు. వ్యర్థమైన మాటలు మాని, ఆ కృష్ణుడెవరో, ఎక్కడ వుంటాడో, నీవే వెళ్ళి వెతుకు.''

రాధ మాటలకు, గోపిక ఆశ్చర్యంతో కళ్లు పెద్దవి చేసి, ఆమెను ఎగాదిగా చూడసాగింది. అంతేకాదు అబద్ధాన్ని అందంగా మలచి, దాన్ని నిజం చేయాలని అవస్థ పడుతున్న రాధ స్థితిని చూసే గోపికకు నవ్వు ఆగింది కాదు. ఆమె రాధను ఆటలు పట్టిస్తూ—

సుని రాధే తోహి శ్యామ దిఖై హై।
జహా - తహా బ్రజ - గలిని ఫిరత హై,
జబ యిహి మారగ ఐహై॥

''రాధికా! నీవు యింతవరకు శ్యామసుందరుని చూడలేదు కదూ. అయితే తప్పక అతనిని నీకు చూపవలసినదే. నీకు తెలుసో తెలియదో కానీ బృందావనములోని ప్రతి వీధి గోపాలునిదే,

ఎప్పుడు చూసినా మాధవుడు తన స్నేహితులతో వీధులవెంట తిరుగుతూనే వుంటాడు. ఈసారి అతను నాకు అగపడితే, పట్టుకొని నీకు తప్పక చూపుతాను. కోటి మన్మధాకారుడైన, కృష్ణుని సౌందర్యాన్ని నీవు ధైర్యంగా చూడగలిగితే, నీవు చెప్పిన మాటలను (కృష్ణుని యింతవరకు చూడలేదన్న విషయం) నమ్ముతాను. అయినా, రాధా! అమాయకంగా వుండే నీవు యింతటి నెరజాణవు ఎప్పుడైనావు? మీ యిద్దరి ప్రేమ విషయాలు మాకెవ్వరికీ తెలియవనే అనుకుంటున్నావా? మోహనుడు, నీవు కనిపించగానే ఆనందముతో మురళిని వాయిస్తాడు. అంతేకాదు త్రిభంగి వేషం వేసి, అంగాంగములోను, అనేకమైన హావభావాలను ప్రదర్శిస్తూ, నీ పట్ల తనకు గల ప్రేమను వెల్లడి చేస్తాడు.''

గోపిక మాటలను ఏ మాత్రం పట్టించుకోక, రాధ త్వర-త్వరగా తన యింటికి చేరుకుంది. రాధ ప్రవర్తన, గోపికకు అర్థం కాలేదు. ఆమె తన స్నేహితురాలి వద్దకు వెళ్ళి రాధ గురించి యిలా చెప్పసాగింది—

సునహు సఖీ రాధా కీ బాతేం।
మోసో కహతి శ్యామ హై కైసే, ఐసీ మిలయీ ఘాతై॥

''సఖి! రాధ ఎంత గడుసుదో చూడు! కృష్ణుడు ఎవరో, ఎలావుంటాడో కూడ, ఆమెకు తెలియదట. అంతేకాదు, మాధవుడు బాలుడా, యవ్వనవంతుడా లేక వృద్ధుడా అని నన్ను ప్రశ్నించింది. మోహనుని, ఆమె స్వప్నంలో కూడ చూసి ఎరగదుట. అమ్మో! ఎంతటి అబద్ధాన్ని చెప్పిందో చూడు! పైగా నాతో, 'నీవు నా ప్రియసఖివి, నీ వద్ద నేను ఎలాటి రహస్యాలను దాచను, నన్ను నమ్మ' అంటుంది. ఆమెకు కృష్ణుడు ఎవరో, ఎక్కడ వుంటాడో తెలియదని అంటే, నేను నమ్ముతానని అనుకుంటోంది కాబోలు. ఆమె నోటినుండే కృష్ణుడు నాకు తెలుసు అని అనిపించకపోతే నాకు మారుపేరు పెట్టు', అంటూ ఆమె, కృష్ణుని కోసమై యమునా నదీ తీరానికి వెళ్ళింది.''

కృష్ణుని, తాను యింతవరకు చూడలేదని రాధ, అబద్ధం చెప్పినప్పటినుండి గోపికకు పంతం వచ్చింది, ఎలాగైనా సరే ఆమె చేత నిజం చెప్పించాలని. ఒక రోజు ఆమెకు ఆ అవకాశం చిక్కింది. ఎప్పటిలాగానే యమునా నదిలో జలకాలాడటానికి రాధ సఖీసమేతంగా వెళ్ళింది. ఆ సమయంలో కృష్ణుడు అక్కడకు వచ్చాడు. పచ్చ పీతాంబరము ధరించిన కృష్ణుని శిరస్సున, నెమలిపింఛం అందంగా నాట్యమాడుతున్నది. చెవులకు మకరకుండలాలను, మెడలో ముత్యాల సరాలను ధరించిన కృష్ణుని సౌందర్యాన్ని చూడటానికి రెండు కళ్లు చాలలేదు గోపీకన్యలకు. రాధ కన్నులలో వుబికి వస్తున్న సంతోషాన్ని చూసిన గోపిక, రాధతో—

హమహి కహ్యౌ హౌ శ్యామ దిఖావహు।
రేఖహు ధరసు నైన భరి నీకై, పుని - పుని దరసన పావహు॥

''రాధా! కృష్ణుని యింతవరకు చూడలేదని, అతనిని చూపమని నన్ను కోరావు కదు. నీ కోరికను తీర్చటానికే కాబోలు మురళీధరుడు ఈ రోజు యిక్కడికి వచ్చాడు. కృష్ణుని సౌందర్యాన్ని నీ కనులారా చూసుకో. కారణం, ఎప్పుడు బడితే అప్పుడు కృష్ణుడు నీకు కనబడక పోవచ్చును. ఈ రోజు చాలా సుదినం. అందుకే ఈ సౌందర్యరాశిని నీవు మొదటిసారిగా చూడగలుగుతున్నావు. ఇన్నినాళ్ళకు మాధవుని మోహన రూపాన్ని చూసిన నీ జన్మ ధన్యమైంది.

తాను, తన స్నేహితురాలికి దొరికిపోయినందుకు రాధ సిగ్గుతో తల దించుకొన్నది. సిగ్గుతో ఎఱ్ఱబడ్డ రాధ ముఖాన్ని పైకి ఎత్తి, ఆమె విశాల నేత్రాలలోకి కొంటెగా చూస్తూ గోపిక—

కహి రాధా హరి కైసే హై।
తేరై మన భాయె కి నాహీ, కి సుందర, కోవై సేహై॥

"'సఖీ! రాధా! కృష్ణుడు ఎలా వున్నాడు? నీ మనసుకు నచ్చాడా లేదా? యిక ముందెన్నడు, కృష్ణుడు ఎలా వుంటాడని నన్ను ప్రశ్నింపవుగా? నటవర వేషధారుడైన, మోహనుని ముందు, కోటి మన్మధులైనా దిగదుడుపే కదూ. నీ ప్రియుతముని సరిగ్గా చూసుకున్నావా? మాధవుని ప్రేమను, నీ నుండి నేనెక్కడ దోచుకుంటానోనని యింతటి అబద్ధం ఆడటం న్యాయమేనా నీకు?' అని ప్రశ్నించింది."

తను చేసిన తప్పిదానికి క్షమాపణలు తెలుపుకుంటూ, రాధ తన ప్రియసఖితో యిలా అన్నది—

శ్యామ సఖీ నీకై దేఖే నాహీ।
చితవత హీ లోచన భరి అయె, బార-బార పఛతాహీ॥

"సఖీ! మాధవుని సరిగ్గా చూడలేక పోయినందుకు చాలా బాధపడుతున్నాను. కృష్ణుని సౌందర్యాన్ని చూస్తూ వుంటే, ఆనందంతో కన్నులవెంట నీరు తిరిగింది. అంతేకాదు కన్నులు ఆర్పకుండా, ఆ ముగ్ధ మోహన రూపాన్ని తనివితీరా చూద్దామని అనుకుంటే, సిగ్గుతో కన్నులు క్రిందకు వాలిపోయాయి. నా నేత్రాలకు దోషాన్ని ఆపాదించటం కూడ తగదేమో. కారణం కృష్ణుని కనుబొమలు విల్లులాగా ఎక్కుపెట్టినట్టుగా వుంటాయి. వంకరచూపులు తూపులవలె ఎదుటివారి మనస్సును హరించివేస్తాయి. ఆ చూపులను తట్టుకోగల శక్తి నాకు వున్నదని అంటావా? అందమైన ఆ కన్నులలోని కాంతిని చూస్తూ ఎన్ని యుగాలైనా గడపవచ్చును. అయినా ఒక్క నిమిషంలో అంతటి సౌందర్యాన్ని చూడగలగటం సాధ్యమేనా? నీవే చెప్పు."

రాధకు, కృష్ణుని పట్లగల ప్రేమను చూసి గోపికలు ముగ్ధులయ్యారు. అంతేకాదు మదనమోహనుని తన వశం చేసుకున్న రాధ భాగ్యాన్ని పొగిడారు.

తై హి శ్యామ భలే పహి చానే।
సాంచీ ప్రీతి జానీ మన మోహన్, తేరేహి హాత బికానే॥

"సఖీ! శ్యామసుందరుని ప్రేమను పొందగలిగిన నీ అంతటి ధన్యజీవి ఎక్కడా లేదు. కృష్ణతత్వాన్ని తెలుసుకున్న ఏకైక వ్యక్తివి కాబట్టే, మాధవుడు నీ వశం అయ్యాడు. ఇన్ని నాళ్ళనుండి నీవు-కృష్ణుడు వేరనుకొని, మీపట్ల చాలా అపరాధం చేసాం. శరీరాలు వేరైనా, మీ యిద్దరి ఆత్మలు ఒక్కటే అన్న నిజాన్ని ఈనాడు గ్రహించగలిగాం. నీ వంటి సౌందర్యరాశిని ప్రేయసిగా పొందిన మాధవుడు చాలా అదృష్టవంతుడు. మీ ప్రేమ ఎల్లప్పుడు శాశ్వతంగా వుండాలని భగవంతుని వేడుకుంటున్నాము."

తన సఖులు, తన భాగ్యాన్ని పొగుడుతూ, తమ ప్రేమ చిరకాలం వర్ధిల్లుతుంది అనటం విని రాధ హృదయం ఆనందముతో ఉప్పొంగింది. రాధ ఆనందాన్ని చూసి, అదే తగిన సమయమనుకొని గోపిక, రాధను ఈ విధంగా ప్రశ్నించింది—

కహి రాధికా బాత అబ సాంచీ।
తుమ అబ ప్రగట కహీ మో అగై,
శ్యామ - ప్రేమ - రస మాంచీ॥

"రాధా! కృష్ణుని ప్రేమరసంలో మునిగి పోయానని యిప్పుడే నాతో అన్నావు. అసలు కృష్ణుని మొదటిసారి నీవు ఎక్కడ చూసావు? గోశాలలోనా లేక యమునా నదీ తీరానా? కృష్ణుని చూడలేదని కల్లబొల్లి మాటలు చెప్పి నన్ను మరపించటానికి ప్రయత్నం చేయకు."

శ్యామ మిలే మోహి ఐసో మాయీ ।
మె జల కొ జమునా తట ఆయీ ॥
ఔచక ఆయె తహా కన్హాయీ ।
దేఖ తహీ మోహినీ లగాయీ ॥

"సఖీ! మొదటిసారి, శ్యామసుందరుని నేను, యమునా నదీ తీరానికి, నీరు తేవటానికి వెళ్ళి నప్పుడు చూసాను. ఆ రోజు అతని సౌందర్యాన్ని చూసి, నన్ను నేను మరచాను. నా మనసు నా అధీనం తప్పింది. యింటికి ఎలా వెళ్ళానో నాకే తెలియదు. కృష్ణుని చూసిన నాటినుండి ఈనాటి వరకు, నా కంటిమీద కునుకు అనేది లేదు. శరీరం నిరంతరము కృష్ణుని స్పర్శకై తపించిపోతుంది. ఎప్పుడూ కృష్ణుని ఎక్కడ, ఎలా కలవాలా అనే ఆలోచన తప్ప, ఏ పనీ చేయాలనే కోరిక వుండదు."

మాయీ కృష్ణ-నామ జబితె శ్రవన సున్యోహైరీ,
తబతె భూలీరీ మౌన బావరీ సీ భయీ రీ ।

"సఖీ! 'కృష్ణ' అనే నామం నా చెవులకు సోకిననాటినుండి, అతని కొరకు నేను పిచ్చిదాన్నే అయ్యాను. అతని పేరు తలిస్తే చాలు, ఆనందంతో కన్నులు చెమరుస్తాయి. శరీరం రోమాంచితమవుతుంది. తల్లి-తండ్రి-బంధుజనమంతా మాయగా, మాధవుడొక్కడే సత్య స్వరూపంగా గోచరిస్తాడు. స్త్రీ ధర్మాలకు, కులమర్యాదలకు భయపడి, నా అణువణువున నిండిన మోహనుని విడనాడి వుండటం నాకు సాధ్యమేనా, నీవే చెప్పు?"

రాధ మాటలు విని గోపికలు, ఆమెతో "రాధా! నీ భాగ్యాన్ని పొగడటం దేవతలకు సైతం సాధ్యం కాదు. 'కృష్ణప్రియ' మా సఖి అయినందులకు మేము గర్వపడు తున్నాము" అన్నారు.

ఒక రోజు కృష్ణుడు, స్త్రీ వేషాన్ని ధరించి రాధవద్దకు వచ్చాడు. స్త్రీ వేషధారి అయిన మోహనుని చూసి, రాధకు ఆశ్చర్యంతో పాటు నవ్వును తెప్పించింది. కృష్ణుడు పసుపు పచ్చని చీర ధరించాడు. విశాలనేత్రాలకు కాటుక దిద్దడంతో కన్నులు మరింత విశాలంగా కనబడసాగాయి. మెడలో ముత్యాల సరాలను, చెవులకు ముత్యాల జూకాలను, చేతులకు రత్నకంకణాలను, కాలికి నూపురాలను ధరించిన కృష్ణుని సౌందర్యాన్ని చూడటానికి, రాధకు రెండు కళ్ళు చాలలేదు. రాధ; నీలపు వస్త్రాలను ధరించి, యింద్రనీల మణుల ఆభరణాలను అలంకరించుకొని, మబ్బుల మధ్య మెరుపు తీగలా మెరవసాగింది. రాధా కృష్ణులు కలసి, యమునానదీ తీరానికి వెళుతూ వుంటే, చంద్రావళి అనే గోపిక వారిని చూసింది. ఆమె, రాధనయితే గుర్తుపట్టింది కానీ రాధ ప్రక్కన, సృష్టిలోని సౌందర్యమంతా తానే అయి వెలిగిపోతున్న స్త్రీని మాత్రం గుర్తుపట్టలేక తనలో తాను యిలా అనుకోసాగింది—

యహ వృషభాను - సుతా వహ కోహై ।
యాకి సరి జువతి కోవు నాహీ, యహ త్రిభువన-
మన మోహై ॥

" 'మెరుపుతీగలా వున్నది, వృషభానుని కుమార్తె అయిన రాధ, కానీ, ఆమె పక్కన వున్నది ఎవరబ్బా! ఆమె అందం ముందర, రతిదేవి కూడ దిగదుడుపే. త్రిభువన మోహిని అయిన ఈ స్త్రీ ఎక్కడను

దగ్గరకు వెళ్ళి, ఆమె సౌందర్యాన్ని తనివితీరా తిలకించి, ఆమె ఎవరో తెలుసుకుంటే గానీ, మనసుకు శాంతి కలిగేలా లేదు.' యిలా అను కుంటు చంద్రావళి, రాధ వద్దకు వెళ్ళింది.''

కహి రాధా యే కోహై రీ।
అతి సుందరీ సాంవరీ సలోనీ, త్రిభువన-జన-మన
మోహరీ॥

''రాధా! నీ ప్రక్కన వున్న ఈ యువతి ఎవరు? చల్లగా వున్నా, ఈమె తన సౌంద ర్యముతో త్రిభువనాలను మోహితులను చేస్తున్నది. ఈమె ఎవరు? ఎక్కడ నివ సిస్తుంది? ఈమెకు వివాహం అయిందా లేక నవయువతా? ఈ సుందరి మన బృందావన వాసి కాదని నా అనుమానం. ఈ యువతి గురించి తెలుసుకోవాలని నా మనసు ఉబలాట పడుతున్నది.''

మథురా తై యే ఆయీ హై।
కుచ సంబంధ హమారీ ఇనసే, లొతై యనహి
బులాయీ హై॥

''సఖీ! ఈమె మధుర నుండి వచ్చింది. ఈ సుందరితో నాకు సంబంధం వున్నది, కాబట్టే ఈమెను పిలిపించాను. లలితతో పెరుగు అమ్మ టానికి మధుర వెళ్ళినప్పుడు, లలిత ఈమెతో నాకు పరిచయాన్ని కలిగించింది. ఆ స్నేహాన్ని పురస్కరించుకొని నన్ను చూడటానికి ఈ రోజు మన బృందావనానికి వచ్చింది.''

రాధ మాటలు విన్న చంద్రావళి, ఆమెతో యిలా అన్నది—

ఇనకో వ్రజహీ క్యోం న బులావహు।
కీ వృషభాను పుర, కీ గోకుల, నికట హి ఆని
బసావహు॥

''సఖీ! ఈ సుందరిని మన బృందావనానికి ఎందుకు పిలిపించవు? బృందావనం కాక. పోయినా కనీసం వృషభానుపురంలో గానీ, గోకులంలోగానీ వుండి పొమ్మను. మీ యిద్దరు కృష్ణుని ప్రక్కన వుంటే చంద్రుని ప్రక్క తారలలాగా వెలిగిపోతారు. అయినా ఈమె నన్ను చూసి యింత సిగ్గుపడుతున్నది దేనికి? యువతిని చూసి యువతి సిగ్గుపడటం అనేది ఎంతటి ఆశ్చర్యకరమైన విషయం! మేలి ముసుగును తీసి ఒకసారి నావైపుకు చూడమని చెప్పు''

చంద్రావళి, రాధతో యిలా అంటూ కృష్ణుని చేతిని పట్టుకొని, మేలిముసుగును తొలగించి, అందమైన ముఖాన్ని తనకు చూప మని వేడుకోసాగింది. అంతేకాదు తన వైపు ఒకసారి చూస్తే, కృష్ణునితో పరిచయాన్ని కలగచేస్తానని ఆశ కూడ పెట్టింది పాపం.

నంద-నంద హసే నాగరీ-ముఖ చితై, హరిషి
చంద్రావలీ కంఠలీయీ।
వామ భుజ రవని, దచ్ఛిన భుజా సఖీ పర.
చలే బిన ధామ సుఖ కహిన జాయీ॥

''నందనందనుడు మేలిముసుగును తొల గించి. చంద్రావళిని చూచి కొంటెగా నవ్వాడు. కృష్ణుని స్త్రీ వేషం చూసి, చంద్రా వళి ఆశ్చర్యచకితురాలు అయింది. రాధా-కృష్ణులు కలసి తనను ఆటలు పట్టించినందుకు కోపం వచ్చినా, జగన్మోహనాకారుడయిన మాధవుడు తమ ప్రియతముడు అయినందుకు గర్వపడింది. ఎడమచేతిని రాధ మీద, కుడి చేతిని చంద్రావళి మీద వేసి, కృష్ణుడు మధు వనానికి వెళ్ళాడు. అందమైన వారి జంటను చూసి ప్రకృతి పులకరించి పోయింది. మెరుపు తీగల ప్రక్క మేఘంలా, బంగారు లతల ప్రక్కన తమాలవృక్షంలాగా మెరిసిపోతున్న కృష్ణుని సౌందర్యాన్ని చూసి రతి-మన్మథులు సిగ్గుతో తలలు వంచుకొన్నారు.''

మాధవుడు ఒకనాడు, రాధ యిష్టసఖి అయిన లలితతో రాధను యమునా నదీ తీరాన తనను కలుసుకొమ్మని సందేశాన్ని పంపాడు. కృష్ణుని ఆదేశానుసారం, రాధ అందంగా అలంకరించుకొని, యమునా నదీ తీరానికి చేరుకొంది. కానీ అక్కడ కృష్ణుడు వుంటేగా? కృష్ణుని రాకకై వేచి-వేచి అలసిపోయిన రాధకు కోపం వచ్చింది. సంకేత స్థలానికి కృష్ణుడు రాలేదని, అతను రాకపోతే తన సౌందర్యం, యవ్వనం వృథా అని పరితపిస్తూ, లలిత మాటలకు మోసపోయానని విలపిస్తున్న రాధ చిత్రణ, సూరదాసు రచనలో పూర్తి సమగ్రతను సాధించుకొంది.

రాదేహి శ్యామ దేఖీ ఆయీ।
మహా మాన దృఢా యీ బైఠీ, చితై కాంపై జాయీ॥

"శ్యామసుందరుడు యమునా నదీ తీరానికి వచ్చి, కోపంతో ఎఱ్ఱబడ్డ ముఖంతో అలిగి కూర్చున్న రాధను చూసాడు. కృష్ణుడు వచ్చాడని తెలిసినా, కనీసం ముఖమైనా తిప్పక దృఢంగా కూర్చున్నది రాధ. క్రోధంతో నిమగ్నం అయిన రాధను చూసి కృష్ణుడు చాలా వ్యాకులపాటు చెందాడు. లలిత, రాధ వద్దకు వెళ్ళి కృష్ణుడు వచ్చాడని చెప్పినా, నోటి నుండి ఒక్క ముక్క అయినా రాల్చని రాధను చూసి మాధవుడు మనసులో నవ్వుకుంటూ పైకి మటుకూ బాధగా ముఖం పెట్టాడు. కృష్ణుని ముఖం చూసిన లలితకు, రాధా మాధవులను ఎలా కలపాలో తెలియక అవస్థ పడసాగింది."

లలిత, రాధవద్దకు వచ్చి, కోపంతో సూర్యబింబంలా ఎఱ్ఱబడ్డ ఆమె ముఖాన్ని తన చేతులలోకి తీసుకొని-

యహ ఋత రూసిబే కీ నాహి।
బరష మేఘ మేదినీ కైహిత, ప్రీతమ హరషి మిలాహి॥

"సఖి! ఇది కోపంతో అలిగి కూర్చోవలసిన సమయం కాదు. పృథ్వి హితవు కోరి మేఘాలు వర్షించినట్లే, స్త్రీలు, తమ ప్రియులను ఆనందోల్లాసాలతో కలుసుకుంటున్నారు. గ్రీష్మ తాపానికి వడలి నేలరాలిన లతలు, ఆనందంతో వృక్షాలను పెనవేసుకొని పోతున్నాయి. నదులు సైతం, సాగరంలో ఐక్యమయ్యేందుకు పరుగులు తీస్తున్నాయి. యవ్వనం నదీ ప్రవాహం లాంటిది. ఒకసారి పోతే మరల తిరిగి రాదు. అలాటి యవ్వనాన్ని కోపతాపాలతో వృథా పరచక హాయిగా అనుభవించు."

మోహనుడు, రాధ వద్దకు వచ్చి తాను త్వరగా రానందుకు క్షమాపణలు చెప్పుకుంటూ తనతో మాట్లాడమని తనవైపు ఒకసారి చూడమని రాధను బ్రతిమిలాడసాగాడు. కృష్ణుని మాటలకు రాధ క్రోధితురాలు అవుతూ—

మోహి ఛువో జాని దూర రహో జూ।
జాకే హృదయ లగాయీ లయీ హై, తాకీ బాహ రహౌ జూ॥

"కృష్ణా! నన్ను ముట్టుకోవద్దు, దూరంగా వుండు. యిప్పటి వరకు ఎవరివద్ద వుండి నీ ప్రేమకలాపాలను ప్రదర్శించావో వారివద్దకే వెళ్లు. నీవొక్కడవే సర్వజ్ఞుడవు, మేమంతా మూర్ఖులమనే నీ అభిప్రాయాన్ని యికనైనా మార్చుకో. నన్ను విడచి ఒక్కక్షణమైనా వుండలేనని చెప్పిన వాడివి యింత ఆలస్యంగా ఎందుకు వచ్చావు? నీకు యిష్టమైన ఆ గోపిక వద్దకే వెళ్ళు. ఆమే నీ హృదయాధిదేవత, నేను నీ దాసిని, నీ చిరునవ్వుకై పరిత

పించే పిచ్చిదాన్ని కదూ. నేనంటే ప్రేమ లేనప్పుడు యిలా నా చేయి పట్టుకోవటానికి నీకు సిగ్గుగా లేదా యికనుంచి నీవు, నాతో మాట్లాడకు, నావద్దకు రాకు.''

రాధ, క్రోధంగా యిలా అనేసరికి నంద నందనుడు చాలా వ్యాకులపాటు చెందెను, ఆమెను కోపం విడనాడమని ప్రాధేయపడుతూ యిలా అన్నాడు—

కహా భయీ ధని బావరీ కహి తుమహి సునావూ ।
మనతే కోహై భావతీ, జిహి హృదయ బసావూ ॥

''ప్రియా! కోపంతో ఎందుకింత పిచ్చిదాని వవుతావు. నీకన్నా ప్రియమైన వారు నాకెవరన్నా వున్నారా? నిన్ను నా హృదయంలో నే కాక, నా అణువణువున నింపుకొని యింతగా ప్రేమిస్తున్నా నా మీద లేనిపోని నిందను వేయడం నీకు న్యాయమేనా? రాధా! నీవే నా నయనానివి, శ్రవణానివి అనుకున్న నా మీదనా నీకింత అలుక? సౌందర్యాధి దేవత వయిన నిన్ను వదలి, అందరి వెంట పడే అవసరం నాకేమిటి చెప్పు. ఇకనైనా అలక మాని చిరునవ్వుతో నన్ను అలరించు.''

కృష్ణునితో పాటు, లలిత కూడ రాధను బతిమిలాడుతూ

తోహి కిన రూఠన సిఖా యీ ప్యారీ ।
నవల బైస నవనాగరి శ్యామా, వేనాగరగిరిధారీ ॥

''ప్రియసఖి! గిరిధారీ యింత ప్రాధేయ పడుతున్నా, యిలా అలిగి కూర్చోవటం నీకు న్యాయమేనా? ప్రియమైనవారు బతిమాలినా మాట్లాడకూడదన్న పాఠాన్ని ఎవరు నేర్పారు నీకు? నిన్ను యిలా బతిమిలాడటంతోనే రాత్రి గడచిపోయేలా వుంది. అయినా నీ ముందు నేను గెలవలేకపోయాను. శరత్ పౌర్ణమినాటి ఈ రేయిని వృథా పరచటం నీకు న్యాయంగా తోస్తున్నదా? నీ కటాక్ష వీక్షణం కోసం ఎదురు చూసే మాధవుని నిరాశపరచక, చంద్రబింబము లాంటి నీ ముఖారవిందాన్ని అతనికి చూపి, అతని భయాన్ని పోగొట్టు. శ్యామా! కృష్ణునికి నీవంటే అత్యంతమైన ప్రేమ. కూర్చునివున్నా, నిలుచున్నా, నడుస్తున్నా, నీ నామాన్నే జపిస్తాడు. ఆ సంగతి నీకు కూడ తెలుసు కదా. అలాటి ప్రియతముని, దూరంగా వుంచటం నీకు వుచితం కాదు.''

తన యిష్టసఖి లలిత, తనను యిలా మందలిస్తూ హితవచనాలు పలికే సరికి, రాధ తన కోపాన్ని వుపసంహరించుకొని కృష్ణుని వైపు చూసి చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆ చిరునవ్వుకే మాధవుడు ప్రపంచాన్ని జయించినంతగా ఆనందపడ్డాడు.

రాధికా బన్య కరి శ్యామ పాయె ।
విరహ గయె దూరి, జియ హరష హరి కే భయౌ
సహసముఖనిగమ జిహి నేతి గా యౌ ॥

''శ్రీకృష్ణుడు, రాధను తన వశం చేసుకున్నాడు. ఇరువురి హృదయాలలో విరహ బాధ తొలగి, సంతోషానందాలతో నిండిపోయింది. పంచభూతాలు, సహస్రముఖాలతో ఎవరి గానాన్ని అయితే చేస్తాయో, ఆ లీలామానుష విగ్రహధారి, త్రిభంగి వేషమూ ధరించి, మనోహరంగా వేణువు నూదసాగాడు. రాధ తన కోపాన్ని, సిగ్గును వదలి, కృష్ణునితో కలసి అనంతమైన ఆనందాన్ని అనుభవించసాగింది.''

—పై సంచికలో 'రాసలీల'

మహేంద్రా నగరంలోని ఒక ఆశ్రమానికి మా ఇల్లు దగ్గర. తఱచు ఆ ఆశ్రమానికి పోయేవాణ్ణి. భక్తుణ్ణి మాత్రం కాను. కాని అక్కడ అందరితో పరిచయం ఉంది. అదీగాక అక్కడ ఒక చక్కని లైబ్రరీ ఉంది. అందులో టైమ్సు, రీడర్స్ డైజెస్ట్, సన్ డే, ఇండియా టు-డే, ఇల్లస్ట్రేటెడ్ వీక్లీ వగైరా వగైరా పత్రికలు చాల ఉంటాయి. అందులో అడుగు పెడితే అర దినం కాలాన్ని సునాయాసంగా చంపేయ వచ్చు. నేనక్కడికి పోయినప్పుడల్లా నేను కోరి చదివే పత్రికల్లో ఏదో ఒకటి తిరగవేస్తూ అక్కడ ఒక బ్రహ్మచారి కనిపించేవాడు. అతనితో నాకు కొంత పరిచయం ఎక్కువయింది. అతనొక చిత్రమైన వ్యక్తి. అతణ్ణి ఆశ్రమంలో అంత కాలం ఉండనిచ్చినందుకు ఆశ్రమాధికారులను మెచ్చుకోవాలి. ఏపనీ సరిగా చేయడు. పత్రికా కార్యాలయంలో పని ఇస్తే తెనుగు పత్రికలు పంపవలసినవారికి తమిళ పత్రికలు, తమిళ పత్రికలు పంపవలసినవారికి తెలుగు పత్రికలు పోయి చేరేవి. చందా కట్టినవారికి బదులు కట్టనివారికి పత్రికలు పోయేవి. ఈ గందరగోళం సహించలేక అతణ్ణి పుస్తకవిక్రయశాలకు మార్చారు. అక్కడా అంతే. ఒకరోజు బిల్ బుక్కే ఎక్కడో పోగొట్టేశాడు. దానివల్ల ఎన్ని చిక్కులో చూడండి! అక్కణ్ణుంచి తీసి పూజా మందిరానికి మార్చారు. అక్కడా అంతే. నైవేద్యానికి అమర్చవలసినవి సరిగా చేయడు. తాంబూలంలో ఉంచవలసినవి సరిగా ఉంచడు. "ఎందుకు సరిగా ఉంచవు" అని అడిగితే "ఇదేమి చంద్రమండలానికి పంపించే రాకెట్టా అన్నీ సరిగా ఉంచడానికి?" అని సమాధానం ఇచ్చేవాడు. పూజారికి ఆ మాటలు విన శక్యం అయ్యేది కాదు. ఆ ఆశ్రమాధికారి ఇవన్నీ సహించగలడు కాని ప్రొద్దున లేచి పూజామందిరానికి వచ్చి ధ్యానం చేయనివాళ్ళను మాత్రం సహించేవాడు కాదు. ఎవరైనా రాకపోతే స్వయంగా తానే వారి గదులకు వెళ్ళి వాళ్ళను లాక్కొచ్చేవాడు. గదుల్లో వాళ్ళు లేకపోతే అక్కడా ఇక్కడా వెదకి దాగుడు స్థలాల్లో నిదరపోయేవాళ్ళను సైతం పట్టుకొని వచ్చేవాడు. కాని మన బ్రహ్మచారి ముందర అతని పంజా పనిచేయలేదు. ఇతను గదిలో ఉండేవాడు కాదు. ఎక్కడ వెదకినా కనిపించేవాడు కాదు. "ప్రొద్దున ఎక్కడున్నావు కనిపించలేదు!" అని ఆశ్రమాధికారి అడిగితే "బిల్వవృక్షం క్రింద జపం చేస్తుండినాను" అని సమాధానం ఇచ్చి తప్పుకొనేవాడు. పాపం ఆ అధికారి ఆ మాటలు నమ్మి ఊరుకొనేవాడు. మళ్ళీ ఒకనాడు ఆ అధికారి "ఈ రోజు ప్రొద్దున బిల్వవృక్షం క్రింద వచ్చి చూచాను నీవు కనబడలేదే ఎక్కడ నిదురపోయావు చెప్పు" అని గద్దించాడు. "రావిచెట్టు క్రింద ఈ రోజు జపానికి కూర్చున్నాను" అనేవాడు. ఇంకోరోజు ఆ ప్రశ్న వస్తే "అరటిచెట్టు క్రింద జపం చేశాను" అనేవాడు. మొత్తానికి "జపానికి దొంగ" అని తెలిసిపోయింది. వాస్తవం ఏమంటే అతను తన గదినుండి వేకువఝాముననే లేచి ఆశ్రమాధికారికి ఏమాత్రం సందేహం కలగని చోటుకు పోయి హాయిగా తెల్లవారే వరకు నిద్రించేవాడు. అలాంటి "బోనస్ నిద్రకు" అతను ఎన్నుకున్న చోటు "వంటవాని గది"! తరగతుల్లో కూడ అతని తీరు యాదాగుడంగానే ఉండేది. శాస్త్రి ఉపనిషత్ పాఠం చెప్తూ "అథ హ యాజ్ఞవల్క్యస్య ద్వే భార్యే బభూవతుర్మైత్రేయీ చ కాత్యాయనీ చ" అనగానే ఇతను వాదానికి దిగి "కాదు అతనికి ముగ్గురు భార్యలు" అనేవాడు. "ఏ ఫుగా

ణంలో చదివావు'' అని శాస్త్రి మందహాసం చేస్తూ అడిగేవాడు. ''పురాణాల్లో కాదు ఇక్కడే ఈ బృహదారణ్యకంలోనే చదివాను. అతనికి ముగ్గురు భార్యలు'' అనేవాడితను. ''నేను బృహదారణ్యకం వందసార్లు చదివాను బాబూ! మూడవ భార్య ఉన్నట్లు నాకెక్కడా కనబడలేదు. పోనీలే ఆ మూడవభార్య పేరేమిటో చెప్పు'' అనేవాడు శాస్త్రి, వాదంలో క్రిందకు దిగివస్తున్నట్లుగా నటిస్తూ. మన బ్రహ్మచారి సమాధానంగా ''భార్య అనగా భరింపబడునది. యాజ్ఞవల్క్యునికి మైత్రేయీ కాత్యాయనులను భరించే అర్హతే గాక ఆత్మ విద్యను భరించే అర్హత కూడ ఉండినందువల్ల 'ఆత్మవిద్య' అతని మూడవ భార్య'' అని అనేవాడు. ''నీ జవాబుకు సంతోషించాను'' అని శాస్త్రి చేతిగడియారం వంక చూసుకొని పాఠం మొదలుపెట్టేవాడు. అతణ్ణి చక్కదిద్దడం మనవల్ల అయ్యేపని కాదు'' అనుకొని ఆశ్రమాధికారి నీళ్ళుజల్లి వదిలేశాడు. కాని ఆశ్రమాన్నుండి అతణ్ణి బైట పంపించి వేయడానికి మనస్కరించలేదు. ఇలా కొన్నేండ్లు గడిచాయి. అకస్మాత్తుగా అతనిలో పెద్ద మార్పు వచ్చేసింది. ఆ మార్పు కొట్టవచ్చినట్లు అందరికీ కనబడిపోతున్నది. ఇప్పుడే పని ఇచ్చినా చాల శ్రద్ధగా చేస్తున్నాడు. శ్రద్ధగా చదువుతున్నాడు. పత్రికలతో కాలాన్ని చంపడం లేదు. ఎప్పుడూ అంతర్ముఖంగానే ఉంటున్నాడు. ఈ మార్పు ఎలా సంభవించింది ఎవరూ అతన్ని అడగలేదు. అతనూ ఎవరికీ చెప్పలేదు. ఒకరోజు అతను తోటలో ఏకాంతంగా తిరుగుతుంటే పోయి అడిగాను: ''ఇప్పుడు మీరు క్రొత్తమనిషిలా కనబడుతున్నారు. మీకేమైనా అందిందా ఏమిటి?'' అని. అతను నవ్వుతూ ''అందుకోవడానికి ఇంత మార్పు మీలో ఎలా కలిగింది?'' అని మళ్ళీ అడిగాను. ''మొదటిసారిగా ఇలా అడిగిన మనిషివి నీవే. కాబట్టి సమాధానం చెబుతాను. దీన్ని ఎవరికీ చెప్పవద్దు'' అని అక్కడ తిన్నెపై కూర్చొని ఇలా చెప్పసాగాడు: ''జీవితంలో నేనెంతగా నష్టపోయానో నాకు నేనుగా ఎఱిగిన క్షణంలోనే నాలోమార్పు వచ్చిందనుకుంటాను. ఇతరుల ఉపదేశాలవల్ల పుస్తకాలవల్ల కాదు. పోయిన నెలలో ఒక కఱవు ప్రాంతానికి నన్ను పంపారు. మా పని ఏమంటే లారీలలో నీళ్లు తీసుకొపోయి కొన్ని గ్రామాలకు పంచిపెట్టి రావడం. అక్కడ ఒక గ్రామంలో ఒక ఇరవై ఏండ్లు నిండని అమ్మాయి కూడ నీళ్ళు పట్టుకు పోవడానికి వచ్చి క్యూలో నిలబడేది. ఆ అమ్మాయి నన్నమితంగా ఆకర్షించి వేసింది. అంతటి పవిత్రత అమాయకత ముగ్ధమనోహరత నేనెక్కడా ఇంతవఱకు చూడలేదు. ఒక్క మాట మాట్లాడడానికిగాని తదేకంగా చూడడానికి కాని వీలుకాని పరిస్థితులవి. నేనప్పుడనుభవించిన హృదయారాటాన్ని పూసగ్రుచ్చినట్లు నీకు వివరించడం బాగుండదు. నాకప్పుడనిపించింది జీవితంలో నేనెంతో నష్టపోయాను అని. తెలిసో తెలియకో ఆశ్రమంలో పదేండ్లకు ముందు చేరాను. ''గంట కొట్టితే అన్నం'' సదుపాయాలమధ్య ఏమఱుపాటువల్ల నైతేనేమి సోమరితనంవల్ల నైతేనేమి జీవితాన్ని చాల తేలికగా నెట్టివేశాను. ఆత్మవికాసంలో శ్రద్ధ చూపకుండా కాలాన్ని నెట్టివేశాను. ఆత్మను ఉపేక్షించినవాడు ఎన్నాళ్ళు సుఖంగా శాంతంగా జీవించగలడు? ఆ అమ్మాయిని చూచిన ఆ క్షణంలో ''ఇహానికి పరానికి రెంటికీ దూరం ఐపోయానురా దేవుడా'' అని నా హృదయం ఆక్రోశించింది. ఆ క్షణంలోనే నాలో మార్పు వచ్చేసింది. ఇప్పుడు నేను ఆత్మ వికాస విషయంలో అశ్రద్ధ చూపడం లేదు.

సద్దర్శనము

డాక్టర్ చాగంటి సూర్యనారాయణమూర్తి

(క్రిందటి సంచిక తరువాయి)

15. సత్యః చిదాత్మా వివిధాకృతిశ్చిత్
సిధ్యేత్ పృథక్ సత్యచితో న భిన్నా
భూషావికారాః కిము సన్తి సత్యం
వినా సువర్ణం పృథగత్ర లోకే

ఆంధ్రానువాదం: లోకంలో రూపాలు, పేర్లు కలిగిన అన్ని వస్తువులు పరమాత్మ అయిన ఆ శుద్ధ చైతన్య స్ఫురణములే; వేరు కావు. ఆ పరమసత్యవస్తువు నుంచి వాటిని విడదీయటం అసాధ్యం. బంగారాన్ని దానితో చేసిన నగల్ని వేరు చేయగలమా?

వివరణము: శుద్ధ చైతన్యమైన ఆత్మ ఒక్కటే అంతటా వ్యాపించి ఉన్న సత్యవస్తువు. అదే మనస్సుగా, శరీరంగా, బుద్ధిగా, అహంకారంగా, ప్రపంచంగా ప్రకాశిస్తూంటుంది. సముద్రంలో పుట్టిన కెరటాలు, సముద్రం కంటే ఎలా వేరు కావో, అల్లే ఈ నామరూపాలు కలిగిన జగత్తులో వస్తువులన్నీ ఆత్మలో పుట్టిన విలాసములే. ఈ జగత్తులో ఉండే విచిత్రవస్తువు చూచేటప్పుడు మనము ఆత్మను గుర్తించనప్పటికీ, అవి ఆత్మకంటే వేరు కావు. వేరు చేయటం అసాధ్యం.

బంగారంతో మనం గాజులు, ఉంగరాలు, హారాలు చేస్తాము. ఉంగరంలో ఉండే బంగారాన్ని ఉంగరంనుంచి విడదీయగలమా? మనం ఉంగరం, గాజులు అని ఏదో పేరుతో పిలుస్తున్నాము. కాని, బంగారం యొక్క నిజస్థితి వీటిలో మారుతుందా?

మీ భార్య నగ ఒక కంసాలికి అమ్మకానుకొంది. ఆ కంసాలి దాన్ని కరిగించి పరీక్ష చేసుకొంటాడు. ఈ లోపుగా ఇంకో ఆయన, ఒక కొత్త నగ చేయించుకోడానికి వస్తాడు. మీకు మీ భార్యకు ప్రియమైన అలంకారం కరిగించడం దుఃఖహేతువు. ఆ వచ్చిన కొత్తమనిషికి, తన భార్యకు దీనితో కొత్తనగ చేయించుకోవడం సంతోషం. కాని కంసాలికి దుఃఖంకాని, సంతోషంకాని ఏముంటుంది? వాడికి కంటె అయితేనేం? కంకణం అయితేనేం? బంగారం మాత్రం మారదని వాడికి ధైర్యం.

అదేవిధంగా మనం జగత్తులో వస్తువులు పుట్టడం, కొంతకాలం ఉండటం, తరువాత నశించటం చూస్తుంటాం. దీనివల్ల కొంత సుఖం, కొంత దుఃఖం కలుగుతుంది. కాని మనం ఉన్నత స్థాయితో, జ్ఞాన దృష్టితో చూస్తే ఇవన్నీ వేరుగా ఉన్నట్లు కనపడవు. కాని అదంతా శుద్ధ చైతన్య వికాసమేనని గుర్తిస్తాం. పుట్టుక, పెరుగుట, చావు-ఇవన్నీ మనకు లోపలి చూపు లోపించినపుడు ఆత్మకంటే వేరుగా స్ఫురిస్తాయి. అవి స్ఫురణలో కలిగే మార్పులు కాని, ఆత్మ మార్పు చెందదు. అక్కడ వచ్చేదీ లేదు, పోయేది లేదు, పుట్టుక లేదు చావు లేదు. అది ఉన్నది; అంతే; పరమాత్మ ఈ జగత్తుయొక్క నిజస్థితి. ఆ పరమాత్మయే సత్యవస్తువు; మనం ఎన్ని రూపాలు, ఎన్ని నామాలు పెట్టినా, దానిమీద పెట్టినవే. అదే శుద్ధ సత్య వస్తువు. ఆ ఒక్క సత్యం తప్ప మరేమీ లేదు. మన తెలివి ఇట్టి అత్యున్నత స్థాయిలో ఉంటే తప్ప నిజంగా శాశ్వతమైన శాంతి లేదు. మీకు ఈ లోక వ్యవహారసుడి గుండంలో, సుఖ దుఃఖ పరంపరనుంచి తప్పి బయట పడేమార్గం లేదు. దీన్ని దాటగలిగితేనే శాశ్వతమైన ఆనంద శాంతుల పొందగలము. ఈ శ్లోకంలో శ్రీ మహర్షివారు కనపడే జగత్తును పరీక్షించి, దీనిలో చిక్కుకోకుండా దానికి ఆధారమైన ఆత్మవస్తువు వద్దకు పొమ్మని హెచ్చరిస్తున్నారు. వేదాంతంలో దీన్ని చిద్విలాసవాదం అంటారు. దీని ప్రకారం, జగత్తు అబద్ధం కాదు. కట్టుకథవంటిదీ కాదు; ఆత్మయే జగత్తుగా ప్రకాశిస్తుంది. ఇది ఆ ఆత్మశక్తి యొక్క దివ్యస్ఫురణ. ఈ జగత్తు సర్వమూ పరమాత్మ విలాసమని మనం గుర్తిస్తే, మనం కాని పని చేయగలమా? ఇతరులనుగాని ఇతరములనుగాని హింసింపగలమా? స్వార్థపరులమై 'నా చిన్ని పొట్టకు శ్రీరామ రక్ష' అని జీవించగలమా? గీత ఏమంటుందో చూడండి.'

"వాసుదేవః సర్వమితి స మహాత్మా సుదుర్లభః"

సర్వం వాసుదేవుడేయని జీవించువాడు చాలా అరుదు. ఈ ప్రపంచాన్ని లేనిదని నిరసించుట తగని పని. పరమేశ్వర విలాసమని భావించవలె. అప్పుడు మన జీవితము, పరిశుద్ధమై, త్యాగముతో సేవాపరంగా, విశ్వప్రేమతో కొనసాగును. ఇది నిజమైన ఆ ఈశ్వర భక్తి. అంతరం

గంలో పారిశుద్ధ్యం లేకుండా ఎన్ని పూజలూ, పునస్కారాలు, యాత్రలు ఏం చేసినా, దేవాలయాలకు పోయినా అది భక్తి అనిపించుకోదు. శ్రీ రమణ మహర్షివారు వారి ఉపదేశసారంలో ఇలా అన్నారు.

జగత ఈశధీః యుక్తసేవనం
అష్టమూర్తిభృద్దేవ పూజనం

సర్వ ప్రపంచమూ పరమేశ్వరవిలాసమని గుర్తించి తెలుసుకొన్నతర్వాత దానితో వ్యవహరించినప్పుడు, శ్రద్ధా భక్తులతోనూ, గౌరవ ప్రపత్తులతోనూ మానవ హృదయం నిండి ఉండాలికదా? జగత్తును ఈ దృష్టితో చూచినవానికి, సకల సృష్టియందూ, అవ్యాజమైన ప్రేమతో జీవితం దివ్య పరిణామం పొందుతుంది. వాని యందుండే దుర్గుణములు నశించి సద్గుణములు విజృంభిస్తవి. మన నైతిక విలువలకు ఆధారం 'నీవు నాకు మంచిగా ఉంటే నేను నీకు మంచిగా ఉంటాననే' బేరం కాదు. ఏమంటే ఇది కొంత తెలివి తేటలు కలిగిన స్వార్థం. కాని మన సనాతన ధర్మం పరిశీలిస్తే పవిత్ర జీవితలక్ష్యం, 'సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ' అనే మహా వాక్యం మీద ఆధారపడి ఉన్నది. ఈ సృష్టి అంతా ఒకటే. బ్రహ్మ వస్తువే. బ్రహ్మనుండే పుట్టింది. దానిలోకే పోతుంది. ఈ భావం సుస్థిరం అయితేనే మిగతా విషయం తానంతట అదే సిద్ధిస్తుంది. మన ప్రాచీన ఋషులు జీవిత లక్ష్యాన్ని ఈవిధంగా నిర్వచించారు: 'ఆత్మనో మోక్షార్థం జగద్ధితాయ చ.' మానవ జీవితం ఆత్మలాభం కోసం మరియూ లోకకళ్యాణం! ఇక్కడ గమనించవలసిన విషయం, ఆత్మలాభం ప్రధానం. ఆత్మజ్ఞానం లేకపోతే లోకానికి సరిగా మేలు చేయగలమా? ఇతరులకు అపకారం చేయటంకంటే ఉపకారం చేయడం మంచిదే అనుకోండి. కాని అవ్యాజమైన ప్రేమతో సకల ప్రపంచమునకు శాశ్వతంగా క్షేమం సమకూర్చాలంటే ఆత్మలాభం లేకుండా అది అసాధ్యం. ఆత్మజ్ఞానికి ఆత్మ, దాని విలాసమైన సృష్టి అత్యంత ప్రియమైనవి. మానవసేవ మాధవసేవ ఒకటే. కొందరిదృష్టిలో ఆత్మలాభం కోసం సాధన స్వార్థం. వారి వాదం ఏమంటే నీవొక్కడవు ఆత్మ సాక్షాత్కారం కోసం ధ్యానం చేస్తూ కూర్చోవటం నీకొరకే! దానికంటే లోకానికి మేలుచేయుట గొప్పది కదా! అని. ఈ వాదం శుద్ధ తప్పు. సరియైన జ్ఞానదృష్టితో ఒక స్వార్థమేకాదు, మానవునిలో పాతుకుపోయి అతనిని అణగద్రొక్కే అన్ని దుర్గుణాలు భస్మీభూతం అవుతవి. తనేదో గొప్పస్థాయిలో ఉన్నాననుకొని తాను మేలు చేసేవారిని చిన్నచూపుతో చూస్తూ చేసే సంఘసేవ ఒట్టి మోసం. సంఘసేవంటే తోటి మానవునిలో దైవత్వమునకు చేసే పూజ! ఇట్టి పూజ ఈ సృష్టంతా సర్వేశ్వరమయమనే భావం బాగా కుదిరితేనే సాధ్యం. అది 'ఆత్మవత్సర్వ భూతాని' అనే వాక్య తాత్పర్యం. అదే విశ్వప్రేమ. తన యందు నిఖిలభూతములందు ఒకే ప్రేమ అవ్యాజంగా అప్పుడు వెల్లివిరుస్తుంది. అప్పుడే జ్ఞానసాధనకు సంఘసేవకు విరోధంలేదు కదా! జ్ఞానసాధన, సంఘసేవను ఆధ్యాత్మిక స్థాయికి తీసుకు పోతుంది. ఇట్లా చెప్పటం వల్ల ఆత్మజ్ఞానులకు తప్ప ఇతరులకు లోకసేవ కుదరదని కాదు. జ్ఞానసాధనతోపాటు, సంఘసేవాతత్పరత కూడా సాధకునికి అత్యావశ్యకమని మాత్రమే. ఈ సందర్భంలో జీవన్ముక్తుని హృదయంలో ఉండే భావపరంపర ఎట్టిదో గ్రహించాలి. ఆయన లోకవ్యవహారం ఏ ఉద్దేశంతో చేస్తున్నాడో పరికించాలి. అట్టి ఉద్దేశములే, సంఘసేవ చేసేటప్పుడు మనలను ఉత్సాహవంతులను చేయాలి. అప్పుడే లోకానికి కాని మనకు కాని ప్రయోజనం. మన ఎడంచేతిని దోమ కుడితే దాన్ని కుడిచేతితో కొడతాము. 'నిన్ను కుట్టింది కాబట్టి నీవే కొట్టుకో. నేను కొడితే నాకేం లాభం?' అని కుడిచేయి అంటుందా? పైకి ఎడంచేయి కుడిచేయి వేరుగా ఉన్నా ఆ రెండూ నీవొక్కడివే కదా? ఆ దృష్టితోనే కుడిచెయ్యి, ఎడమచెయ్యిని కుట్టిన దోమను కొడుతుంది. అదే విధంగా ఆత్మ సాక్షాత్కారం కాగానే ఈ సృష్టి అంతా ఒక్కటే అని గ్రహించాక నిష్కారణంగా లోకాన్ని పూర్తిగా ప్రేమించగలుగుతాం. "సర్వే జనో సుఖినో భవన్తు" అనేది శుష్కప్రియం కాదు. అది జ్ఞానియొక్క ప్రేమఫలం. ఆ ప్రేమ మాత్రం ప్రేమకంటే కూడ చాలా గొప్పది. దీనినే శ్రీ రమణమహర్షివారు తరువాతి శ్లోకంలో నిర్వచిస్తున్నారు.

(తరువాయి పై సంచికలో)

ఓం ప్రకాశ్

మనసు చేసే గారడి

[సంకల్పవశుడు లవణ రాజు కథ]

"ఆ అన్నం నాకివ్వు."

"చూస్తుంటే మహారాజులా ఉన్నావు. ఈ చండాలపు కూడు నీకెలా పెట్టేది?"

"చండాలపు కూడా?!"

"ఔను. నేను చండాలపు జాతి కన్నెపిల్లను. నరమాంసం, పశుమాంసం, గుడ్ల మాంసం, కుక్క మాంసం - ఇలాంటివన్నీ తినే జాతి మాది. మా కూడు నీకెలా రుచిస్తుంది?"

"ఏదైతేనేం. ముందు నా ఆకలి తీరాలి. ఆ భోజనమే ఇటివ్వు."

"ఊరికే ఎలా ఇస్తాను? లాభసాటి కాని పన్లు సామాన్యులం మేం చేయం కదా!"

"అయితే ఏమంటావ్?"

"ఏమీ లేదు. నన్ను చూస్తున్నావు కదా! నిండు యౌవనంలోనున్న కన్నెపిల్లని. నీవా అందగాడవు. పైగా మహారాజువు కూడ నన్ను పెండ్లాడు"

"పెండ్లా!? నిన్నా"

"బలవంతం లేదు. నీకు తిండి కావాలి. నాకు మొగుడు కావాలి. అంతే!"

లవణమహారాజు ఒక్క క్షణం ఆలోచించాడు. ఆపద్ధర్మం. పైగా దిక్కూ మొక్కూ లేని ప్రదేశానికి వచ్చి పడ్డాడు తాను. తిరిగి పోదామంటే దారి తెన్నూ తెలియదు. అందులో ఈ క్షుద్బాధతో ప్రాణం పోయేలాగుంది. ఇలాంటి సమయంలో కులం - జాతి - ఆచారాదులను విచారిస్తుంటే, ముందు తన పని ముగిసేలా వుంది. పూర్వం విశ్వామిత్రుడు లాంటి మహాత్ముడే చండాలపు కూడు, అందులో ఎంగిలిది తిన్నాడు; తప్పదు. ముందు బ్రతికి బయట పడితే ఆ తర్వాత ప్రాయశ్చిత్తాలు చేసుకొని దోష నివారణ చేసుకోవచ్చు.

ఆకలితో వికలమైంది అతని మనసు. ఆ చండాలకన్య వైపు చూశాడు. ఆ కన్నెపిల్ల కళ సొంపుగా ఉంది. పుష్టికల దేహం. నిగనిగలాడే సొగసు. నిండు యౌవనం. పురుషుని కింత కంటే స్త్రీలో ఏం కావాలి! ఆ నల్లని కన్నుల్లో ఎంత కామం ఉంది? ఆ లావాటి పెదవుల్లో ఎంత దాహం ఉంది! ఆ పెద్దటి నాసికలో ఎంత ఆకర్షణ ఉంది? చండాలపు కన్నే కావచ్చు. కృష్ణవర్ణయే కావచ్చు. అయినా సుందరే సుమా!

క్షుద్బాధతో పీడింపబడుతున్న ఆ రాజు చిత్తం వివేకం కోల్పోయింది, చపలమయింది. యుక్తాయుక్త జ్ఞానం అతనికి నశించింది.

ఆకలి, అంతటి పరమధార్మికుడైన మహారాజును సైతం ఎంత స్థితికి దిగజార్చింది! హరిశ్చంద్రుని వంశజుడైన ఆ లవణున్ని చండాల వంశం వైపు కూడ ఆకర్షింప జేసింది కదా! 'క్షుధాతురాణాం న రుచిర్న శుద్ధిః' అని ఊరికే అన్నారా మరి!

లవణుడు ఆ కన్నె కన్నుల్లోకి చూశాడు.

"సరే. నిన్ను వివాహమాడతాను. ఇకనైనా అన్నం పెడతావా?"

చండాల కన్య సంతోషంతో ఎగిరి గంతేసింది. అతని ఆకలి తీర్చింది. అతన్ని తన వెంట చండాల వాటికకు తీసికెళ్ళింది. పెద్దలకు సంగతంతా చెప్పింది. చండాలోచితవిధి విధానంలో చండాల కన్యకు, లవణరాజుకు పెండ్లి

జరిగింది. లవణరాజుకు చండాల కన్య భార్య అయింది ఉత్తరపాదరాజ్యమేలు లవణమహారాజు చండాలుడై పోయాడు.

ఉచ్చైశ్శ్రవం లాంటి ఉత్తమ గుఱ్ఱమును కొని, వాయువేగంతో పరిగెత్తే ఆ గుఱ్ఱాన్నెక్కి, గమ్యం లేకుండా బహుదూరం ప్రయాణం చేసాడు. అనేక వనములతో శోభించే తనరాజ్యాన్ని విడిచి, గుర్తు తెలియని ఈ చండాలవాటికను చేరుకున్నాడు. తనవల్ల ఎంత పొరపాటు జరిగింది! అయినా ఇప్పుడు వగచి లాభమేమిటి? చేతులు కాలిన తర్వాత ఆకులు పట్టుకున్నట్లుంది తన గతి. అంతా ప్రారబ్ధం! అదెవరికీ తప్పదు.

లవణుడు చండాల జీవితానికి అలవాటు పడ్డాడు. తన పూర్వస్థితిని పూర్తిగా మరచి పోయాడు. భార్య అయిన చండాల కన్యతో, చండాలురయిన ఇతర బంధువులతో తాను చండాలుడుగానే జీవించసాగాడు. రక్తమాంస భోజనం, శుచీశుచీ లేని నివాసం, అసహ్యంగా, కంపు కొట్టే జనం మధ్య అధమాధమంగ బతకటం. లవణరాజుకివన్నీ అలవాటై పోయాయి.

కాలం ఎవరి కోసమూ ఆగదు కదా! లవణుని సంగమం ద్వార చండాలకన్యకు గర్భం ఏర్పడింది. మొదటిమారు పుత్రుడు పుట్టాడు. ఎంతో ఆనందం వేసింది. ఆ పిదప మరో కూతురు కల్గింది. సంతోషం కల్గింది. లవణరాజు కుటుంబం ఇలా రెండు మూడుగా పెరిగిపోసాగింది. చివరి గర్భంలో మరల పుత్రుడు పుట్టాడు. లవణునికి వాని యందు మరింత మమత ఏర్పడింది.

అత్తామామలను, భార్యాబిడ్డలను పోషించే బాధ్యత తనమీద పడింది. ఆహారం కోసం దిక్కులన్నీ పరిభ్రమించేవాడు. ఎంతో శ్రమించేవాడు. దొరికినరోజు దొరికేది, లేని రోజు లేదు. బాధ్యత వహించినందుకు, అతన్ని నమ్ముకొన్న భార్యాజీవుల వల్ల అనేకవిధాల బాధలు పడేవాడు. అతని జీవితమిలా దుఃఖాలతో నిండిపోయింది. అగ్నిచే దహింపబడు వాని మాదిరి లోలోపలి బాధతో నిరంతరం క్రుంగిపోయేవాడు. చింతలతో నిరాశాచితుడయ్యేవాడు. కుటుంబ పోషణలో అతని బుద్ధి ఈవిధంగా క్షీణించి పోయింది.

పుండుమీద కారంలా అతనుండే ఆ వింధ్యా పర్వతప్రాంతాల్లో దుర్భిక్ష్యం ఆకాలమరణంలా వ్యాపించింది. తిండి నీళ్ళు లేక పశువులు, మృగాలు చచ్చిపోసాగాయి. చెట్లు పొదలు ఎండిపోయాయి. మనుషుల కడుపులు కాలిపోతున్నాయి. అలాంటి విపత్కర పరిస్థితిని లవణుడు మున్నెన్నడు చూసినవాడు కాదు. ఆ దుర్భిక్షధాటి తాగలేక పోయాడు. అత్తమామలను వదిలి వేశాడు. తదితర బంధువులసంగర్ని విడిచి పెట్టాడు. భార్యను, బిడ్డల్ని మాత్రం త్యజించలేక, మమతావ్యామోహాలకు చిక్కి, వెంటబెట్టుకొని ఆ ప్రాంతాన్ని వదిలిపెట్టి, మరో సుభిక్షమైన ప్రాంతం కోసం బయలు దేరాడు.

చాలా దూరం ఇలా నడిచారు దూర ప్రయాణం. అందులో ఆకలి. అంతా అలిసిపోయారు. దారిలో ఒక చెట్టు నీడన అలసట తీర్చుకోవటానికి కూర్చున్నారు. అతని భార్య కూతుర్ని, కుమారున్ని కౌగలించుకుని నిద్రలోకి జారిపోయింది. చింతామగ్నుడైన రాజుకు నిద్ర కూడానా? అలా ఆకాశం వేపు నిరాశగా చూస్తూ పడుకొన్నాడు. అతని చివరి కుమారుడు ఆకలి బాధ భరించలేక పోయాడు. బిగ్గరగా ఏడ్వసాగాడు. వాడంటే లవణునికెంతో ప్రీతి. ప్రియమయిన వస్తువు నందే మాయ మెండుగా ఉంటుంది. వ్యామోహం బలంగా ఉంటుంది. అదే చింతలకు

త్వరగా కారణమవుతుంది. దుఃఖాలను దారి తీస్తుంది.

లవణుడు చటుక్కున లేచాడు. పిల్లవాణ్ని చేరదీశాడు.

"బిడ్డా ఎందుకురా ఏడుసావ్. ఆకలేసుందా?"

పృచ్ఛకుడనే ఆ ప్రియపుత్రుని మాటలతో బిగ్గరగా ఏడ్చాడు. కన్నుల నుండి నీరు ఉబికి ఉబికి రాసాగింది. శ్వాస ఎగజిమ్ముతున్నది.

"మా తండ్రే వడవకయ్యా ఏం కావాలో చెప్పు!"

లవణుని హృదయం ప్రియసుతుని బాధకు గిలగిలలాడింది. ఏడుస్తూనే చెప్పాడు ఆ పిల్లవాడు.

"అయ్యా! నా ఆకలేస్తోంది నెత్తురూ, మాంసం ఇవ్వవా? తింటాను" ఆ పిల్లవాని దీనాలాపాలు, లవణుని హృదయాన్ని బ్రద్దలు చేసాయి.

ఏం చెయ్యాలి? ఎలా తేవాలి? అన్నమో అంటూ అల్లాడిపోతున్న పసిబిడ్డకు గుక్కెడు ముద్ద పెట్టలేని తానూ ఒక తండ్రేనా? ఛీ ఛీ. వ్యర్థం. భార్యా బిడ్డలకు ఒక్కపూట కూడ అన్నం పెట్టలేని ఈ జీవితం ఎందుకూ! తాను బతికుంటే వొరిగేదేమీ లేదు. బతికేకంటే చావటమే నయం.

చావటానికి నిశ్చయించుకొని లవణుడు లేచాడు. చుట్టుపట్లనున్న ఎండుకట్టెల్ని ఏరి తెచ్చి చితిపేర్చాడు. నిప్పంటించాడు. ఆ చితి భగభగ మండసాగింది.

ఆ పెనుమంటల్లో పడటానికి సిద్ధమయ్యాడు. భార్యవైపు చూశాడు. జాలేసింది. పాపం నన్నాశ్రయించి జీవితాన్ని పాడుచేసుకుంది. నానేదో ఒరగబెడతాననుకొంది. ఎంత నిరాశగా నిద్రలోకి జారుకుంది! కొడుకులవైపు చూశాడు. అమాయకంగా నిద్రబోతున్నారు. కూతుర్ని చూశాడు. నిశ్చలంగా, నవ్వుతూ నిద్రబోతున్నది. తన అసమర్థతకు నవ్వుతున్నదా!

లవణుడిక ఆగలేక పోయాడు. భార్యాబిడ్డల మమతని త్యజించి ఒక్కమారుగా భగ భగ మండుతున్న ఆ మంటల్లో దూకేశాడు.

* * *

"మహారాజా! మహారాజా!" ఆందోళనగా అరిచారు రాజసింహాసనంపై విరాజమానుడైయున్న లవణ మహారాజు క్రింద పడబోతుండగా, గాభరాతో మంత్రులంతా అతన్ని పిలుస్తున్నారు. దూరంగ జయ జయ శబ్దాలు వినబడుతున్నాయి.

లవణ మహారాజుకు మెలుకువ వచ్చింది.

"నేను చావలేదా? నేను మంటల్లో పడి కాలిపోలేదా? ఏది నా చండాలకన్య, నా భార్య. ఏరి నా బిడ్డలు? నా చిన్నకుమారుడేడీ?"

మంత్రులకు, సభాసదులకు పరమాశ్చర్యం వేసింది.

మహారాజా! ఏమిటీ మీరంటున్నది! మాకేం బోధపడ్డం లేదు. మీ ఆరోగ్యం సరిగ్గా లేనట్లుంది. రాజవైద్యుల్ని పిల్పించమంటారా?"

ఆ మాటలు విన్న లవణరాజుకు వివేకం ఉదయించింది. కండ్లు నులుముకొని చూశాడు. మహా విస్మయం పొందాడు.

స్వర్గమందలి 'సుధర్మ' సభను బోలు రాజసభలోనే తానున్నాడు మంత్రులు, సభాసదులు తమ తమ ఆసనములందు కూర్చొనియున్నారు. రాజసింహాసనం పైనే తానాసీనుడైయున్నాడు. చుట్టూ దాస దాసీ పరివారము సేవలు చేస్తున్నది. ప్రజలకు అనుకూలంగ ప్రవర్తించు రాజగుటచే, ప్రజారంజకు

డగుటచే, న్యాయం కోసం వచ్చిన ప్రజలు తన విచారణ కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు.

ఎంతాశ్చర్యం!

చండాలకన్యా లేదు! ఆ వంటలు లేవు! తానా చెట్టు కింద అసలే లేడు!

ఏమిటీ విచిత్రం!

తానింతవరకు అనుభవించిందంతా ఏమిటి!? నిజం కాదా?

మహారాజు సభనంతా మరొక్కసారి కలయచూశాడు. అలా చూస్తుండగా విచిత్ర వేష ధారణతో అట్టహాసంగా, రంగులవస్త్రాల్లో నున్న ఒక వ్యక్తి కన్పించాడు. ఆ వ్యక్తి చేతిలో నెమలిపింఛాల కట్ట ఉన్నది. రాజు దృష్టి అతనిపై పడగానే అతను చిన్నగా నవ్వాడు.

"మహారాజా! క్షమించాలి. మీకు జరిగిన అనుభవమంతా నిజం కాదు. నా ఇంద్రజాల విద్యా కల్పనం వల్ల, మీ మనస్సులో కల్గిన సంకల్పం మాత్రమే!"

అతను ఇంద్రజాలికుడు. కొన్ని నాల్లు ఘడియల క్రితమే అతను సభను ప్రవేశించాడు. ఒక వింతను చూపిస్తానంటే తానే అనుమతించాడు. వెంటనే అతను ఆ నెమలిపింఛాన్ని తన ముందుంచి కదిలించాడు. ఆ తర్వాత మహారాజుకేమీ అర్థం కాలేదు. ఇంద్రజాలికుణ్ణి చూశాడు

"అంటే, అశ్వాన్ని అధిరోహించి ప్రయాణం చేసింది, ఆకలికి తల్లడిల్లింది, చండాల కన్యను పెండ్లాడింది, బిడ్డల్ని కన్నది, అనేక సంవత్సరాలు సంసార బాధలననుభవించింది, అగ్నిలో దూకింది – ఇదంతా వొట్టిదేనా నీ మాయం!"

"చిత్తం మహాప్రభూ! అంతా కల్పనయే. అంతా మిథ్యయే. ఒక్క నాల్లు ఘడియల కాలం మాత్రమే మీరు మోహగ్రస్తులయ్యారు. ఈ ప్రపంచాన్ని మరచి, ఇంద్రజాల ప్రపంచంలోకి లీనమయ్యారు."

మహారాజు నమ్మలేకపోయాడు.

ఇంద్రజాలికుడలా నెమలిపింఛాన్ని ఊపుతుండగానే తనకేదో మత్తు కమ్మినట్లయింది. కాని అంతలోనే తేరుకున్నాడు. అప్పుడే సభలోకి ఒక వ్యక్తి ఒక చక్కని గుర్రాన్ని తీసుకొచ్చాడు. ప్రభువుకు వందనం చేసాడు.

"ప్రభూ! ఈ ఉత్తమాశ్వం మీకు కానుకగ యివ్వదగినది. ఇది మహా వేగం గలది. దీన్నధిరోహించి సూర్యభగవానునిలా, ప్రపంచమంతా చుట్టిరండి."

వాని మాటలకు లవణ మహారాజు సంతోషించి ఆ గుర్రాన్ని అధిరోహించాడు. వంటరిగానే మృగయా వినోదానికి బయలుదేరాడు. ఆ తర్వాత...ఆ తర్వాత...

మహారాజుకు లీలగా తన సంకల్ప ప్రపంచమంతా స్మృతిపథంలోకి వచ్చింది అలా చాలా దూరం వెళ్ళాడు. అలసిపోయాడు. గుర్రాన్ని దిగి ఆహారం కోసం పరిభ్రమించాడు. ఒక చోట ఒక కన్య వద్ద ఆహారం కన్పించింది. అంతే...

రాజుకు ఆశ్చర్యంతో పాటు నవ్వూ వచ్చింది.

"ఎంత విచిత్రం! ఇంత స్వల్పకాలంలో, ఎంత దీర్ఘమయిన, దుర్భరమైన జీవితాన్ని చవిచూశాను! ఇంకా అది అనుభవంలోనే ఉన్నట్లుంది... ఇంద్రజాలికుడా నీ విద్య అమోఘం!"

ఇంద్రజాలికుడు రాజు అభినందనకు వందనం చేశాడు.

"చిత్రం మహాప్రభూ! కాని మా విద్య కన్నా, మనిషి మనసు చేసే గారడియే మరింత గొప్పదైనది ప్రభూ!"

"అదెలా!"

"ఈ మనసే మనకు అనేకానేక జీవితాలను ప్రసాదిస్తుంది. అనేక భ్రమలకు లోను చేస్తుంది. ఈ భ్రమలకు లోనై మనం అనేక జీవితాలను గడుపుతున్నట్లు, అందు అనేక సుఖదుఃఖాలు పొందుతున్నట్లు తలుస్తాము. అదంతా వొట్టి భ్రమ. మనసు చేసే రచనే! ఈ మనస్సు కల్పాన్ని క్షణంగాను, క్షణాన్ని కల్పంగాను మారుస్తుంది. దేశకాల క్రమమంతా దాని ఆధీనంలోనే ఉంటుంది. భ్రమలన్నింటికీ ఈ మనసే మూలము. సుఖదుఃఖములకు మూలమైన భయంకర సంసారానికి ఈ మనసే ప్రభువు. దీనివల్లనే అన్ని విపత్తులు కల్గుతాయి. ఈ మనస్సే దగ్ధరూప వికల్పాన్ని సృష్టిస్తుంది ఈ మనస్సు ఆడే నాటకంలోని దృశ్యాలన్నీ, సంఘటనలన్నీ సత్యంగా భ్రమపెట్టే మిథ్యారూపాలే! మనస్సు ఊహాలోకంలో, స్వప్నలోకంలో, సంకల్ప కల్పనల్లో, బహుయోజన దూరం ఆవు గిట్టను దాటినంత సులభంగా ప్రయాణం చేస్తుంది. అలాగే అది వ్యావహారిక ప్రపంచమందు కూడ తన లీలల్లో, అఘటిత ఘటనాల్ని కల్పిస్తుంది.

"వివేకవంతులు ఈ మనోవ్యాపారాన్ని గుర్తించి, బ్రహ్మాండమండలి లోకములన్నింటిలో,వాటియందలి పర్వతాది వస్తువుల్లో చిత్తముయొక్క విన్యాసాన్నే చూస్తారు. అందుకే వారు మనసు చేసే మాయకు వెరువరు.

"ఈ మనసు తుచ్ఛమైన విషయాల్ని ఆశ్రయిస్తుంది. ఆ విషయాలు దూరమైతే దుఃఖిస్తుంది. వశిస్తే, తానే వశించినట్లు భావిస్తుంది. లోకవ్యవహారములందంతా ఈ మనసే మోహాన్ని చెందుతుంది. ఈ మనస్సు వివేకరహితమైనట్టిది. ఇట్టి మనసు మంత్రాలకు, గారడీవిద్యలకు, మందులకు వశమవుతుంది. వివేకవృత్తితో కూడిన మనసు దేనికీ లోబడదు.

కనుక ఎల్లప్పుడూ వివేకమూ, విచారణలతో ఈ మనసు క్రియలను పరిశీలిస్తుంటే, మనోవృత్తులన్నీ తెలిసిపోతాయి. వివిధ రచనలు చేసేది, అతిగా విస్తరించియుండేది, ఎన్నెన్నో భ్రమలు కల్పించేది ఈ మనసేనని తెలిసిపోతుంది. జ్ఞాన విచారాలవల్ల త్వరలోనే ఈ మనసు వాసనారహితమై పోతుంది. ఆత్మలో స్థిరపడుతుంది. పరమశాంతి లభిస్తుంది. అప్పుడు భేదకల్పనమంతా, మనసుచేసే గారడంతా నశించిపోయి, పరమాత్మపదము లభిస్తుంది.

"కనుక మహారాజ! వివేకంతో, జ్ఞాన విచారణతో ఈ మనస్సును పరిశీలించండి. నా ఇంద్రజాలం కంటే ఈ మనసు గారడెంత గొప్పదో మీకే విదితమవుతుంది."

ఇంద్రజాలికుని మాటలు సభాసదులంతా శ్రద్ధగా విన్నారు.

"ఇంద్రజాలికా! నీ మాటల్లో అపూర్వ సత్యముంది. ఇప్పుడు నా అనుభవమంతా కేవలం మిథ్యయేనని స్పష్టపడింది."

లవణమహారాజు ఆ ఇంద్రజాలికుణ్ణి సత్కరించి పారితోషికమిచ్చి పంపించాడు.

అదే అట్టహాసంతో ఇంద్రజాలికుడు ఆ సభను వదలి వెళ్ళిపోయాడు. సభికులంతా ఇంకా ఆశ్చర్యంలోనే మునిగియున్నారు. లవణరాజు ముఖంలో మందహాసం నృత్యం చేసింది.

ఎంత విచిత్రం!!

కథా వివేచనము

ఈ కథ శ్రీయోగావాశిష్ఠమందు ఉత్పత్తి ప్రకరణములో కానవస్తుంది. పైకి మామూలు కథలాగే ఉన్నా, మానవజీవితానికి సంబంధించిన మౌలిక సమస్యలను గూర్చి ఇది చర్చిస్తుంది.

ఇతర యోనిగత ప్రాణులకు (పశు-పక్షి-మృగాదులకు) లేనిది, నరయోనిగత ప్రాణికున్నది వివేచనాజ్ఞానమే. ఈ వివేచనాజ్ఞానం ద్వారా మనిషి దేవత్వాన్ని పొందటానికి లేదా క్షుద్రయోనిని పొందటానికి స్వతంత్రతగల్గియున్నాడు ఇతర ప్రాణులకు, వాటి వాటి ఆహారవ్యవహారాదులన్నీ ప్రకృతే స్వయంగా నిర్ణయించింది. ఆ ప్రకృతి నియమాన్ని దాటి అవి ప్రవర్తించవు. మాంసభోజిజీవాలు మాంసాన్ని తింటే, శాఖాజీవాలు శాఖాహారమే గ్రహిస్తాయి. సింహానికి గడ్డి పెడితే అది తినదు. ఏనుగుకు మాంసం పెడితే అది ముట్టదు. అవన్నీ ప్రకృతి నియమాన్ననుసరించి చరిస్తాయి.

మనిషి అలా కాదు. అతనికి స్వతంత్రం ఇవ్వబడ్డది. తనకుత్తమమయిన జీవిత విధానాన్ని ఎన్నుకోవటానికి స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. మనిషికి, ఇతర జంతువులకు ఆహార, నిద్రా, భయ, మైథునాదులు సమానమే అయినా, వీటిలో సైతం మనిషి, తన శ్రేయోమయ జీవితానికి బాటలు వేసుకోవలసిన అవసరముంది. ఆ వివేకబుద్ధి మనిషికివ్వబడింది.

మనిషికి ముందుగా అత్యవసరమైనది ఆహారం. ఈ ఆహారం ఏవిధంగా ఉండాలో, తాను ఔన్నత్యం పొందేందుకది ఎలా ఉపయోగపడుతుందో మనిషి నిర్ణయించుకోవాలి. ఏది పడితే అది తినటం మానవమేధస్సు ఒప్పుకోదు.

శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతాశాస్త్రంలో మూడురకాల ఆహారాన్ని పేర్కొన్నాడు. లోకంలోవున్న వివిధ భోజన పదార్థాలన్నీ, చివరికి ఈ మూడువర్గాల క్రిందికే వస్తాయి. అవి సాత్త్విక ఆహారం; రాజసిక ఆహారం; తామసిక ఆహారం. బుద్ధిని వికసింపజేసేది, మనస్సును శుద్ధిపరిచేది, నివృత్తిమార్గానికి కొనిపోయేది సాత్త్విక ఆహారం. బుద్ధిని చంచలంగా మార్చేదీ, ఎప్పుడు ఏదో వ్యవహారంలో ఉంచేది, ప్రవృత్తిమార్గంలోనే ఆసక్తి కలిగించేది రాజసిక ఆహారం. బుద్ధిమాంద్యం, సోమరితనం, వివేకరాహిత్యం, మూఢత్వం, అనుత్సాహం ఇలాంటి నికృష్టభావాలను కల్పించి, పశువుకన్నా హీనమయిన జీవితానికి దిగజార్చేది తామసిక ఆహారం.

ఈ కథలో లవణరాజు గైకొన్న ఆహారం తామసికమయినట్టిది.

యాతయామం గతరసం పూతి పర్యుషితం చ యత్ ।
ఉచ్ఛిష్టమపి చామేధ్యం భోజనం తామసప్రియమ్॥
(భగవద్గీత 17-10)

"ఉడికీ ఉడకనిది, రసరహితమైనది, దుర్గంధయుక్తమయినది, పాసిపోయినది, ఎంగిలిది, తినరానిది (అపవిత్రమైనది) ఇట్టి భోజనము తామసులకు ప్రియమైనది."

ఇందులోని అమేధ్యభోజనం క్రింద జంతుసంబంధమైన మాంసం, గ్రుడ్లు, మద్యము, ఇవన్నీ వస్తాయి. ఇవి సహజంగానే అపవిత్రమైనవి. అట్టి ఆహారం గైకొంటే, జడత్వం, మూఢత్వం మనిషికి కలుగుతుంది.

లవణమహారాజు ధార్మికుడు. కాని చండాల ఆహారం గ్రహించిన తర్వాత, అతని జీవితమంతా ఎంత హీనంగా గడిచిందో మనకు తెలుసు. కనుక మనిషి అలాంటి తామసిక ఆహారాన్ని సర్వదా త్యజించాలి. దుర్గంధయుక్తమైన వెల్లుల్లి, నీరుల్లిలాంటి వాటిని కూడ వదిలిపెట్టాలి. ఎంగిలి కూడు తినకూడదు. లవణరాజు చండాల జీవితంలో గ్రహించిన ఆహారం తామసపూరితమైనది. అందుకే వివేకం గోల్పోయి, దుఃఖాల పరంపరకు బానిస అయ్యాడు.

మనిషిపై సాంగత్య ప్రభావం కూడ చాలా ఉంటుంది. "సత్సంగత్వే నిస్సంగత్వం, నిస్సంగత్వే నిర్మోహత్వం, నిర్మోహత్వే నిర్మలతత్వం, నిర్మలతత్వే జీవన్ముక్తిః". అని శంకరులవారు సెలవిచ్చారు. దుస్సాంగత్యాన్ని సర్వకాలాలందు వదిలిపెట్టాలి.

లవణరాజు చండాలకన్యతో, చండాలురతో సాంగత్యం చేశాడు. ఆ సాంగత్య ఫలితంగా ఎంత మూఢమైన జీవితాన్ని గడిపాడో కథద్వారా విదితమే కదా! కనుక ఉత్తమత్వాన్ని కాంక్షించే మనిషి, శ్రేయస్సును కోరుకునే మనిషి సత్సాంగత్యం చేయాలి. సత్పురుషులతో గడపటం, ఉత్తమగ్రంథాలను అధ్యయనం చేయటం సత్సాంగత్యమే అవుతుంది. బుద్ధిని వికసింపజేసేందుకు, ధైర్యాన్ని, ఉత్సాహాన్ని, అభయాన్ని కల్గించేందుకు, చింతలనుండి పరిష్కారం చూపించేందుకు ఉపయోగపడే సాంగత్యమే సత్సాంగత్యం.

ఇక మనిషిని నిలువునా ముంచేది, అత్యంత ఆకర్షణీయమయినది, అయస్కాంతంలాంటి శక్తి గలది అయిన కామం ఎంతటి దుఃఖానికి కారణమవుతుందో లవణరాజు

చేష్టద్వార తెలుసుకోవచ్చు. ఈ కామం స్త్రీ, ధన, ఐశ్వర్యాదుల రూపంలో మనిషిలో అలలు రేపి, మనిషి మనసును వికలితం చేసి, మనిషిని అధోగతిలోకి లాగుతుంది. స్త్రీకి పురుషుడు, పురుషునికి స్త్రీ కామప్రేరకులు. లవణుడు కన్నెపిల్లని చూడగానే ఆకర్షితుడయ్యాడు. ఆమెపైని కామాసక్తి లవణుణ్ని చండాల జీవితంలోకి లాగేసింది.

మనిషికి కామం అత్యంత బలంగా కన్పించినా, దాన్ని సైతం నిరోధించగల్గాలి, స్త్రీని అనుభవించే నిమిత్తం కాకుండా, స్త్రీ స్పర్శలో ఇంతకంటే మించిందేమీ లేదు అన్న నిశ్చయానికి రావటానికి మాత్రమే వైవాహిక జీవితంలో స్త్రీని స్పృశించాలి. ఒక కొడుకుగాని, కూతురుగాని పుట్టిన తర్వాత, స్త్రీ పురుషులిరువురు తమ కామవాంఛల్ని నిరోధించాలి. పశువులు నిరోధించుకోలేవు. మనిషి నిరోధించగల్గినవాడే, అతను పశువుకన్నా ఉత్తమ ప్రాణిగా ఋజువౌతాడు.

మనిషి అన్ని దుఃఖాలకు, బాధలకు కారణం భయం. ఈ భయం అనేక రూపాల్లో నిత్యమూ మనిషిని వెన్నాడుతుంది. లవణ మహారాజు భార్యాబిడ్డలను ఎలా పోషించాలో తెలియని భయంతో ఎలా తల్లడిల్లిపోయాడో, చివరికి ఆ భయాన్నుండి ముక్తిపొందటానికి ఆత్మహత్యకు కూడ ఎలా సిద్ధపడ్డాడో మనకు తెలుసు కదా!

ఈ భయానికి కారణం ఎక్కడ ఎప్పుడు దుఃఖం, బాధ, ప్రతికూల వాతావరణం ముంచుకువస్తాయనే! ఎప్పుడూ సుఖాలు, ఆనందాలు, అనుకూల వాతావరణాలు వుండాలనే ఆశ మెు! అయితే ఇది అసంభవం. సుఖదుఃఖాలు రాకపోకలు గలవి ప్రారబ్ధానుసారంగా అవి వస్తుంటాయి. కోరనిదే దుఃఖాలు వచ్చినట్లే, సుఖాలు కూడ వస్తాయి. కనుక ఈ భయానికి ఆస్కారం లేదు. ఈ భయం కేవలం భ్రమాత్మకమయినదే

చివరిగా సంసారం గూర్చి ఆలోచించవలసివుంది. మొత్తంమీద లవణరాజు అనుభవించిన చండాల సంసారం కేవలం భ్రమాత్మకమైనట్టిది అయినా ఎంత వాస్తవంగా అన్పించిందతనికి! ఆ సంసారమే కాదు, మన సంసారాన్నీ కూడ మన మనోకల్పనలే. కనుక నాటకంలో పాత్రధారిలా, మనము సంసారంలో నటిస్తూ, దానికి అంటకుండా జీవించటం నేర్చుకోవాలి. మనసును ప్రతిక్రియల (reactions) కు లోనుచేయకుండా జీవించాలి. ఈ కథలోని సందేశం ఇంతమాత్రమే!

(పై సంచికలో నాకథ మీకథ కూడ)

బాలల రామకృష్ణ

ఏకసంత గ్రాహి

ఖుదీరాం ఉండగానే పెద్దన్న రామకుమారునకు, పెద్దక్క కాత్యాయనికి పెండ్లి అయింది. గదాయి పన్నెండో ఏట చిన్నన్న రామేశ్వరునకు వివాహమయింది. గదాయి పుట్టిన తర్వాత చంద్రాదేవికి కూతురు కలిగింది. ఆమెకు సర్వమంగళ అని పేరు పెట్టారు. ఆమె పెళ్ళి కూడా అయిపోయింది.

ఒక సంవత్సరమైన తర్వాత పెద్ద వదినెగారికి ఒక పిల్లవాడు కలిగాడు. వానికి అక్షయుడు అని పేరు పెట్టారు. కాని కొద్దిరోజులకే పెద్ద వదినెగారు చనిపోయింది. చంద్రాదేవి యిప్పుడు చాలా పెద్దదయింది. ఇంటిపనులన్నీ ఆమెపై పడ్డాయి. దానికితోడు అక్షయుని పెంపకము జతపడింది. గదాయి బడి మానేసి యింటిపనులలో తల్లికి తోడ్పడసాగాడు.

ఆ వూరి స్త్రీలకు గదాయి చేసిన పని మంచిదిగా తోచింది. వాళ్లలో చాలామంది శ్రీకృష్ణుడో, చైతన్యుడో గదాయిగా ఉద్భవించాడని తలచారు. కొందరు పురుషులు కూడా అలాగే అనుకున్నారు. అతడు పాడే పాటలు, నాటకాలు వినిపించటం వారు వినగోరేవారు. గదాయి సహజంగా యింట్లోనే వుండటం వల్ల యింటిపనులు కాగానే అతని దగ్గర చేరి పాటలు, మాటలు వినేవాళ్లు.

ఆ రోజుల్లో ఆ గ్రామంలో వీధి నాటకాల జట్లు మూడు ఉండేవి. కొందరు పాటగాళ్లు కూడ ఉన్నారు. గదాయికి గొప్ప జ్ఞాపకశక్తి ఉంది. ఒక్కసారి వింటే చాలు, అతనికి జ్ఞప్తి యుండేది. అతడు కొందరు స్నేహితులను, గొల్లపిల్లలను పోగుచేసి మాణిక్‌రాజా మామిడి తోటలో వేషాలు ఎలా వేయాలో తాను వేసి చూపి వారిచేత వేయించేవాడు.

ఎన్నటికి మరువదొకసారి విన్నదాని,
ధారణాశక్తి యెంతో గదాయికుండె,
నాటకము చూచి మామిడి తోటలోన
ఆడు నద్దాని మిత్రులతోడ గూడి.

సంపాదకులు : స్వామి తన్మయానంద. ముద్రాపకులు : ఎం. తీర్థానందం
(ప్రీడమ్ ప్రెస్, మద్రాసు - 21). ప్రచురణ : శ్రీరామకృష్ణ మఠము, మద్రాసు - 4.

శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసమితి, బాపట్ల నివేదిక (Report)

శ్రీ రామకృష్ణ వ్యవస్థ అడుగుజాడలలో అనుసరిస్తూ బాపట్లలోని శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసమితి తన కార్యక్రమములను గత దశాబ్దిపైగా కొనసాగిస్తూ వస్తోంది. 1977 నవంబరు నెలలో పెనుతుఫాను తాకిడికి సర్వనాశనమైన "గోవింద నగర్" యానాది కాలనీని శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసమితి హైదరాబాదు రామకృష్ణమఠంవారి ఆర్థికసహాయంతో శారదాపురిగా పునర్నిర్మించింది. 95 పక్కా సిమెంటు కాంక్రీటు ఇళ్లు నిర్మింపబడ్డాయి, బ్రహ్మాండమైన రెండంతస్తుల శ్రీ రామకృష్ణ సమాజ మందిరము, ఒక చక్కని దేవీ ఆలయము కూడా నిర్మితం అయ్యాయి. సమితివారి ప్రోద్బలంతో శారదాపురిలో ప్రభుత్వ ఆదర్శ పాఠశాల కూడా ప్రారంభింపబడింది. గ్రామప్రజలు తమకాళ్ళపై తాము నిలబడునట్లుజేయడమే సమితి లక్ష్యం. అందుకోసమై అనేక స్వయం ఉపాధి కల్పనాప్రణాళికలను సమితివారు చేపట్టి కొనసాగిస్తున్నారు. సమితివారు సాగిస్తున్న ఈకృషికి రాష్ట్రప్రభుత్వము, స్థానిక కెనరాబ్యాంకువారు తమ చేయూత నందిస్తున్నారు.

గ్రామసీమల స్వయం సమృద్ధి జీవన సాధనలక్ష్యంతో హైదరాబాదు రామకృష్ణమఠం అధ్యక్షులు శ్రీమత్ స్వామి రంగనాథానందజీవారు రూపకల్పన చేసిన "గ్రామశ్రీ ప్రణాళిక" పెద్ద ఎత్తున ఈ శారదాపురిగ్రామంలో 9-12-81 న రంగనాథానందజీవారిచే ఆవిష్కృతం అయింది. చేపలపెంపకం. పాడి పశువులపెంపకం. నవారు నేత, చిరిచాపల అల్లకం. వలలతయారీవంటి అనేక గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమాలు ఈ ప్రణాళికలోని కొన్ని అంశాలు.

శారదాపురి గ్రామ ప్రజలకోసం 95 ఇండ్లకూ ఒక్కొక్క ఇంటికి 450 రు. ల ఖర్చుతో సెప్టిక్ మరుగుదొడ్ల నిర్మాణంకూడా సమితివారు పూర్తిచేశారు. ఇందుకయిన ఆర్థికవ్యయం అంతా హైదరాబాద్ రామకృష్ణమఠం భరించింది. గ్రామీణప్రజలకు ఎవరింటికి వారికి ఈ రకం సెప్టిక్ మరుగుదొడ్లు నిర్మించడం దేశంలో ఇదే ప్రథమం.

గ్రామీణప్రజల స్వయం ఉపాధి కల్పనల కోసం 40 మందికి 16,850 రూపాయల ఋణసహాయాన్ని స్థానిక కెనరాబ్యాంకువారు ఈనాడు అందజేశారు.

స్వామి రంగనాథానందజీవారు గ్రామీణులనుద్దేశించి మాట్లాడుతూ ఆరోగ్యము, విద్య - ఈ రెండూ చాల ముఖ్యం అని నొక్కిచెప్పారు. తమ పిల్లలందరూ చదువుకొనేటట్లు చూడవలసినదని, తమ పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవలసిందని ఆయన గ్రామప్రజల నుద్బోధించి సచ్ఛీలం పెంపు చేసుకోవలసిందిగా ప్రబోధించారు.

అదేరోజు సాయంత్రం స్థానిక శ్రీ భావనారాయణస్వామివారి దేవాలయంలో స్వామి రంగనాథానందజీ ఒసంగిన ఉపన్యాసం అనేకవేలమందిని ప్రభావితం ఒనర్చింది. శ్రీ రామకృష్ణ, శారదాదేవి, వివేకానందుల దివ్య జీవితసందేశముల గురించి స్వామివారు తమ సహజమనోహరరీతిలో ప్రసంగించారు. గుడిలోఉన్న దేవునికి మ్రొక్కడమేకాక, మన కళ్ళయెదుట నడయాడే మానవరూపంలోఉన్న మాధవుణ్ణి అర్చించాలని ఆయన ప్రబోధించారు. కారుణ్యం, దయ, ప్రేమ మన జీవితాలలో ప్రతిబింబించాలి అని ఈవిషయంలో శ్రీ శారదామాత జీవితం అత్యంత ఆదర్శనీయమని స్వామి చెప్పారు. సనాతనధర్మం అనుసరిస్తే ఏ తగాదాలూ ఉండవని స్వామి వెల్లడించారు. మధ్యయుగాల కాలంలో మూఢత్వంవల్ల చోటు చేసుకొన్న అస్పృశ్యత, వరకట్నంవంటి దురాచారాలను మనం విడచిపెట్టి, సర్వసమానత్వమును చాటిచెప్పే సనాతన ధర్మసందేశాన్ని అనుసరించాలని ఉద్బోధించారు. సనాతనధర్మం పట్ల ఈనాడు విదేశాలలో వెల్లివిరుస్తున్న ఆదరణను గూర్చి ముచ్చటించి, ఆ సనాతనధర్మమే ఈనాటి దేశసమస్యలన్నిటిని పరిష్కరించే పరిష్కార మార్గమని ప్రవచించారు.

శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసమితి, తిరుపతి నివేదిక

తిరుపతి సేవాసమితి ఆహ్వానమును పురస్కరించుకొని స్వామి రంగనాథానందజీ తిరుపతిలో నవంబరు 6 నుండి 14 వ తేదివరకు వివిధసభలలో 6 ఉపన్యాసాలు గావించారు. శారదామఠమునుండి ప్రవ్రాజిక అజయప్రాణ, ప్రవ్రాజిక తపస్యప్రాణ డిసెంబరు 8 వ తేదీన సమితిని సందర్శించారు. ప్రవ్రాజిక అజయప్రాణ ఆ సందర్భంలో రెండు ఉపన్యాసాలు గావించారు.

కొయిలాండి (కేరళ) శ్రీరామకృష్ణ ఆశ్రమము - విన్నపము

సుమారు 480 ఏండ్లకు పూర్వము యూరప్ నుండి సముద్రయానమున ఆఫ్రికా ఖండమును చుట్టుకొని భారత దేశతీరమును చేసిన ప్రప్రథమ నావికుని పేరు మీకు తెలిసినదే. అతని పేరు వాస్కోడగామా. వాస్కోడగామా మెట్టిన కేరళ సముద్రతీర ప్రాంతమే కొయిలాండి. ఇక్కడ 1914వ సంవత్సరములో ఒక భక్తుడు దానముగా ఇచ్చిన 90 సెంట్ల భూమిలో స్వామి నిర్మలానందజీ మహారాజ్, శ్రీరామకృష్ణ ఆశ్రమమును ప్రారంభించినారు. ఇది ఇప్పుడు కాలికట్ శ్రీరామకృష్ణమఠమునకు అనుబంధ శాఖగా కార్యక్రమములను నిర్వహించుచున్నది. ప్రస్తుతము స్వామి చిదంబరానందజీ ఈ ఆశ్రమ కార్యకలాపములను నిర్వహించుచున్నారు. మత ఆధ్యాత్మిక సాంస్కృతిక కార్యకలాపములతో బాటు వివేకానంద అధ్యయన సమాజము, గ్రంథాలయము, అంతర్యోగ కార్యక్రమములు, రామకృష్ణ బాలగోకులము, జయంతి ఉత్సవములు మొదలగునవి ఈ యాశ్రమము నిర్వహించుచున్నది. ఈ ఆశ్రమ భవనము ఇప్పుడు చాల శిథిలావస్థలో ఉన్నది. అది నేలకూలు పర్యంతము చూచుచు ఊరకుండుట మంచిది కాదను తలంపుతో స్వామి చిదంబరానందజీ నూతన భవననిర్మాణమునకు సన్నాహములు చేయుచున్నారు. మూడున్నరలక్షలరూపాయల వ్యయముతో ప్రార్థనామందిరము, వసతిగృహము, డిస్పెన్సరీ, లైబ్రరీ, బాలవిహారము - ఇవన్నియు చేరియుండునట్లు ఒక నూతన భవనమును నిర్మించదలచినారు. ఇందు నిమిత్తము నిధిసేకరణకు పూనుకొని విరాళములకై భక్తులను అభ్యర్థించుచున్నారు. 10,000 రూపాయలకు పైన విరాళముల నిచ్చిన దాతల పేర్లను ప్రత్యేకముగా శిలాఫలకములపై చెక్కి భవనమునకు అమర్చబడును. 1000 రూపాయల దానమును ఇచ్చిన వారి పేర్ల పట్టికను సహితము శిలాఫలకమున లిఖించి అమర్చబడును. ఈ సందర్భమున ఒక సావనీర్ ను కూడ ప్రచురించవలచియున్నారు. పారిశ్రామికులు, వర్తకులు మొదలగువారు ఈ సావనీర్ కు ప్రకటనలనిచ్చి కూడ సహాయము చేయవలసినదిగా విన్నపము. కొయిలాండి ఆశ్రమము, శ్రీరామకృష్ణమఠము - మిషన్ శాఖ కనుక ఈ ఆశ్రమమునకు ఇచ్చెడి విరాళములపై ఆదాయపు పన్ను లేదు. చెక్కులు, డ్రాఫ్టులు పంపువారు రామకృష్ణ ఆశ్రమము, కాలికట్, కొయిలాండి పేరున పంపవలెను.

ఇట్లు,

స్వామి చిదంబరానంద, మేనేజరు

స్వామి విపాప్మానంద, ప్రెసిడెంట్

శ్రీరామకృష్ణ ఆశ్రమము,

స్వామి వివేకానందరోడ్డు, మేలూరు పోస్టు,

కొయిలాండి (Quilandy)

కాలికట్ జిల్లా - 673 305